

PRAVDA PRO DNEŠEK

V DEUTERONOMIU

4/2021

Průvodce studiem Bible

V TOMTO ČTVRTLETÍ
STUDUJEME LEKCE
SOBOTNÍ ŠKOLY
S TEOLOGEM
**JIŘÍM
MOSKALOU**

VŽDY OD SOBOTNÍHO
POLEDNE NA HOPETV.CZ

Internetové stránky
sobotní školy:
sobotniskola.casd.cz

fb.com/HopeTV
HopeTV.cz

HopeTV

PRAVDA PRO DNEŠEK V DEUTERONOMIU

4/2021

Průvodce studiem Bible

Obsah

1. Úvod do knihy Deuteronomium
2. Mojžišovo podání dějin
3. Věčná smlouva
4. Milovat budeš Hospodina, svého Boha!
5. Host ve tvých branách
6. Velký národ díky Hospodinu
7. Zákon a milost
8. Zvol si život
9. Navrať se k Bohu
10. Pamatuj a nezapomínej
11. Ozvěny knihy Deuteronomium ve Starém zákoně
12. Ozvěny knihy Deuteronomium v Novém zákoně
13. Mojžišův život, smrt a vzkříšení

Za materiály ke studiu sobotní školy je zodpovědné oddělení sobotní školy při Generální konferenci Církve adventistů sedmého dne a oddělení sobotní školy při Česko-Slovenské unii. Text materiálů byl při překladu upraven podle pravidel dohodnutých s oddělením sobotní školy při Generální konferenci.

Pravda pro dnešek v Deuteronomiu

Průvodce studiem Bible

4. čtvrtletí 2021

Autor a šéfredaktor: Clifford R. Goldstein

Foto: iStock

Grafická úprava a sazba

Vydala Církev adventistů sedmého dne

Vytiskla tiskárna ARTRON, s.r.o., Boskovice

Vydání první, Praha 2021

ISBN 978-80-88026-38-9

ISSN 0409-3208

Úvod

Deuteronomium: Kniha smlouvy

Příběh začal za vlády krále Jósijáše (640–609 př. Kr.). Pravděpodobně při práci v jeruzalémském chrámu našel někdo velmi starou knihu. Po nějaké době se tato kniha dostala až ke králi Jósijášovi a ten si z ní nechal předčítat. „Když král uslyšel slova knihy Zákona, roztrhl své roucho“ (2Kr 22,11). Proč to udělal? Patrně si uvědomil, že ani on, ani jeho lid nedodržují zákony zapsané v knize. Jósijáš pak na základě této knihy nazvané „Kniha smlouvy“ (2Kr 23,2) zahájil velkou obnovu. O této reformě se dozvídáme v 2. Královské 23. kapitole.

Co to bylo za knihu, že měla tak velký vliv na krále a celý národ? Předpokládá se, že to byla Pátá Mojžíšova – Deuteronomium, a právě ji budeme v tomto čtvrtletí studovat.

„Název knihy Deuteronomium je odvozen z řeckého slova *deuteronomion* (dvě spojená slova: *deuteros* a *nomos*), což znamená ‚druhý zákon‘ nebo ‚opakování zákona‘. Tento název se nachází v Septuagintě, ale je nepřesným překladem hebrejské fáze *mišne ha-tora*, která znamená ‚kopie knihy‘ nebo ‚kopie zákona‘ (Dt 17,18). Název Deuteronomium je zavádějící a vyvolává dojem, že kniha pojednává o zákoně a že Mojžíš je zákonodárcem. Taková představa je však spíše matoucí. V hebrejském kánonu nese kniha název *elle ha-dvarim*, tato jsou Slova‘ podle prvních dvou slov biblického textu.“ (Moskala, Jiří, *Deuteronomium: kniha lásky*. Advent-Orion, Praha, 2021, s. 20)

Její obsah můžeme shrnout následovně:

Místo toho, aby po odchodu z Egypta a uzavření smlouvy s Hospodinem na Sínaji šli Izraelci přímo do Kanaánu, putovali 40 let pouští. Když se 40 let chýlilo ke konci a Židé se konečně chystali vejít do zaslíbené země, Mojžíš k nim opakovaně promlouval. Připomněl jim podstatu jejich smluvního vztahu s Hospodinem a dal jim všechny pokyny, které považoval za důležité. Podstatou jeho sdělení bylo: *Nyní máte konečně vstoupit do zaslíbené země. Nikdy nezapomeňte, co pro vás Hospodin udělal. Pamatujte i na to, co od vás nyní očekává – abyste ho milovali celým svým srdcem a celou svou duší a tuto lásku projevovali poslušností všech jeho příkázání a smluvních ustanovení.*

Aby zdůraznil důležitost smlouvy, zopakoval Mojžíš lidem Desatero a připomněl jim jejich povinnosti vyplývající ze smlouvy, kterou Hospodin uzavřel s jejich otci. Právě nyní, na hranicích Kanaánu, bylo velmi důležité, aby Izraelci splnili vše, co od nich Hospodin očekával.

Při studiu knihy Deuteronomium si budeme klást otázku: Mohla by existovat souvislost nebo podobnost mezi tím, čemu čelili Izraelci na hranicích zaslíbené země, a tím, co dnes zažíváme na hranicích nové (a mnohem lepší) zaslíbené země?

Tématem našeho studia v tomto čtvrtletí je „Pravda pro dnešek v Deuteronomiu“. Zaměříme se na poselství pravdy aktuální v dnešní době, které se můžeme naučit z Božích slov adresovaných jeho lidu.

Knihu Deuteronomium budeme studovat tematicky. Zaměříme se na následující témata: věčná smlouva, zákon a milost a také jak milovat Boha a svého bližního. Nejdůležitějším tématem však bude – jak nám kniha Deuteronomium odhaluje Boží lásku, která se tak mocně projevila ve smrti Ježíše Krista na kříži a při jeho vzkříšení.

Dnešní věřící dělí od společenství věřících na poušti obrovská časová a kulturní propast. Předpokládáme však, že toho, co nás spojuje, je mnohem více než toho, co nás rozděluje. Nemohla by například následující slova zaznít i dnes na naši adresu?

„Hled, učil jsem vás nařízením a právrům, jak mi přikázal Hospodin, můj Bůh, abyste je dodržovali v zemi, kterou přicházíte obsadit. Bedlivě je dodržujte. To bude vaše moudrost a rozumnost před zraky lidských pokolení. Když uslyší všechna tato nařízení, řeknou: ‚Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!‘“ (Dt 4,5.6).

Všimněme si, že „moudrost a rozumnost“ národa nespočívala jen ve znalosti ustanovení a právních předpisů, ale v poslušnosti Božích ustanovení. Jistě v tom můžeme vnímat poselství i pro nás. A to je jen jedno z mnoha, jak poznáme při studiu knihy Deuteronomium.

Clifford R. Goldstein je redaktorem biblických lekcí sobotní školy, autorem knih (v češtině vyšla Pokřtěná evoluce, Advent-Orion, Praha, 2018) a televizních pořadů.

Úvod do knihy Deuteronomium

Texty na tento týden

Gn 1,1-31; 2,8-9; 3,1-7; 12,1-3; Ex 19,4-8; Nu 14,28-35

Základní verš

„Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou.“ (Dt 6,5)

Knihy Deuteronomium nevznikala ve vzduchoprázdnu. Podobně jako všechno ostatní má i tato kniha svůj kontext, který hraje důležitou roli při pochopení jejího významu a obsahu.

Ještě než byla kniha napsána, událo se toho na světě a ve vesmíru opravdu hodně. Všechny předcházející události ukazují stav světa a prostředí tvořící kontext knihy a popisují okolnosti jejího vzniku. Stejně jako by bylo obtížné pochopit význam a funkci stěračů bez spojení s autem, bylo by obtížné pochopit význam poselství knihy Deuteronomium bez kontextu, v němž kniha vznikla.

Kdybychom se pokusili velmi rychle proběhnout a přečíst *Vojnu a mír* L. N. Tolstého – asi tisíc pět set stran – za pouhé dva dny a někdo by se nás potom zeptal, o čem kniha byla, pravděpodobně bychom nebyli schopni dát žádnou hlubokou odpověď. Možná bychom řekli jen to, že byla o Rusku a životě v něm.

Podobně bychom dopadli, kdybychom chtěli za týden, v rámci jediné krátké lekce, vyjádřit to, co se odehrálo v průběhu tisíců let, které předcházely knize Deuteronomium. Pokusíme se proto zaměřit pouze na nejdůležitější body, abychom získali alespoň hrubý přehled potřebný k pochopení této knihy.

Osnova lekce

Tato lekce nám nabídne pozadí a kontext, v němž vznikla kniha Deuteronomium. Podíváme se na pět silných momentů, které formovaly běh dějin světa od jeho počátku až po dobu Mojžíše. Díky nim lépe pochopíme události popisované v páté Mojžíšově knize:

- Gn 1,1-31; 2,8-9: Stvoření – dar lásky a svobody (neděle)
- Gn 3,1-7: Pád do hříchu (pondělí)
- Gn 12,1-3: Povolání Abrama (úterý)
- Ex 19,4-8: Smlouva na Sínaji (středa)
- Nu 14,28-35: Vzpouza „vyvoleného lidu“ (čtvrtek)

STVOŘENÍ: AKT LÁSKY A SVOBODY

¹Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. (...) ³¹Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. (Gn 1,1.31)

²A Hospodin Bůh vysadil zahradu v Edenu na východě a postavil tam člověka, kterého vytvořil.

³Hospodin Bůh dal vyrůst ze země všemu stromovi žádoucimu na pohled, s plody dobrými k jídlu, uprostřed zahrady pak stromu života a stromu poznání dobrého a zlého. (Gn 2,8.9)

Osobní studium

Proč dal Bůh lidem prostor a svobodu, aby se hned na počátku své existence mohli rozhodnout, zda chtějí, nebo nechtějí stát na jeho straně? (Gn 2,8.9) Co nám to říká o jeho charakteru?

Apoštol Jan píše: „Bůh je láska“ (1J 4,8). Ačkoli to může znít jednoduše, skutečnost vyjádřená v těchto slovech je tak hluboká a intenzivní, že jen stěží můžeme pochopit její důsledky. Text neříká, že Bůh miluje, že Bůh zjevuje lásku nebo že Bůh je zjevením lásky, ale říká, že Bůh je láska. Bůh je láska, jako by láska byla podstatou Boží identity, podstatou toho, kdo Bůh je. Ať se snažíme sebevíc, naše hříchem poskvrněná existence a omezenost našeho myšlení nedokáže plně zachytit a pochopit, co znamená, že „Bůh je láska“.

Určitě tomu ale rozumíme natolik, abychom si uvědomili, že je to dobrá zpráva. Kdyby místo „Bůh je láska“ stálo v textu „Bůh je nenávisť“, „Bůh je pomstychtivý“ nebo „Bůh je lhostejný“, měli bychom důvod k vážným obavám.

Vědomí, že „Bůh je láska“, nám pomáhá lépe pochopit, že Boží způsob vlády nad stvořením odráží jeho lásku. Láska naplňuje celý vesmír, a to možná ještě více než

gravitace. Bůh nás miluje. Naši odpovědi na Boží lásku by mělo být, že i my budeme milovat Boha (Dt 6,5 a Mk 12,30).

Abyste však láska byla skutečnou láskou, musí být svobodným rozhodnutím. Bůh nás nemůže nutit, abychom ho milovali. V okamžiku, kdy by se tak stalo, už by to nebyla láska. Když tedy Bůh stvořil v nebi i na zemi rozumné bytosti se schopností milovat, vždy existovalo riziko, že Boha milovat nebudou. Některé bytosti se tak rozhodly a toto rozhodnutí vedlo k tomu, čemu říkáme velký spor. Je zřejmé, že výrazné biblické pasáže týkající se tohoto sporu mezi dobrem a zlem (Iz 14,12–14; Ez 28,12–17; Zj 12,7) dávají smysl jen v kontextu lásky, která dává druhým svobodu.

Zejména Ez 28,15 přináší důležitý poznatek, že ačkoli byl anděl známý jako Lucifer dokonalou bytostí stvořenou dokonalým Bohem, objevila se u něj „podlost“ („zvrácnost“; ČSP). Příčinou nebylo to, že by byl takto stvořen od počátku. Lucifer byl stvořen se schopností milovat, a proto měl morální svobodu. Přes všechno, co mu bylo dáno, (byl „ozdoben všemi drahokamy...“), chtěl tento anděl víc. Jeho žádostivost byla stále větší a větší a postupným sledem okolností vyvrcholila až „válkou v nebi“.

Aplikace

Na trhu lze zakoupit robotické psy, kteří poslouchají povely majitele, nic neznečistí, neudělají nepořádek a neničí nábytek ani boty. Ale mohli byste mít s takovým „psem“ srdečný, přátelský vztah? Jak vám vaše odpověď pomáhá pochopit, proč Bůh chtěl bytosti, které by ho mohly skutečně milovat?

PÁD DO HŘÍCHU

¹Nejzchytralejší ze vsí polní zvěře, kterou Hospodin Bůh učinil, byl had. Řekl ženě: „Jakže, Bůh vám zakázal jíst ze všech stromů v zahradě?“ ²Žena hadovi odvětila: „Plody ze stromů v zahradě jíst smíme. ³Jen o plodech ze stromu, který je uprostřed zahrady, Bůh řekl: „Nejezte z něho, ani se ho nedotkněte, abyste nezemřeli.““ ⁴Had ženu ujišťoval: „Nikoli, nepropadnete smrti.“ ⁵Bůh však ví, že v den, kdy z něho pojíte, otevřou se vám oči a budete jako Bůh znát dobré i zlé.“ ⁶Žena viděla, že je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědounost. Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl. ⁷Oběma se otevřely oči: poznali, že jsou nazí. Spletli tedy fíkové listy a přepásali se jimi. (Gn 3,1–7)

Osobní studium

Téměř každý student slyšel příběh o tom, jak siru Isaacu Newtonovi spadlo na hlavu jablko – a tak objevil gravitaci. Není důležité, zda mu jablko skutečně spadlo na hlavu, nebo ne. Jde o to, že Newton svou práci přinesl velký pokrok v chápání. Ani on neobjevil gravitaci, s tou má zkušenost každý, kdo někdy upadl. Popsal však pohybové zákony (zákony setrvačnosti, síly a akce a reakce). Ty ukazují, že stejná síla, která způsobuje pád jablka (gravitace), udržuje Měsíc na oběžné dráze kolem Země a Zemi na oběžné dráze kolem Slunce.

To byl důležitý objev, protože do té doby byli lidé přesvědčeni, že zákony platící ve vesmíru jsou jiné než zákony, které platí na Zemi. Newton ukázal, že takový pohled je chybný.

A přestože se Newtonův přínos projevuje především v oblasti přírodních zákonů, stejný princip platí i v oblasti morálky. Stejná svoboda, která je neoddělitelnou součástí lásky a která umožnila Luciferův pád v nebi, umožnila i lidem padnout na zemi.

Zamyslete se nad texty z úvodu (Gn 2,16.17 a Gn 3,1–17). V čem byl hlavní problém prvního lidského „pádu“? Co způsobilo onu hroznou katastrofu zla, které čelíme dodnes? V čem se Adamovi a Evě podobáme my dnes?

Po pádu do hříchu šlo všechno z kopce. Zašlo to dokonce tak daleko, že v Bibli čteme: „I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvar jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý“ (Gn 6,5). A pokud bylo jejich smýšlení zlé, byly jistě zlé i jejich činy. Nakonec se celá situace stala tak neúnosnou, že se Hospodin rozhodl zničit celý svět potopou. Cílem bylo dát lidstvu šanci na nový začátek, jakési druhé stvoření. Jak však ukazuje příběh babylonské věže (Gn 11,1–9), lidstvo se i nadále vzpouzelo proti Bohu. „Když byla věž zčásti dohotovena, použili stavitelé jednu její část za své příbytky. Jiné její části, nádherně zařízené a vyzdobené, věnovali svým modlám. Lidé oslavovali své úspěchy, velebili bohy ze stříbra a ze zlata a stavěli se proti Vládci nebe a země.“ (PP 119; PP 87) Za trest Bůh nejen zmátl jejich jazyky, ale také způsobil, že se lidé rozprchlí po celé zemi.

Aplikace

Zkus si zapsat vše, na co během dne myslíš. Co se z toho můžeš dozvědět o stavu svého srdce?

POVOLÁNÍ ABRAMA

¹I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. ²Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním! ³Požehnám těm, kdo žehnají tobě, proklejí ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ (Gn 12,1-3)

Osobní studium

Abram (později Abraham) se poprvé objevuje v rodokmenu uvedeném v Genesis 11 následujícím bezprostředně po popisu rozptýlení lidí při stavbě Babylonské věže.

Jak a k čemu povolává Bůh Abrama podle úvodních veršů? Jak rozumíte slibu danému Abramovi? Jak vnímáte tento význam ve světle Ježíšovy smrti a šíření evangelia?

O mnoho staletí později, když apoštol Pavel řešil vliv nesprávného učení v Galácii, poukázal na Abrahamovo povolání a zdůraznil, že je vyjádřením věčného Božího záměru – evangelia pro celý svět. „Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry. Protože se v Písmu předvídá, že Bůh na základě víry ospravedlní pohanské národy, dostal už Abraham zaslíbení: V tobě dojdou požehnání všechny národy. A tak lidé víry

docházejí požehnaní spolu s věřícím Abrahamem“ (Ga 3,7–9).

Abrahamovo povolání se poprvé objevuje v Genesis 12. kapitole. Většina zbývajících textů v knize Genesis se zaměřuje na jeho pokrevní potomky, které můžeme charakterizovat jako hříšníky s nefunkčními vztahy. Právě skrze ně se však nakonec naplnila Boží zaslíbení. Důležitým bodem v dějinách bylo následné povolání Mojžíše, jehož prostřednictvím mohl celý národ udělat další krok k tomu, aby se Boží zaslíbení mohlo zrealizovat.

Ve světě plném nezájmu, hříchu, zla a neznalosti pravdy (situace se za poslední tři tisíce let vůbec nezměnila, že?) vyvedl Hospodin svůj lid, Abrahamovo potomstvo, z Egypta. Prostřednictvím tohoto lidu chtěl nejen zachovat poznání pravdy, tedy poznání jeho, Hospodina, a plánu spasení, ale také rozšířit toto poselství do celého světa.

Aplikace

Jak se dnes jako adventisté díváme na náš vztah k okolnímu světu? V čem vidíte podobnost mezi námi a starověkým Izraelem? Jakou zodpovědnost tato podobnost klade před každého z nás?

SMLOUVA NA SÍNAJI

⁴„Vy sami jste viděli, co jsem učinil Egyptu. Nesl jsem vás na orlích křídlech a přivedl vás k sobě.
⁵Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. ⁶Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým. To jsou slova, která promluvíš k synům Izraele.“ ⁷Mojžíš přišel, zavolal starší lidu a předložil jim všechno, co mu Hospodin přikázal. ⁸Všechnen lid odpověděl jednomyslně: „Bude-me dělat všechno, co nám Hospodin uložil.“ Mojžíš tlumočil odpověď lidu Hospodinu. (Ex 19,4–8)

Osobní studium

Exodus a vše, co s ním souviselo – od krve na veřejných dveřích v Egyptě až po dramatický přechod Rudého moře – bylo ohromnou zkušeností. Všechny, kteří exodus prožili, tyto události silně ovlivnily. (A ty, kteří zemřeli během exodu – od prvorozených dětí v Egyptě až po vojáky ve vodách Rudého moře – bude Bůh spravedlivě soudit.) Jak řekl Hospodin: „Vy sami jste viděli, co jsem učinil Egyptu. Nesl jsem vás na orlích křídlech a přivedl vás k sobě“ (Ex 19,4).

Proč Bůh uskutečnil tak ohromující a dramatickou záchranu? Vyvedl národ z područí jiného národa. Jak řekl Mojžíš: „... zdali se pokusil nějaký bůh přijít a vzít pronárod zprostředku jiného pronároda zkouškami, znameními, zázraky a bojem, pevnou rukou a vztaženou paží, velkými hroznými činy, jak to vše s vámi učinil Hospodin, váš Bůh, v Egyptě tobě před očima“ (Dt 4,34).

Proč podle úvodního textu Hospodin povolal svůj lid z Egypta?

Bylo to jednoduché. Bůh povolal z Egypta potomky Abrahama, Izáka a Jákoba. Právě s nimi uzavřel Hospodin smlouvu, že je učiní svým „zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země“ (Ex 19,5). Tento vztah tvořil základ celé smlouvy.

Myšlenka „zvláštního vlastnictví“ (hebr. *segullah*) však může být snadno zneužita nebo špatně pochopena (a také byla). Jejich „zvláštnost“ nebo „výjimečnost“ nespočívala v tom, že by byli sami o sobě spravedliví nebo svatí, ale že jim Bůh dal svou milost a svěřil jim úžasné pravdy – pravdy, podle kterých měli žít a které měli jako „královské kněžstvo“ šířit po celém světě.

Součástí Boží smlouvy s nimi byly i smluvní podmínky, které zahrnovaly Desatero (Ex 20). Po ratifikaci smlouvy pokropil Mojžíš nový oltář krví z obětí a „... vzal Knihu smlouvy a předčítal lidu. Prohlásili: „Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil““ (Ex 24,7). Všichni lidé se připojili k slibu, že budou poslouchat smlouvu a Hospodina.

Aplikace

„Když Mojžíš všemu lidu oznámil všechna přikázání podle zákona, vzal krev ... a pokropil knihu Zákona i všechny lid. A řekl jim: ‚Toto je krev smlouvy, kterou s vámi uzavřel Bůh‘“ (Žd 9,19.20). Co tato krev symbolizovala a proč je důležitá i pro nás dnes?

VZPOURA A TREST

²⁸Vyříd' jim: Jakože jsem živ, je výrok Hospodinův, naložím s vámi tak, jak jste si o to říkali. ²⁹Na této poušti padnou vaše mrtvá těla, vás všech povolanych do služby, kolik je vás všech od dvacetiletých výše, kdo jste proti mně reptali. ³⁰Věru že nevejdete do země kromě Káleba, syna Jefunova, a Jozua, syna Núnova, ačkoliv jsem pozvedl ruku k přísaze, že v ní budete přebývat. ³¹Ale vaše děti, o nichž jste tvrdili, že se stanou kořistí, do ní uvedu, takže poznají zemi, kterou jste zavrhlí. ³²Avšak vy, vaše mrtvá těla padnou na této poušti ³³a vaši synové budou pastevci na poušti po čtyřicet let. Ponesou následky vašeho smilstva, dokud vaše mrtvá těla nebudou do jednoho ležet na poušti. ³⁴Podle počtu dnů, v nichž jste dělali průzkum země, ponesete své viny. Za každý den jeden rok, za čtyřicet dnů čtyřicet let. Tak pocítíte mou nevoli. ³⁵Já Hospodin jsem promluvil. S celou touto zlou pospolitostí, která se proti mně spikla, naložím vskutku tímto způsobem: na této poušti do posledního vymřou. (Nu 14,28–35)

Osobní studium

„Všechn lid odpověděl jednomyslně: „Bude-me dělat všechno, co nám Hospodin uložil““ (Ex 19,8; také Ex 24,3 a 24,7). Ačkoli nemáme důvod pochybovat o tom, že lid pokaždé myslel svá slova vážně, historie nám ukazuje, že činy lidu byly znovu a znovu v rozporu s těmito sliby. Přestože byli vyvoleným národem a do smluvního vztahu s Hospodinem vstoupili dobrovolně, svou část smlouvy nedodrželi.

Zamyslete se nad textem Ex 19,4.5. Co bylo důležitou součástí smlouvy, kterou Hospodin uzavřel s Izraelci?

Výzva k poslušnosti Hospodina a dodržování jeho zákona lásky nebyla zákonictvím ani tehdy a není jím ani dnes (viz Mt 7,24–27; J 14,15; J 2,20; Ř 6,11.12). Přesto děti Izraele stále znovu a znovu selhávaly a nedodržovaly svůj slib a svou část smlouvy.

Moc brzy, dokonce ještě pod horou Sínaj, Izraelci velmi hluboko klesli a dopustili se nejhoršího odpadlictví (viz Ex 32,1–6). Nevěra se naneštěstí stala spíše normou než výjimkou. Místo rychlého vstupu do zaslíbené země tak museli pouští putovat nekonečných čtyřicet let.

Zamysli se nad textem Nu 14,28–35. Jaký trest postihl národ za to, že odmítli věřit tomu, co jim Hospodin slíbil?

Tehdy, stejně jako dnes, je podstatou neposlušnosti nejen otevřená vzpoura, ale také nechota důvěřovat tomu, co nám říká Bůh. Tento hřích Izraelců se zdá být ještě o to horší, že jak sám Hospodin řekl: „... viděli mou slávu a má znamení, jež jsem činil v Egyptě i na poušti, a pokoušeli mě už aspoň desetkrát a neposlouchali mě“ (Nu 14,22). Navzdory všemu, co zažili, a navzdory zázrakům, jichž byli svědky, odmítli poslechnout Hospodina a obsadit zemi, přestože měli jasné zaslíbení, že budou úspěšní (Nu 13–14).

Aplikace

Uvažuj o tom, že neposlušnost velmi často pramení z nedostatku důvěry v Boží slovo. Proč tomu tak je? Co nám může pomoci více důvěřovat Bohu?

PODNĚT K ZAMYŠLENÍ

„Otázka správného chápání Boží lásky je v centru vesmírného sporu. Boží závazek milovat poskytuje morálně dostatečný důvod pro to, aby byl Bůh shovívavý ke zlu. On však ve své prozřetelnosti stanovil pevné hranice tím, že se zavázal smlouvou.“ (Peckham, John C., *Theodicy of Love: Cosmic Conflict and the Problem of Evil*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2018, s. 4)

„Rozhodnutí, že Izrael nesmí vstoupit do Kanaánu v příštích čtyřiceti letech, bylo pro Mojžíše a Árona, Kálefa a Jozua trpkým zklamáním. Přijali však božské rozhodnutí bez reptání. Ti však, kteří si dříve stěžovali na to, jak s nimi Bůh zachází, a kteří prohlašovali, že se vrátí do Egypta, začali nyní lkát a naříkat, protože jim bylo odepřeno požehnání, jímž dříve pohrdli. Dříve neměli důvod k stížnostem, nyní jim Bůh dal příčinu k naříkání. Kdyby se byli bývali trápili nad svým hříchem, když si jej jasně uvědomili, nebyl by býval takový rozsudek vynesen; oni však truchlili nad rozsudkem. Jejich žal nebyl lítostí, a proto nemohli dosáhnout zrušení rozsudku.“ (PP 392; PP 315)

Náměty k rozhovoru

1. *Přemýšlejte o lásce v kontextu svobodné vůle. Proč, aby láska byla láskou, musí být dávana dobrovolně? Když pomyslíme na všechno utrpení na světě, dalo by se namítnout, že si náš svět Boží lásku nezaslouží. Jak byste na to odpověděli?*
2. *Bible hodně mluví o poslušnosti. Kde je tedy hranice mezi poslušností, kterou Bůh vyžaduje, a zákonictvím, který Bůh odmítá? Co může způsobit, že člověk ve snaze být věrný Bohu, jeho slovu a přikázáním sklouzne do pasti legalismu?*
3. *Společně se zamyslete nad otázkou položenou v části na úterý. Jakou souvislost vidíte mezi starověkým Izraelem a Církví adventistů sedmého dne? V čem tato podobnost spočívá a proč bychom si jí měli být vědomi?*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Mojžíšovo podání dějin

Texty na tento týden

Deuteronomium 1–3

Základní verš

„... všichni jedli týž duchovní pokrm a pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus.“ (1K 10,3.4)

„Toto jsou slova, která mluvil Mojžíš“ (Dt 1,1). Právě touto větou začíná kniha Deuteronomium. A přestože Mojžíš a jeho život dominují celé knize od úvodních slov až po jeho smrt v moábské zemi (Dt 34,5), Deuteronomium (stejně jako celá Bible) je ve skutečnosti velkým svědectvím o našem Pánu Ježíši. Protože on je náš Stvořitel (Gn 1–2; J 1,1–3), Udržovatel (Ko 1,15–17; Žd 1,3) a Vykupitel (Iz 41,14; Tt 2,14). A v širším smyslu těchto slov Deuteronomium ukazuje, jak Hospodin tvořil, udržoval a vykupoval svůj lid v tomto důležitém období dějin spasení.

Ve chvíli, kdy měli Izraelci konečně vstoupit do Kanaánu, zaměřuje Mojžíš jejich pozornost na minulost. Snaží se jim připomenout zásadní události, které jako národ s Bohem prožili. Chce, aby si uvědomili, co vše pro ně dosud Bůh udělal. Toto téma se opakuje v celém Písmu: *pamatuj, co pro tebe Hospodin učinil v minulosti*.

Toto upozornění by mělo být důležité i pro nás. I my totiž dnes stojíme téměř na hranicích zaslíbené země: „Když jsem uvažovala o naší minulosti a sledovala každý krok až po naši dnešní situaci ... když vidím, co Bůh vykonal, jsem naplněna úžasem a důvěrou v Krista jako našeho Vůdce. V budoucnu se nemusíme ničeho obávat, jedině pokud bychom zapomněli na cestu, po které nás Pán vedl, a na to, jak nás v minulosti učil.“ (LS 196)

Osnova lekce

V této lekci nahlédneme do prvních tří kapitol knihy Deuteronomium. Na prahu „zaslíbené země“ obrací Mojžíš pozornost svého lidu do minulosti – připomíná jim některé události, které prožili za posledních 40 let s Bohem a ze kterých si mohou vzít důležité poučení i pro svůj současný a budoucí život.

1. Úvod

- Ex 32,29–32: Úvod – Mojžíšův vztah k Bohu a jeho lidu (neděle)

2. Čtyři pohledy do minulosti

- Dt 1,1–7: 40 let putování pouští (pondělí)
- Dt 1,8–11: Zaslíbené požehnání (úterý)
- Dt 1,26–35: Vzpouza na poušti (středa)
- Dt 2,33.34: Boje proti nepřátelům (čtvrtek)

MOJŽÍŠ – JEHO VZTAH K BOHU A IZRAELCŮM

²⁹Potom Mojžíš řekl: „Ujměte se dnes svého úřadu pro Hospodina každý, kdo povstal proti svému synovi či bratru, aby vám dnes dal požehnání.“ ³⁰Nazítrí pak Mojžíš řekl lidu: „Dopustili jste se velikého hříchu; avšak nyní vystoupím k Hospodinu, snad jej za váš hřích usmírím.“

³¹Mojžíš se tedy vrátil k Hospodinu a řekl: „Ach, tento lid se dopustil velikého hříchu, udělali si zlatého boha. ³²Můžeš jim ten hřích ještě odpustit? Ne-li, vymaž mě ze své knihy, kterou píšeš!“ (Ex 32,29–32)

Osobní studium

V celé Bibli můžeme vnímat vliv Mojžíše a jeho života. A přestože se zmínka o něm nachází poprvé až v Ex 2,2, je právě on autorem knihy Genesis, základního a autoritativního Božího příběhu o tom, kým jsme, odkud jsme se tu vzali, proč je na světě zlo a proč navzdory všemu můžeme žít naději. Stvoření, pád do hříchu, potopa, příběh Abrahama, evangelium – to všechno má své kořeny právě v knize Genesis, jejímž autorem je prorok Mojžíš. Je obtížné správně docenit vliv tohoto jediného člověka. Ačkoli měl velmi daleko do dokonalosti, Bůh si ho dokázal použít, protože Mojžíš Boha miloval a chtěl mu sloužit.

V úvodní pasáži (Ex 32,29–32) je zaznamenán rozhovor mezi Hospodinem a Mojžíšem, který proběhl po hrozném hříchu modloslužby se zlatým teletem. Co se z těchto veršů můžeme naučit o Mojžíšově charakteru a o jeho vztahu k Hospodinu? Co bylo tou příčinou, že Hospodin mohl s Mojžíšem tak úzce spolupracovat?

Přestože Mojžíš nebyl odpovědný za hřích, kterého se Izraelci dopustili, a ani

se na něm nijak nepodílel, přimlouval se za lid tak intenzivně, že byl dokonce ochoten obětovat svou vlastní věčnost. Je pozoruhodné, že když Mojžíš řekl: „Můžeš jim ten hřích ještě odpustit?“ (Ex 32,32), je v hebrejštině použito sloveso s významem „nést“. Mojžíš chápe závažnost hříchu i to, co znamená hřích odčinit. Právě proto prosí Hospodina aby „nesl“ hřích lidu. Je to totiž jediný způsob, jakým může být tento hřích lidu – a vlastně jakýkoliv hřích – odpuštěn.

Už na tomto místě Písma se tedy mluví o zástupné oběti. Sám Bůh v osobě Ježíše Krista ponese celé břemeno hříchu a trest za náš hřích. Je to Bohem určený způsob záchrany lidstva, má-li Bůh zároveň zůstat věrný principům své vlády a zákona.

O mnoho století později apoštol Petr napsal o Ježíši: „On ‚na svém těle vzal naše hříchy‘ na kříž, abychom zemřeli hříchům a byli živi spravedlnosti“ (1Pt 2,24).

V příběhu o Mojžíšovi a jeho reakci na hřích lidu vidíme Mojžíše v roli toho, kdo se přimlouvá za národ, který zhřešil. Mojžíšovo jednání je předobrazem toho, co pro nás dělá Ježíš (Žd 7,25).

Aplikace

Ochota ztratit svůj život za vlastní národ? Uvažuj o důsledcích takového postoje. Co se z toho můžeš naučit o skutečné lásce k druhým?

NAPLNĚNÉ PROROCTVÍ

¹Toto jsou slova, která mluvil Mojžíš k celému Izraeli v Zajordání, ve stepní pustině naproti Súfu mezi Páranem, Tófelem, Lábanem, Chaserótem a Dí-zahabem. ²Cesta od Chorébu směrem k pohoří Seiru do Kádeš-barneje trvá jedenáct dní. ³Ve čtyřicátém roce, prvního dne jedenáctého měsíce, sdělil Mojžíš synům Izraele vše, co mu pro ně Hospodin přikázal, ⁴když porazil emorejského krále Síchona, jenž sídlil v Chešbónu, a bášanského krále Óga, jenž sídlil v Aštarótu a v Edrei. ⁵V Zajordání v moábské zemi začal Mojžíš vysvětlovat tento zákon: ⁶Hospodin, náš Bůh, k nám promluvil na Chorébu: „Dosti dlouho jste již pobýli na této hoře. ⁷Obráťte se a táhněte dál, vstupte na pohoří Emorejců a ke všem jejich sousedům na pustině, v pohoří i v Přimořské nížině, v Negebu a na mořském pobřeží, jděte do kenaanské země a na Libanón až k veliké řece, řece Eufratu. (Dt 1,1–7)

Osobní studium

Navzdory některým předpokladům, které se dnešní věda pokouší prohlašovat za fakta (například, že náš vesmír povstal „zcela z ničeho“ nebo že život na naší zemi vznikl z jednoduchých sloučenin jako výsledek náhody), přináší věda i některé ohromující pohledy na Boží stvořitelskou moc. Studium souladu, rovnováhy a přesnosti různých dějů v přírodě přináší i přes vliv hříchu fascinující poznatky.

Pokud je Bůh tak důkladný ve fyzickém světě, určitě bude takový i v duchovní oblasti. V úvodních verších Deuteronomia vidíme další důkazy Boží přesnosti a důkladnosti.

Uvažuj o úvodních verších knihy Deuteronomium (Dt 1,1–7). Hned v úvodu je zdůrazněno, že Mojžíš promlouvá k lidu ve čtyřicátém roce pobytu na poušti. Proč je tato časová zmínka důležitá?

Co se stalo po neúspěchu, který následoval po návratu vyzvědačů z Kádeš-barneje, když po přednesení jejich zprávy lid odmítl vstoupit do zaslíbené země? Bůh jim oznámil, že do zaslíbené země nevstoupí. Jejich naděje se rozplynuly. Jak dlouho měl národ

čekat na splnění zaslíbení? „Podle počtu dnů, v nichž jste dělali průzkum země, poneseťte své viny. Za každý den jeden rok, za čtyřicet dnů čtyřicet let. Tak pocítíte mou nevoli“ (Nu 14,34).

Deuteronomium tedy navazuje na příběh Božího lidu ve čtyřicátém roce pobytu na poušti. Boží prorocké slovo je stejně důvěryhodné jako samotný Bůh a úvodní slova knihy Deuteronomium to jen potvrzují. Bůh udělá to, co svému lidu oznámil, a přesně v té době, kterou předem určil.

Nejde samozřejmě o jediné časové proroctví, které se naplnilo přesně podle Božích slov. Když se zpětně díváme na události popsané v Písmu, nacházíme například u Daniela 9,24–27 časové proroctví o Ježíši, které se také naplnilo přesně tak, jak to Hospodin zaslíbil. Vidíme, že „čas a časy a polovina času“ (Da 7,25; viz také Zj 12,6.14; 13,5) se v dějinách naplnilo stejně jako proroctví o dvou tisících třech stech večerech a ránech z Daniela 8,14.

Kromě uvedených časových údajů nám proroctví z knihy Daniel přesně a výstižně předpovídají světové dějiny, což je velmi silným důkazem o tom, že Bůh zná budoucnost, vládne světu a můžeme mu důvěřovat.

Aplikace

Na základě historických faktů vidíme, že Bůh důvěryhodně naplnil to, co oznámil prostřednictvím proroků. Proč by to mělo být důvodem, abychom mu důvěřovali i ve všem ostatním, co řekl o budoucnosti?

TISÍCKRÁT VÍCE

9V oné době jsem vám řekl: „Nemohu vás sám unést. ¹⁰Hospodin, váš Bůh, vás rozmnožil; je vás dnes takové množství jako hvězd na nebi. ¹¹Nechť vás Hospodin, Bůh vašich otců, rozhojní ještě tisíckrát, nechť vám žehná, jak vám přislíbil.“ (Dt 1,9–11)

Osobní studium

Po dlouhém putování po poušti Mojžíš jako Boží prorok oznamuje lidu důležité poselství od Boha: „Hleď, předal jsem vám zemi. Jděte obsadit zemi, o níž Hospodin přísahal vašim otcům Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že ji dá jim a jejich potomstvu“ (Dt 1,8). Soustředíme se nyní na slova, které následovala.

Jak rozumíš slovům z úvodních veršů (Dt 1,9–11)? V čem spočívá jejich důležitost v kontextu toho, že Izraelci byli potrestáni za vzpouru proti Bohu v Kádeš-barneji?

Také tato slova jsou příkladem Božího milosrdenství, když byli i během putování po poušti požehnáni: „Po čtyřicet let ses o ně na poušti staral, nic jim nescházelo, pláště jim nezvetšely a nohy jim neotekly“ (Neh 9,21).

Mojžíš znovu dokazuje lásku ke svému lidu, prosí Boha, aby národu ještě více požehnal a rozmnožil jej.

Přečti si text Dt 1,12–17. Co bylo podle těchto veršů přímým důsledkem Božího požehnání Izraele? Jak na tuto situaci reagoval Mojžíš?

Přestože byl Hospodin tak viditelně přítomen uprostřed svého lidu, ukázalo se, že lid je třeba zorganizovat, vytvořit vnitřní strukturu a systém odpovědnosti. Izraelci byli *kahal*, organizované shromáždění (viz Dt 31,30). Šlo o předchůdce novozákonní *ekklésie* (řecký výraz pro „církve“; viz Mt 16,18). A přestože Pavel konal svou službu v jiném kontextu, nikdy se nevzdálil od svých židovských kořenů a v 1K 12. kapitole jasně popisuje potřebu kvalifikovaných lidí, kteří by zastávali různé úkoly důležité pro správné fungování těla – církve. Jde o podobný princip, jaký vidíme ve shromáždění (*kahal*) na poušti. Podobně jako kdysi shromáždění Izraelců, i církev dnes potřebuje být sjednoceným společenstvím, ve kterém lidé naplňují své poslání tím, že využívají jim svěřené dary.

Někdy slyšíme, jak lidé kritizují „organizované“ náboženství (chtěli by mít snad raději „dezorganizované“ náboženství?), ale Písmo uznává jen organizovanou formu náboženství. Velmi jasně je to vidět zejména v Novém zákoně.

Aplikace

Které své úkoly může církev plnit lépe díky tomu, že působí jako organizované hnutí? Které úkoly by nemohla plnit, kdyby byl každý sbor pouze osamoceným společenstvím?

KÁDEŠ-BARNEJ

²⁶Ale vy jste nechtěli táhnout a vzpírali jste se rozkazu Hospodina, svého Boha. ²⁷Žehrali jste na něj ve svých stanech a říkali: „Hospodin nás vyvedl z egyptské země z nenávisťi, aby nás vydal do rukou Emorejců, a tak nás vyhladil.“ (...) ²⁹Tu jsem vám řekl: „Nemějte strach a nebojte se jich. ³⁰Hospodin, váš Bůh, který jde před vámi, bude bojovat za vás, jak to před vašimi očima učinil s vámi v Egyptě...“ (...) ³⁴Když Hospodin vyslechl vaše slova, rozlítil se a přísahal: ³⁵„Věřu nikdo z mužů tohoto zlého pokolení nespátí tu dobrou zemi, kterou jsem přísahal dát jejich otcům.“ (Dt 1,26–35)

¹³Mojžíš však řekl Hospodinu: „Uslyší o tom Egypťané, neboť z jejich středu jsi vyvedl tento lid svou mocí, ¹⁴a budou o tom vykládat obyvatelům této země. (...) ¹⁵Když tento lid do jednoho usmrtíš, pronárody, které slyšely o tobě zprávu, řeknou: ¹⁶Protože Hospodin nebyl s to uvést tento lid do země, kterou přísazně zaslíbil, pobil je na poušti.“ ¹⁷Nuže, nechť se prosím vyvýší tvá moc, Panovníku, jak jsi prohlásil. Řekl jsi: ¹⁸„Hospodin je shovívavý a nesmírně milosrdný, odpouští vinu a přestupek, ale viníka nenechá bez trestu, vinu otců stíhá na synech do třetího i čtvrtého pokolení.““ (Nu 14,13–18)

Osobní studium

V první části knihy Deuteronomium se opakovaně vrací motiv selhání v Kádeš-barneji. Tento nešťastný příběh tvoří bezprostřední kontext knihy Deuteronomium, bude dobré jej proto prozkoumat důkladněji.

Přečti si Nu 14. kapitolu. Jak lid reagoval na zprávu vyzvědačů a jaký byl následek této reakce? (Viz také Dt 1,20–46.)

Z tohoto příběhu si můžeme vzít mnoho poučení. Jednu důležitou lekci, která se znovu nachází v knize Deuteronomium, můžeme najít právě v Nu 14.

Soustřeď se na verše Nu 14,11–20. Mojžíš zde opět vystupuje v roli přímluvce. Co je důležité pro jeho argumentaci v rozhovoru s Hospodinem? Proč by podle Mojžíše Hospodin neměl Izraelce zničit?

Mojžíšova argumentace směrem k Hospodinu je jasná. *Pokud to uděláš, jak se na tebe budou dívat Egypťané a ostatní ná-*

rody v oblasti. Tento bod je důležitý, protože v konečném důsledku nic z toho, co Bůh chtěl provést prostřednictvím Izraele, nemělo sloužit jen pro jejich dobro, ale mělo to sloužit k prospěchu celého lidstva. Izraelci měli být světlem světu. Měli být svědky o lásce, moci a záchraně, které lze najít jediné v pravém Bohu, ne v nicotných modlách, které uctívaly okolní národy.

Co by se stalo, kdyby Hospodin Izraelce zničil? Okolní národy by řekly: „Protože Hospodin nebyl s to uvést tento lid do země, kterou přísazně zaslíbil, pobil je na poušti“ (Nu 14,16).

Jde o téma, které nacházíme napříč celým Písmem. Jde o myšlenku, že Bůh je oslaven prostřednictvím svého lidu. Boží sláva, dobrota, láska a moc se zjevují v jeho církvi a v tom, co Bůh prostřednictvím svého lidu dělá. Samozřejmě, církev mu to často příliš neusnadňuje. Nakonec však Bůh bude prostřednictvím toho, co dělá na Zemi, oslaven.

Aplikace

Uvažuj o textu Ef 3,10. Jak rozumíš Pavlovým slovům, že nebesa prostřednictvím církve lépe poznají Boží moudrost? V čem tato moudrost spočívá a jak se projevuje ve vesmíru? Jak se na tom můžeš podílet ty jako jednotlivec?

BOJE PROTI NEPŘÁTELŮM

³³A Hospodin, náš Bůh, nám ho vydal. Porazili jsme ho i jeho syny a všechny jeho lid. ³⁴V oné době jsme dobyli všechna jeho města, vyhubili jsme každé jeho město jako klaté, muže, ženy i děti; nenechali jsme nikoho vyváznout. (Dt 2,33.34)

¹³Tu Hospodin Abramovi řekl: „Věz naprosto jistě, že tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich; budou tam otročit a budou tam pokořováni po čtyři sta let. ¹⁴Avšak proti pronárodu, jemuž budou otročit, povedu při. Potom odejdou s velkým jméním. ¹⁵Ty vejdeš ke svým otcům v pokoji, budeš pohřben v utěšeném stáří. ¹⁶Sem se vrátí teprve čtvrté pokolení, neboť dosud není dovršena míra Emorejcovy nepravosti.“ (Gn 15,13–16)

Osobní studium

V Dt 2. a 3. kapitole Mojžiš pokračuje ve vyprávění o dějinách Izraele a o tom, jak pod Božím vedením porazili své nepřátele. Když byli věrní, Bůh jim dával vítězství dokonce i nad „obry“ (Dt 2,11.20; 3,13).

To nás přivádí k náročnému tématu zničení nepřátelských pohanských národů, kterému bychom se měli alespoň krátce věnovat. Ano, děti Izraele často přicházely k národům s nabídkou míru (Dt 20,10.11). Když však takovou nabídku obyvatelé Kanaánu odmítli, velmi často to skončilo zničením a vyhlazením všech mužů a nezřídka i žen a dětí.

Někteří se snaží tento fakt obejít jednoduchým konstatováním, že tyto příběhy nejsou pravdivé. Jako adventisté však vnímáme, že celé Písmo „pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k osvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti“ (2Tm 3,16), a proto takové tvrzení považujeme za nesprávné. Proto se musíme s touto komplikovanou otázkou vypořádat.

Uvažuj o textu Gn 15,1–16. Jak nám tento příběh pomáhá alespoň zčásti pochopit

Boží postoj k tomuto složitému tématu? Jak v této souvislosti rozumíš slovům Hospodina v Gn 15,16?

Není pochyb o tom, že mnohé z těchto pohanských národů byly mimořádně kruté a nelidské. Byly proto vystaveny spravedlivému Božímu hněvu a odsouzení už dávno před příchodem Izraelců. Bůh často velmi dlouho a trpělivě čekal a dával národům příležitost změnit způsob svého chování. Ale přestože pohané tyto nabídky odmítali, nedává nám to uspokojivou odpověď na komplikovanou realitu týkající se vyvraždění každého, včetně dětí.

Je třeba říci, že i dnes máme stále omezené poznání celého kontextu událostí, které se tehdy odehrály, a proto musíme prozatím přijmout tuto těžkou a smutnou realitu a důvěřovat v Boží dobrotu, která se projevila mnoha různými způsoby. Víra nespočívá jen v tom, že budeme Boha milovat v nádherném počasí uprostřed lesa plného krásných zvuků, vůní a barev. Víra znamená důvěřovat Bohu i navzdory složitým okolnostem, kterým zcela nerozumíme.

Aplikace

Jak se ti daří důvěřovat Bohu a jeho lásce, spravedlnosti a dobrotě, a to i tehdy, když jsme svědky situací, které se nám nehodí do naší představy Boha?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Následující ukázka je příkladem, jak se teologové snaží odpovědět na komplikované otázky související s tím, jak Izraelci zacházeli s některými z kanaánských národů.

„Jako Stvořitel všech věcí a všech lidských bytostí a jako svrchovaný vládce nade vším, může Bůh dělat cokoli, co uzná za vhodné, a jeho jednání bude správné. (...)“

Boží jednání pro nás zůstává tajemstvím. Jelikož Boha nikdy úplně nepochopíme, můžeme se od podobných otázek osvobodit. Iz 55,8.9 nabízí určitou útěchu. (...)

Bible popisuje obyvatele Kanaánu jako mimořádně hříšné a jejich zničení představuje Boží soud nad jejich hříchy. Zničení Kenaanců nebylo poprvé ani naposledy, co Bůh něco podobného udělal. Mezi osudem Kenaanců a osudem lidí (kromě rodiny Noema) během potopy popsané v Gn 6–9 existuje celá škála rozdílů. (...)

Bůh nikdy neplánoval, že Izraelci budou provádět taktiku *herem* (úplného zničení) jako všeobecný přístup k cizincům. Dt 7,1 jasně označuje a přesně vymezuje, kterých skupin lidí se týká ničící kletba. Izraelci takto neměli postupovat proti Emorejčům, Edómcům, Egyptanům ani proti nikomu jinému (viz také Dt 20,10–18). (...)

Kananejce postihl osud, kterému budou nakonec vystaveni všichni hříšníci – Božímu soudu. (...)

Boží zničení Kenaanců bylo v dějinách spásy nezbytným krokem. (...)

Ačkoli Kenaanci jako celek byli předmětem Božího soudu, minimálně čtyřicet let předem dostali varování (viz vyznání Rachaby v Joz 2,8–11).“ (Block, Daniel I., *The NIV Application Commentary: Deuteronomy*. Grand Rapids, Mich.: Zondervan 2012, s. 98.99)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o našem chápání období tisíciletí, během kterého budeme mít mimo jiné tisíc let na to, abychom dostali odpovědi na naše otázky. Jak nám toto pochopení může pomoci naučit se důvěřovat Bohu i přes komplikované otázky, které nyní máme?
2. Které z vašich minulých zkušeností s Božím vedením vás naučily důvěřovat mu i v budoucnu? Proč je důležité nezapomínat, jak Bůh jednal v našich životech?
3. Uvažujte společně nad poslední otázkou v části na neděli – o Mojžíšově ochotě obětovat vlastní život pro záchranu celého národa. Je takovýto postoj správný? Stojí něco za to, abychom obětovali vlastní život, zvláště když si uvědomíme, jak velkou cenu stálo naše vykoupení?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Věčná smlouva

Texty na tento týden

Gn 12,1–3; Dt 9,5; Dt 5,1–5; Dt 26,16–19; Dt 8,5; Dt 14,1

Základní verš

„Smlouvu mezi sebou a tebou i tvým potomstvem ve všech pokoleních činím totiž smlouvou věčnou, že budu Bohem tobě i tvému potomstvu.“ (Gn 17,7)

Jan ve Zjevení zaznamenává důležitá slova: „Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu“ (Zj 14,6). Anděl měl „věčné evangelium“. Věčné, protože tu bylo vždy. Věčné, protože nám bylo zaslíbeno v Ježíši Kristu „před věky“ (Tt 1,2).

Je tedy přirozené, že Bible na mnoha místech hovoří o „věčné smlouvě“ (Gn 17,7; Iz 24,5; Ez 16,60; Žd 13,20). Základem evangelia je přece smlouva a podstatou smlouvy je evangelium. Bůh nám ve své zachraňující milosti a lásce nabízí spasení, které si nezasloužíme a na které si v žádném případě nemůžeme dělat nárok. Jako odpověď na nabídnutou milost milujeme Boha „z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly!“ (Mk 12,30). Je to láska, která se projevuje poslušností jeho zákona: „V tom je totiž láska k Bohu, že zachováváme jeho přikázání; a jeho přikázání nejsou těžká“ (1J 5,3).

Tento týden se zaměříme na téma Boží smlouvy, jak je popsána v knize Deuteronomium.

Osnova lekce

V této lekci se podíváme na to, jakým způsobem kniha Deuteronomium představuje Boží smlouvu s lidmi – na její původ, podstatu a praktické důsledky.

- Gn 12,1–3: Smlouva s Abrahamem jako základ smlouvy s Izraelci (neděle)
- Dt 9,5: Smlouva postavená na Boží milosti (pondělí)
- Dt 5,1–5: Smlouva jako projev Božího zájmu o každého (úterý)
- Dt 26,16–19: Smlouva a poslání Božího lidu (středa)
- Dt 8,5; 14,1: Smlouva jako vyjádření láskyplného vztahu (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

SMLOUVA A EVANGELIUM

¹I řekl Hospodin Abramovi: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu. ²Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním! ³Požehnám těm, kdo žehnají tobě, proklejí ty, kdo ti zlořečí. V tobě dojdou požehnání veškeré čeledi země.“ (Gn 12,1-3)

Osobní studium

V celé Bibli vidíme velmi úzké spojení smlouvy a evangelia. Ještě před vznikem izraelského národa existovala myšlenka smlouvy (např. smlouva s Noemem) a Boží zaslíbení smlouvy. Plně však byla smlouva realizována až s jeho lidem. Počátek takového smluvního vztahu vidíme v Hospodinově komunikaci s patriarchy. Základním konceptem smlouvy bylo od počátku evangelium: spasení pouze vírou. To platilo o smlouvě s Abrahamem, která byla později u Sínaje aktualizována pro další generace jeho potomků a ovlivňovala životy těch, kteří s Mojžíšem putovali do zaslíbené země.

Přemýšlej nad texty Gn 12,1-3; Gn 15,5-18; a Ř 4,1-5. Jaké zaslíbení dal Hospodin Abramovi (později Abrahamovi)? Jak je v této smlouvě zjeveno evangelium?

Abraham uvěřil Hospodinu a zaslíbením, která mu Bůh dal, a tak byl před Bohem ospravedlněn. Takové prohlášení však nebylo „lacinou“ milostí. Abraham se snažil naplnit svou část smlouvy poslušností, jak to vidíme například na hoře Móríja v Genesis

22. kapitole. A to i přesto, že se mu „jeho víra počítá za spravedlnost“ (Ř 4,5). Proto mohl apoštol Pavel o několik století později použít Abrahama jako příklad života, který se řídil zaslíbeními, jež Bůh dal svému lidu.

Toto téma zaznívá v celém Písmu. Pavel se k němu vrací i v Ga 3,6, kde opět cituje Gn 15,6. O Abrahamovi tam říká, že „uvěřil Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost“. Apoštol se tak vrací k zaslíbení danému Abramovi na začátku, že v něm budou požehnány všechny národy (Ga 3,8.9). Zaslíbení smlouvy jsou určena všem – jak Židům, tak pohanům. Tedy všem, kdo jsou lidmi víry (Ga 3,7). Ti, kdo jsou ospravedlněni vírou, bez skutků zákona, jsou smlouvou zavázáni žít podle Božího zákona.

I když Jeremjáš mluví o nové smlouvě, činí tak v kontextu zákona: „Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíší jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem“ (Jr 31,33). V těchto verších zaznívá jazyk Tóry: „Budu procházet mezi vámi a budu vám Bohem a vy budete mým lidem“ (Lv 26,12).

Aplikace

Přemýšlej o poselství tří andělů ve Zjevení 14. kapitole. Jak je v těchto verších spojena myšlenka smlouvy, zákona a evangelia – dobré zprávy?

SMLOUVA A IZRAELCI

Přicházíš obsadit jejich zemi ne pro svou spravedlnost a přímost svého srdce. Hospodin, tvůj Bůh, vyháni před tebou tyto pronárody pro jejich zvlí a proto, aby splnil, co přisahal Hospodin tvým otcům, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. (Dt 9,5)

Osobní studium

V úvodním verši (Dt 9,5) se projevuje splněné zaslíbení. Bůh ve svém milosrdenství jedná ve prospěch Izraelců navzdory jejich neustálým chybám a selháním. (Přesně tak funguje evangelium i dnes.) Vše bylo založeno na smlouvě a zaslíbení patriarchům, že budoucím generacím bude dána Boží milost.

Když Mojžíš mluvil k Izraelcům, kteří přijali zaslíbení jako národ, často se odvolával na zaslíbení daná patriarchům.

Co vám v následujících verších pomáhá lépe pochopit, jak Bůh plní svá zaslíbení?

Ex 2,24

Ex 6,8

Lv 26,42

Také vyjití Izraelců z Egypta, jež je mocným symbolem Boží zachraňující milosti, bylo založeno na smlouvě, kterou Hospodin uzavřel s jejich předky. Již dlouho před narozením těch, kteří měli být příjemci požehnání plynoucích z uzavřené smlouvy, Hospodin vyslovil zaslíbení v jejich prospěch. Bez jakýchkoli vlastních zásluh byli vysvobozeni přesně podle zaslíbení. Tuto záchranu jim přinesl Bůh prostřednictvím zázraků a událostí při vyjití z Egypta.

Tím to však neskončilo. Kam se vlastně vydali Izraelci z Egypta? Na Sínaj, kde s nimi Hospodin „oficiálně“ uzavřel smlouvu (viz Ex 20). Hlavní součástí smlouvy bylo evangelium a zákon (Desatero), které měli dodržovat. Poslušnost měla být výrazem jejich zachraňujícího vztahu s Bohem, který je již spasil (evangelium). V Deuteronomiu tak opakovaně zaznívá výzva k životu podle zákona, který byl jejich přiznáním ke smlouvě, stvrzené na Sínaji.

Aplikace

Vyznáváme, že jsme spaseni z milosti. Jakou roli hraje zákon ve tvém životě? Jak důležitý je zákon pro tvou zkušenost s Bohem?

KNIHA SMLOUVY

¹Mojžíš svolal celý Izrael a řekl jim: Slyš, Izraeli, nařízení a práva, která vám dnes vyhlašuji. Učte se jim a bedlivě je dodržujte. ²Hospodin, náš Bůh, s námi uzavřel na Chorébu smlouvu. ³Tuto smlouvu neuzavřel Hospodin jen s našimi otci, ale s námi všemi, kteří jsme tu dnes naživu. ⁴Tváří v tvář mluvil s vámi Hospodin na hoře z prostředku ohně. ⁵Já jsem stál v oné době mezi Hospodinem a vámi, abych vám oznámil Hospodinovo slovo, protože jste se báli ohně a nevystoupili jste na horu... (Dt 5,1-5)

Osobní studium

Ačkoli se koncept smlouvy (hebrejsky *berit*) jako vyjádření Božího vztahu k jeho lidu vyskytuje v celé Bibli, v Deuteronomiu se toto slovo vyskytuje tak často, že se této knize říká „Kniha smlouvy“.

Přečtete si Dt 5,1–21. Jak tento text ukazuje důležitost myšlenky smlouvy v knize Deuteronomium?

Nedlouho poté, co byli Izraelci vysvobozeni z Egypta, uzavřel s nimi Bůh na Sínaji smlouvu. Bylo to těsně předtím, než měli vstoupit do zaslíbené země. Po čtyřicetileté „oklice“ se opět ocitli před zaslíbenou zemí a doufali, že tentokrát to vyjde. Tento krok byl klíčovou součástí zaslíbení (viz Gn 12,7; Ex 12,25). Mojžíšovými ústy Hospodin znovu promlouvá k lidu a znovu mu dává Desatero. Tímto způsobem Bůh lidu připomíná, jak je důležité, aby dodržovali podmínky smlouvy.

Ano, Bůh byl připraven splnit svá zaslíbení vycházející ze smlouvy s Izraelci. Nyní však měli i oni potvrdit svůj závazek. Mojžíš říká: „Oznámil vám svou smlouvu, kterou

vám přikázal dodržovat, desatero přikázání, a napsal je na dvě kamenné desky“ (Dt 4,13). Učinil tak na Sínaji a nyní to zopakoval v moábské zemi, těsně před vstupem Izraelců do zaslíbené země. Bylo to naplnění smlouvy dané jejich předkům. Tak byla potvrzena „věčná smlouva“, která měla svůj základ před stvořením světa.

„Dříve než byly položeny základy země, uzavřeli Otec se Synem smlouvu o vykoupení člověka pro případ, že by jej satan přemohl. Zavázali se, že Kristus bude zárukou lidstva, a podali si ruce.“ (DA 834; TV 532)

Jak rozumíte verši Dt 5,3? Jak mohli tomuto textu rozumět Izraelci před vstupem do zaslíbené země?

Co tím Mojžíš myslel? Velmi pravděpodobně zdůrazňoval skutečnost, že jejich předkové sice již dávno zemřeli, ale úžasná zaslíbení daná patriarchům jsou nyní určena jim. Mojžíš se jim tak možná snažil zdůraznit, že by měli brát smlouvu vážně a nedělat stejné chyby jako předchozí generace. Zaslíbení (a z nich plynoucí závazky) nyní přešla na celý národ.

Aplikace

Pokuste se vlastními slovy shrnout, o co jde ve „smlouvě“, která je mezi tebou a Bohem.

Jeho vyvolený lid

¹⁶Dnešního dne ti Hospodin, tvůj Bůh, přikazuje, abys dodržoval tato nařízení a právní ustanovení. Budeš je bedlivě dodržovat celým svým srdcem a celou svou duší. ¹⁷Prohlásil jsi při Hospodinu, že ti bude Bohem a ty že budeš chodit po jeho cestách a dbát na jeho nařízení, přikázání a právní ustanovení a že ho budeš poslouchat. ¹⁸A Hospodin prohlásil dnes tobě, že budeš jeho lidem, zvláštním vlastnictvím, jak k tobě mluvil. Budeš dbát na všechna jeho přikázání ¹⁹a on tě vyvýší nade všechny pronárody, které učinil. Budeš mu chválou, věhlasem a okrasou, budeš svatým lidem Hospodina, svého Boha, jak mluvil. (Dt 26,16–19)

Osobní studium

Pro nás je dnes těžké představit si, jak vypadal svět v době, kdy starověký Izrael putoval pouští. Jestliže tehdy vznikaly velké říše a (často) beze stopy zmizely v zapomnění, co můžeme vědět o malých pohanských národech, které obývaly stejné oblasti jako později Izraelci?

Není toho mnoho, ale jedno víme jistě: tyto komunity byly prolezlé modlářstvím, polyteismem a některými skutečně hanebnými praktikami, mezi něž patřilo i obětování dětí. Pravděpodobně si ani nedokážeme dost dobře představit, jak musela vypadat tehdejší kultura a náboženství, kde se ve jménu nějakého božstva takto zacházelo s dětmi!

Není divu, že v průběhu dějin starověkého Izraele Hospodin opakovaně varoval svůj lid před tím, co dělaly okolní národy. „Až vstoupíš do země, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh, neuč se jednat podle ohavnosti těch pronárodů“ (Dt 18,9).

Bůh povolal Izraelce, aby jim svěřil důležitý úkol. Tím, že vstoupili do smluvního vztahu s Hospodinem, měli se stát zvláštním lidem, který bude světu svědčit o Bohu, jenž stvořil nebesa i zemi – o jediném Hospodinu.

Jak je v úvodních verších (Dt 26,16–19) shrnut smluvní vztah mezi Bohem a Izraelem? Jak se mělo věrně dodržování smlouvy projevit v tom, jakými lidmi se Izraelci stanou? Jak to můžeš aplikovat ve svém životě?

Je pozoruhodné, jak Mojžíš v těchto verších opakovaně zdůrazňuje, že Hospodin „dnes“ *prohlašuje a přikazuje* lidu jednat. Text tak získává na naléhavosti, jako by Izraelci měli jednat podle Božích příkazů právě teď, v tomto okamžiku. Být věrným, svatým a zvláštním Božím lidem je důvodem jejich existence jako lidu smlouvy. Byli to jediní lidé, kteří jako společenství znali pravého Boha, pravdu o něm a požadavky, které kladl na jejich životy. Nejenže tedy znali „pravdu“, ale byli jejím ztělesněním až do příchodu Ježíše Krista, který je tou „pravdou“ (J 14,6), jež měla přijít na svět.

Aplikace

Proč je i pro nás stále důležité odevzdat se dnes Bohu a plnit požadavky jeho smlouvy?

OBRAZY VZTAHU

Uznej tedy ve svém srdci, že tě Hospodin, tvůj Bůh, vychovával, jako vychovává muž svého syna. (Dt 8,5)

Jste synové Hospodina, svého Boha. Nebudete si pro mrtvého dělat smuteční zářezy, ani mezi očima lysinu. (Dt 14,1)

Takto odplácíte Hospodinu, lide zbloudilý a nemoudrý? Cožpak není on tvůj Otec? Vždyť mu patříš. On tě učinil a zpevnil. (Dt 32,6)

Ale vás Hospodin vzal a vyvedl z tavicí pece, z Egypta, abyste byli jeho dědičným lidem, jak tomu je dnes. (Dt 4,20)

Hospodinovým podílem je jeho lid, vyměřeným dílem jeho dědictví je Jákob. (Dt 32,9)

Osobní studium

Dt 8,5

Teologové již dávno objevili podobnosti mezi smlouvou, kterou Bůh uzavřel s Izraelci, a smluvními vztahy uzavřenými mezi různými starověkými královstvími. Tato podobnost by nás neměla překvapit. Hospodin oslovil svůj lid způsobem, kterému Izraelci mohli rozumět.

Dt 14,1

Dt 32,6.8–12

Dt 4,20

Dt 32,9

Představa smlouvy jako právně závazné dohody mezi dvěma stranami, která obsahuje pravidla, podmínky a pokyny, se může zdát pro Boží vztah s lidmi příliš chladná a formální. A přestože i tento aspekt vztahu musí existovat (vždyť Bůh je přece zákonodárce), taková smlouva nedokáže vyjádřit celou hloubku a šíři vztahu, který chce mít Bůh se svým lidem. Proto je v Deuteronomiu použito mnoho dalších obrazů, které pomáhají vyjádřit stejnou myšlenku smlouvy mezi Bohem a Izraelem, ale zároveň ji doplňují o další rozměry.

Vztah Hospodina k jeho lidu je velmi často vyjádřen obrazem rodiny. V ideálním případě je totiž rodina nejbližším, nejpevnějším a nejlaskavějším vztahem. Bůh chtěl mít právě takový vztah se svým lidem. Dokonce i po potupném odmítnutí Ježíše a jeho ukřižování řekl Ježíš po svém vzkříšení oběma Mariím: „Nebojte se. Jděte a oznamte mým bratřím, aby šli do Galileje; tam mě uvidí“ (Mt 28,10). Když vzkříšený Mesiáš oslovuje učedníky „moji bratři“, je to mimo jiné výraz lásky a milosti, která pramení ze zájmu o ty, kteří si ji ničím nezasloužili. Právě tak můžeme charakterizovat i Boží vztah k lidstvu: nezasloužená milost a láska.

Zamyslete se nad texty z úvodu. Jaké obrazy se nacházejí v těchto verších? Co si myslíte, že má použití takových obrazů zdůraznit?

Aplikace

Jaký vztah máš s Bohem? Jak ho můžeš prohloubit a naučit se Boha více milovat a zároveň lépe porozumět odpovědnosti, která vyplývá ze smluvního vztahu s Bohem? Proč si tyto dvě myšlenky neodporují, ale naopak se doplňují?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Duch otroctví vzniká ze snahy dostat požadavkům náboženství tím, že se snažíme naplnit zákon vlastními silami. Naději však máme pouze tehdy, když se staneme součástí Abrahamovy smlouvy, která je ve skutečnosti smlouvou milosti skrze víru v Ježíše Krista. Evangelium, které zaznělo Abrahamovi a díky němuž získal naději, je stejné jako evangelium, které dnes zaznívá nám. Právě díky němu můžeme žít v naději. Abraham vzhlížel k Ježíši, který je původcem a dokonavatelem naší víry.“ (6BC 1077)

„Dříve než byly položeny základy země, uzavřeli Otec se Synem smlouvu o vykoupení člověka pro případ, že by jej satan přemohl. Zavázali se, že Kristus bude zárukou lidstva, a podali si ruce. Kristus tento závazek splnil. Když na kříži zvolal: ‚Dokonáno jest,‘ obrátil se tím k Otci (J 19,30). Úmluva byla dokonale splněna. Nyní říká: ‚Dokonáno jest, Otče. Splnil jsem tvou vůli, můj Bože. Dílo vykoupení jsem dokončil. Je-li tvá spravedlnost uspokojena, chci, aby také ti, které jsi mi dal, byli se mnou tam, kde jsem já‘ (J 17,24).“ (DA 834; TV 532)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažte, že ještě před stvořením světa byli Otec a Syn sjednoceni v tom, aby zachránili lidstvo v případě pádu. Jak nás to může povzbudit? Co nás učí o Boží touze zachránit nás pro své království?
2. Jak se můžeme jako církevní společenství vyvarovat chyb, kterých se dopustil starověký Izrael? V čem je naše role (jako církve a křesťanů) podobná roli Izraelců?
3. Proč je evangelium a jeho zaslíbení tak důležité i pro „novou smlouvu“? Které novozákonní texty ukazují, že zákon a poslušnost zákona nebyly „novou smlouvou“ odstraněny, jak si mnozí křesťané myslí? Proč si myslíte, že tolik křesťanů věří, že evangelium ruší povinnost dodržovat Desatero?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Milovat budeš Hospodina, svého Boha!

Texty na tento týden

Dt 6,4,5; Dt 10,12; Ef 2,1–10; Zj 14,6,7; Dt 4,37; Dt 11,1; Mk 12,28–30

Základní verš

„Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou.“ (Dt 6,5)

Mezi nejdůležitější modlitební texty židovského náboženství patří verše pocházející z knihy Deuteronomium. Jsou známé jako „šema“, podle prvního hebrejského slova této modlitby. Hebrejský kořen *šama* znamená „naslouchat“ nebo dokonce „poslouchat“. Toto slovo se vyskytuje opakovaně nejen v Deuteronomiu, ale i v celém Starém zákoně.

První řádek „šema“ zní v hebrejštině následovně: *Šema Israel, Adonaj Elohejnu, Adonaj Echad* a znamená „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný“ (Dt 6,4). Když se Židé modlí tuto modlitbu, často si zakrývají oči, aby je nic nerozptylovalo od uvažování o Hospodinu. Tato první věta se pokládá za potvrzení monoteistické povahy *Adonaj Elohejnu*, „Hospodina, našeho Boha“, a zároveň vyjadřuje oddanost Izraelců tomuto Bohu, o němž vyznávají: „Hospodin je náš Bůh“.

Tato věta je součástí prvního proslovu, který Mojžíš přednesl Izraelcům před plánovaným vstupem do zaslíbené země. Vše, co následuje, je mocným vyjádřením pravdy, která je dnes stejně důležitá jako tehdy.

Osnova lekce

V této lekci se zaměříme na nepřehlédnutelné téma lásky v knize Deuteronomium. Zamysleme se nad tím, co od nás Bůh očekává, co nás k lásce motivuje, i nad tím, jak se projevuje v praxi.

1. Boží výzva

- Dt 6,1–5: Miluj Boha! (neděle)
- Dt 10,12: Boj se Boha! (pondělí)

2. Naše reakce

- Dt 4,37; 7,7,8; 23,6: Motivace k lásce – On miluje nás! (úterý)
- Dt 7,9; 10,12.13; 11,1: Odpověď lásky – poslušnost (středa)

3. Ježíšova aplikace

- Mk 12,28–30: Ježíšova citace z Deuteronomia (čtvrtek)

MILOVAT BOHA

¹Toto jsou přikázání, nařízení a práva, kterým vás Hospodin, váš Bůh, přikázal vyučovat, abyste je dodržovali v zemi, do níž táhnete a kterou máte obsadit: ²Aby ses bál Hospodina, svého Boha, a bedlivě dbal na všechna jeho nařízení a příkazy, které ti udílím, ty i tvůj syn a tvůj vnuk, po všechny dny svého života, abys byl dlouho živ. ³Poslouchej je, Izraeli, a bedlivě je dodržuj. Tak se ti povede dobře a velmi se rozmnožíte v zemi oplývající mlékem a medem, jak ti přislíbil Hospodin, Bůh tvých otců. ⁴Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. ⁵Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. (Dt 6,1–5)

Osobní studium

Poté, co Mojžíš shrnul Izraelcům jejich dějiny, začal jim dávat pokyny, co mají dělat, aby mohli obsadit zemi a aby se jim v ní dařilo. Samozřejmě, dalo by se to říci i tak, že podstatná část knihy Deuteronomium obsahuje příkazy Hospodina Izraelcům, co mají dělat, aby splnili svůj podíl smlouvy, kterou s nimi milostivý Hospodin uzavřel, a mohl tak naplnit zaslíbení dané jejich předkům.

Uvažuj o úvodním textu (Dt 6,1–5). Pokus se vlastními slovy vyjádřit příkaz, který zaznívá v pátém verši.

Milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem...? Je pozoruhodné, že uprostřed textů obsahujících Desatero, varování, příkazy a různá ustanovení zaznívá výzva milovat Hospodina. Ten příkaz však

jde dál a říká, že Boha je třeba milovat „celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou silou“.

Pokud má být láska k Bohu láskou z celé duše, z celého srdce a z celé síly, naznačuje to, že má jít o lásku nadřazenou nad lásku ke všem ostatním a všemu ostatnímu. Bůh je totiž základem celé naší existence a všeho, čím jsme. Láska k Bohu má dát naší lásce ke všemu ostatnímu náležitý kontext a správnou perspektivu.

Příkaz milovat Boha je adresován nejen lidu jako celku, ale i každému jednotlivci. Přestože společně jsme součástí společenství, které má být Bohu věrné, Hospodin chce, aby mu byl věrný každý z nás jako jednotlivec. A základem této věrnosti má být láska k němu, a to proto, kým je, jaký je a co pro nás udělal a dělá.

Aplikace

Co pro tebe znamená milovat Boha celým srdcem, celou duší a celou silou?

BÁT SE BOHA

Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší... (Dt 10,12)

¹I vy jste byli mrtvi pro své viny a hříchy, ²v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa, poslušni vládce nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu. ³I my všichni jsme k nim kdysi patřili; žili jsme sklonům svého těla, dali jsme se vést svými sobeckými zájmy, a tím jsme nutně propadli Božímu soudu tak jako ostatní. ⁴Ale Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, již si nás zamiloval, ⁵probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtvi pro své hříchy. Milostí jste spaseni! (Ef 2,1–5)

Osobní studium

Mojžíš přikázal Izraelcům, aby milovali Boha celou svou bytostí. Šlo skutečně o příkaz. O několik veršů dříve se však nachází i jiný příkaz: „Toto jsou přikázání ... aby ses bál Hospodina, svého Boha...“ (Dt 6,1.2).

Uvažuj o verši z úvodu (Dt 10,12). Jak rozumíš spojení lásky a strachu v tomto verši? V čem se podle tebe tato dvě témata doplňují, v čem si protirečí?

V některých verších zaznívá výzva bát se Boha a v jiných milovat ho. V tomto konkrétním verši dostávají Izraelci oba příkazy současně – aby se Boha báli a aby ho milovali. V běžném chápání slova „bát se“ by to mohlo znamenat rozpor, ale není to tak. Strach z Boha je kombinací strachu, obdivu a respektu. Když si totiž uvědomíme svatost, autoritu, moc a spravedlnost Boha, a uvidíme to vše v protikladu s naší hříšností, slabostí a úplnou závislostí na něm, pak přirozenou reakcí je úžas, posvátná bázeň, strach z Boha. Jsme hříšné bytosti, které

přestoupily Boží zákon a které si – nebýt Boží milosti – zaslouží jen odsouzení a věčnou smrt.

Jak verše Ef 2,1–10 vyjadřují skutečnost, že Boha můžeme současně milovat, ale také se ho bát?

Navzdory skutečnosti, že jsme byli „dětmi hněvu“ (Ef 2,3; ČSP), což je důvod, proč bychom se měli Boha bát, Kristus za nás zemřel, a tak nám dal nový život v něm. Součástí tohoto nového života je svoboda od hříchu a odsouzení za minulost – což je důvod, proč ho máme milovat.

Tak, jak to platí dnes pro nás, můžeme tento princip aplikovat i na starověký Izrael. Hebrejci byli v Egyptě zajatci, odsouzenými k otrocké práci a útlaku. Jen díky Boží lásce a jeho milosrdenství mohli být vykoupeni. „Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží“ (Dt 5,15a). Není divu, že měli důvod Boha milovat, ale zároveň se ho i bát. Jestliže měli důvod oni, o co víc my, když známe pravdu o Ježíši, který za nás zemřel na kříži?

Aplikace

Přečti si text Zjevení 14,6.7. Jak rozumíš tomu, že prvním příkazem Božího poselství světu pro poslední dny má být „Bojte se Boha“? Jak tato výzva souvisí s tím, co se má udát v posledních dnech?

ON PRVNÍ MILOVAL NÁS

Protože miloval tvé otce, vyvolil po nich i jejich potomstvo a tebe vyvedl svou velikou mocí z Egypta. (Dt 4,37)

⁷Nikoli proto, že byste byli početnější než kterýkoli jiný lid, přilnul k vám Hospodin a vyvolil vás. Vás je přece méně než kteréhokoli lidu. ⁸Ale protože vás Hospodin miluje a zachovává přísahu, kterou se zavázal vašim otcům, vyvedl vás Hospodin pevnou rukou a vykoupil tě z domu otroctví, z rukou faraóna, krále egyptského. (Dt 7,7.8)

Proto zvrátil Hospodin, tvůj Bůh, zlořečení tobě v požehnání, neboť Hospodin, tvůj Bůh, tě miloval. (Dt 23,6)

Osobní studium

Přestože v knize Deuteronomium zaznívá mnoho pravidel, pokynů a napomenutí, která vyzývala Izraelce, aby bedlivě poslouchali Boží přikázání, soudy a ustanovení, ze všeho nejdůležitější bylo, aby milovali Boha z celého srdce, z celé duše a z celé síly. Samozřejmě k tomu měli dobré důvody.

Co říkají úvodní verše (Dt 4,37; 7,7.8; 23,6) o Boží lásce k jeho lidu?

V Deuteronomiu Mojžíš opakovaně vyprávěl lidu o Boží lásce k jejich předkům i k nim samotným. Bůh však zjevoval svou lásku nejen slovy, ale především mocnými činy. Navzdory nedokonalostem, selhání a hříchům Izraele, Boží láska vůči nim zůstávala pevná a vytrvalá. Tato láska se mocně projevovala v tom, jak s nimi Bůh zacházel.

Jak nám text z 1J 4,16–19 pomáhá pochopit výzvu milovat Boha?

Bůh nás miloval dříve, než jsme se tu objevili. Plán spasení existoval již „před stvořením světa“ (Ef 1,4).

Jak napsala Ellen G. Whiteová: „Plán našeho vykoupení nebyl dodatečným řešením, které Bůh vymyslel až po Adamově pádu. Byl zjevením ‚tajemství, které od věčných časů nebylo vysloveno‘ (Ř 16,25). Odhalením zásad, které jsou od věčnosti podstatou Boží vlády.“ (DA 22; TV 11)

Je naším velkým štěstím, že Bůh je Bohem lásky. Jeho láska je tak velká, že šel na kříž namísto nás a za nás. Jeho láska je sebeobětavá. „A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži“ (Fp 2,8). Dnes tedy známe takové zjevení Boží lásky, jaké si Izraelci pravděpodobně nedokázali ani představit.

Aplikace

Co kdyby hlavní charakteristikou Boha nebyla láska, ale nenávisť nebo nezájem? V jakém světě bychom žili? Proč je zjevení Boží lásky k nám něco, z čeho se máme radovat?

POKUD MĚ MILUJETE, BUDETE ZACHOVÁVAT MÁ PŘIKÁZÁNÍ

Poznej tedy, že Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh, Bůh věrný, zachovávající smlouvu a milosrdenství do tisícího pokolení těm, kteří ho milují a dbají na jeho přikázání. (Dt 7,9)

¹²Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší, ¹³abys dbal na Hospodinova přikázání a nařízení, která ti dnes udílím, aby s tebou bylo dobře. (Dt 10,12,13)

Budeš milovat Hospodina, svého Boha, budeš dbát na to, co ti svěřil, na jeho nařízení, práva a přikázání po všechny dny. (Dt 11,1)

Osobní studium

Izraelci byli jako celý národ povoláni k tomu, aby milovali Boha. Láska se však může projevat pouze na úrovni jednotlivých lidí. Jako individuální lidská bytost se svobodnou vůlí musel každý konkrétní Izraelec učinit osobní rozhodnutí milovat Boha – a tuto lásku projevat poslušností.

Jaká společná téma spojuje dnešní úvodní texty?

Poselství Písma už nemůže být jasnější! Bůh svou lásku neprojevil jen slovem, ale zjevil ji a neustále ji projevuje svými mocnými skutky. Podobně má i Boží lid vyjadřovat svou lásku k Bohu svými činy. A v uvedených textech vidíme, že láska k Bohu je neoddělitelně spojena s poslušností.

To je také důvod, proč Jan říká: „V tom je totiž láska k Bohu, že zachováváme jeho přikázání...“ (1J 5,3a). Ježíš říká: „Vy jste moji přátelé, činíte-li, co vám přikazuji“ (J 15,14). Všechny tyto verše vyjadřují stejné učení.

Láska k Bohu se vždy musí projevit poslušností Bohu. Vždycky to tak bylo a bude. Poslušnost Bohu znamená zachovávání jeho zákona, Desatera, které zahrnuje i přikázání o sobotě. Zachovávání čtvrtého přikázání není proto o nic víc zákonictví než zachovávání zbývajících devíti.

Je pravda, že zachovávání každého přikázání může být zákonictvím. Stane se to tehdy, když poslušnost nevychází z lásky k Bohu. Pokud však Boha opravdu milujeme, a především pokud je pohnutkou naší lásky to, co Bůh pro nás učinil v Ježíši Kristu, pak ho toužíme poslouchat, protože nás o to žádá.

Když Mojžíš opakovaně připomínal Izraelcům, aby milovali Boha a poslouchali ho, bylo to po jejich vysvobození z Egypta. Jejich láska a poslušnost byly tedy odpovědí na akt vysvobození. Nejprve je Hospodin vyvedl z Egypta, oni pak měli odpovídat věrnou poslušností jeho přikázání. Dnes je to velmi podobné.

Aplikace

Jaká je tvá zkušenost se snahou žít podle Boží vůle? Jaká je tvá vnitřní motivace poslouchat Boha? Proč musí vycházet z lásky k Bohu? Má v tom hrát nějakou roli strach (v biblickém významu tohoto slova)? Proč?

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PŘIKÁZÁNÍ

²⁸Přistoupil k němu jeden ze zákoníků, který slyšel jejich rozhovor a shledal, že jim dobře odpověděl. Zeptal se ho: „Které přikázání je první ze všech?“ ²⁹Ježíš odpověděl: „První je toto: ‚Slyš, Izraeli, Hospodin, Bůh náš, jest jediný pán; ³⁰miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly!‘“ (Mk 12,28–30)

Osobní studium

Někteří křesťané se z různých důvodů snaží oddělit Starý zákon od Nového zákona. Není to však možné, pokud nechceme zbavit Nový zákon jeho skutečného smyslu. Nový zákon svým zjevením Krista a teologickým vysvětlením jeho života, smrti, vzkříšení a velekněžské služby poukazuje na naplnění mnoha starozákonních proroctví a předobrazů. Starý zákon tvoří pozadí, kontext a základnu pro Nový zákon. Obě části Písma zjevují Boží dobrotu a lásku.

I to je důvod, proč se Nový zákon (a také samotný Ježíš) opakovaně odvolává na texty ze Starého zákona.

O co šlo podle textu (Mk 12,28–30) v zákoníkově otázce? Jak Ježíš odpověděl? Proč je právě toto přikázání „největší“?

Je zajímavé, že zákoník, který svůj život zasvětil pochopení zákona, pokládá právě takovou otázku. Uprostřed všech zákonů a přikázání, o jejichž důležitosti byli zákoníci přesvědčeni (později židovská tradice ustálila jejich počet na 613), není překvapivé,

že by z nich rádi vyzdvihli to nejdůležitější přikázání. A co udělal Ježíš?

Přešel rovnou k textu z knihy Deuteronomium a začal slovy: „Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný“ (Dt 6,4; porovnej s Mk 12,29). Potom cituje i následující verš o milování Boha z celého srdce, z celé duše a z celé síly. Poukazuje na klíčové prohlášení, že Hospodin je jejich jediným Bohem. A v souvislosti s touto pravdou zaznívá výzva milovat Boha nade vše.

Co by mohlo být aktuálnější „pravdou pro dnešek“ než toto přikázání? V posledních dnech, kdy se budou odehrávat závěrečné události a za dramatických okolností bude každý muset učinit rozhodnutí, na kterou ze dvou stran se postaví, budou mít Boží přikázání velmi důležité místo (viz Zj 14,12).

Naše konečné rozhodnutí bude vycházet z toho, jestli opravdu milujeme Boha. K rozhodnutí milovat Boha z celého srdce, z celé duše a z celé síly se můžeme dopracovat pouze na základě vlastního poznání a zkušenosti s jeho dobrotou, láskou a milostí. A pokud bude třeba, budeme ochotni za to i zemřít.

Aplikace

Představ si, že by ti někdo položil otázku: „Jak mohou lidé milovat Boha, když ho nikdy osobně neviděli ani se s ním nesetkali?“ Jak bys mu odpověděl?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Po celou věčnost budou vykoupení přemýšlet a zpívat o Kristově kříži. V oslaveném Kristu budou vidět Krista ukřižovaného. Nikdy nezapomenou, že Pán, který svou mocí stvořil a udržuje nesčíslné světy v nekonečném vesmíru, milovaný Boží Syn, Vládce nebes, kterého radostně uctívají cherubíni a serafíni, se ponížil, aby pozvedl člověka padlého do hříchu. Nezapomenou, že snášel trest a hanbu za hřích, ani to, že před ním Otec skryl svou tvář, až mu bída ztraceného světa zlomila srdce a ukončila jeho utrpení na golgotském kříži. Skutečnost, že Stvořitel všech světů a Soudce všech stvořených bytostí odložil svou slávu a z lásky k člověku se ponížil, bude ve vesmíru trvale vzbuzovat obdiv a úctu. Až se zástupy zachráněných budou dívat na svého Vykupitele a uvidí věčnou slávu Otce zářící v jeho tváři, až uvidí Boží trůn, který stojí věčně, a poznají, že jeho království je bez konce, budou nadšeně jásat: Čest a sláva Beránkovi, který se obětoval a smířil nás s Bohem svou nejdražší krví!“ (GC 651.652; VDV 418)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte společně o výše uvedeném citátu z knihy Ellen G. Whiteové *Velké drama věků*. Jak vám pomáhá pochopit, proč má být naše láska k Bohu tou největší láskou, kterou prožíváme? Bůh, „který svou mocí stvořil a udržuje nesčtené světy v nekonečném vesmíru“, je přesně tím Bohem, který za nás zemřel na kříži. Proč má být tato pravda základem našeho vztahu s Bohem?
2. Jak rozumíte skutečnosti, že Boha máme současně milovat a bát se ho? Je to vůbec možné? A proč by to tak mělo být?
3. Je poměrně snadné Boha milovat, když se nám všechno daří. Ale co když se nám nedaří, když do našeho života vstoupí problémy a tragédie? Proč je v takových chvílích láska k Bohu ještě důležitější?
4. Soustřeďte se společně na poslední otázku z části na čtvrtek. Jak byste mohli vysvětlit nevěřícímu člověku, co to znamená milovat Boha? Jak můžeme milovat někoho, koho jsme nikdy neviděli na vlastní oči? Proč v konečném důsledku nezáleží na tom, zda jsme ho osobně viděli?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Host ve tvých branách

Texty na tento týden

Dt 10,1–19; Dt 1,16.17; Dt 24,10–15

Základní verš

„Milujte tedy hosta, neboť jste byli hosty v egyptské zemi.“ (Dt 10,19)

Minulý týden jsme četli otázku zákoníka: „Které přikázání je první ze všech?“ (Mk 12,28). Ježíš v odpovědi potvrdil, že nejdůležitějším přikázáním je milovat Hospodina. „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly!“ (Mk 12,30).

Ježíš však pokračoval a začal mluvit o „druhém“ přikázání, na které se zákoník neptal. Ježíš však věděl, jak je i toto přikázání důležité, a proto řekl: „Druhé je toto: ‚Miluj svého bližního jako sám sebe!‘ Většího přikázání nad tato dvě není“ (Mk 12,31).

Žádné přikázání není větší než tato dvě? Ježíš spojil lásku k Bohu s láskou k bližnímu jako dvě nejdůležitější přikázání, která přesahují všechna ostatní.

Ježíš těmito slovy neřekl nic nového, co by Židé předtím nevěděli nebo neslyšeli. Výzva milovat Boha a myšlenka, že projevem této lásky je i láska k bližnímu (tedy k ostatním lidem), pochází ze Starého zákona – a kromě jiných míst právě z knihy Deuteronomium.

Osnova lekce

V této lekci budeme sledovat, co můžeme z knihy Deuteronomium pochopit o Boží touze, aby se jeho láska k nám odrážela i v našich láskyplných vztazích k druhým lidem.

1. Dt 10,14–16: Boží touha – proměněné lidské srdce (neděle)
2. Dt 10,17–19: Boží nařízení – milovat „cizince“ a potřebné (pondělí)
 - Dt 10,19: 1. důvod – „I vy jste byli v jejich situaci.“ (úterý)
 - Dt 1,16.17: 2. důvod – „Vždyť Bůh sám je miluje.“ (středa)
 - Dt 24,10–15: Praktická podoba lásky k bližním (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

OBŘEŽTE SVÁ SRDCE

¹⁴Hle, Hospodinu, tvému Bohu, patří nebesa i nebesa nebes, země a všechno, co je na ní.

¹⁵Avšak Hospodin přilnul jenom k tvým otcům, zamiloval si je a vyvolil jejich potomstvo, vás, ze všech národů, jak tomu je dnes. ¹⁶Obřežte tedy svá neobřezaná srdce a už nebuďte tvrdšíjní. (Dt 10,14–16)

Osobní studium

Desátá kapitola Deuteronomia je pokračováním předchozí kapitoly a mluví se v ní o potvrzení smlouvy, kterou Bůh uzavřel s Izraelem. Většina této knihy je jakousi obnovou smlouvy. Ani když si během Mojžíšovy nepřítomnosti udělali pod horou Sínaj zlaté tele a uchýlili se k modloslužbě, Hospodin to s nimi nevzdal.

Uvažuj o verších Dt 10,1–11. Jak nám tyto verše pomáhají pochopit to, že Hospodin Izraelcům odpouští? Jak tyto události potvrzují zaslíbení daná jejich předkům?

Mojžíš v hněvu hodil desky Desatera na zem a rozbil je (Dt 9,17). Dal tím najevo nicotu a prázdnotu toho, co Izraelci v nedávné minulosti slibovali (Dt 32,19). „Aby ukázal, jak odporný je mu tento zločin, hodil kamenné desky na zem, ty se před zraky všeho lidu rozbily. Tím dal najevo, že

tak, jako oni porušili svou smlouvu s Bohem, tak Bůh zrušil svou smlouvu s nimi.“ (PP 320; NUD 150)

Skutečnost, že Hospodin přikázal Mojžíšovi, aby vytesal nové desky „jako byly ty první“, aby na ně mohl napsat slova, které byla na prvních deskách, ukazuje, že Bůh svému lidu odpustil a nevzdal se ho.

Uvažuj o textu z úvodu (Dt 10,14–16). Jaká je hlavní myšlenka obsažená v těchto verších?

V uvedeném textu jsou použity různé obrazy: obřízka srdce, šíje („nebuďte tvrdšíjní“ Dt 10,16). Oč v textu jde? Obřízka byla znamením smlouvy, ale šlo jen o vnější znamení. Bohu však šlo o jejich srdce – tedy o jejich uvažování, náklonnost a jejich lásku. Obraz tvrdé šíje ukazuje na tvrdohlavost Izraelců, kteří nebyli ochotni Hospodina poslouchat. Bůh v podstatě říká Izraelcům, aby se mu úplně odevzdali.

Aplikace

Uvažuj o situacích, kdy jsi naplno prožíval jistotu, že ti Bůh odpustil tvé hříchy. Co tvá zkušenost vypovídá o Boží milosti?

MILOVAT CIZINCE

¹⁷Vždyť Hospodin, váš Bůh, je Bůh bohů a Pán pánů, Bůh veliký, všemocný a vzbuzující bázeň, který nebere ohled na osobu a nepřijímá úplatek, ¹⁸ale zjednává právo sirotku a vdově, miluje hosta a dává mu chléb a šat. ¹⁹Milujte tedy hosta, neboť jste byli hosty v egyptské zemi. (Dt 10,17–19)

Osobní studium

Uprostřed napomenutí Mojžíš prohlásil: „Hle, Hospodinu, tvému Bohu, patří nebesa i nebesa nebes, země a všechno, co je na ní“ (Dt 10,14). Jde o silné vyjádření Boží svrchovanosti. Tuto myšlenku nacházíme na různých místech Písma: „Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí“ (Ž 24,1).

Uvažuj o úvodním textu (Dt 10,17–19). Co v těchto verších říká Mojžíš o Bohu? Jak se tato prohlášení promítají do příkazů, které dal Hospodin Izraelcům?

Hospodin není jen svrchovaným vládcem nebes a země, je i „Bůh bohů a Pán pánů“ (Dt 10,17). To samozřejmě neznamená, že by existovali nějakí jiní, nižší bohové, jako například domnělí bohové, které uctívali pohané. Je to víc než jen prohlášení, že Hospodin je jediný Bůh. („Nyní hleďte, jsem jediný já, jiný bůh vedle mne není...“ [Dt 32,39].) Jde o potvrzení jeho naprosté svrchovanosti

nade všemi ostatními mocnostmi, skutečnými i vymyšlenými, na zemi i na nebi.

Text Dt 10,17 dále říká, že Hospodin je „Bůh veliký, všemocný a vzbuzující bázeň, který nebere ohled na osobu a nepřijímá úplatek“. To vše je součástí většího poselství: Hospodin je váš Bůh a vy, jeho lid, ho musíte poslouchat.

V těchto verších je představen velký kontrast. Ano, Hospodin je Bůh bohů a Pán pánů, svrchovaný vládce a udržovatel stvoření (Ko 1,16.17). Zajímá se však i o sirotky, vdovy a cizince a tuto péči vyjadřuje naplňováním jejich bezprostředních potřeb. Bůh, který zaznamená i pád vrabce na zem (Mt 10,29), ví o všech trápeních lidí na okraji společnosti. Hospodin říká, že ačkoli jsou součástí vyvoleného, zvláštního a milovaného národa, on jako Stvořitel miluje i druhé lidi, včetně těch, kteří strádají a jsou bezbranní. A tak, jak je miluje on, mají je milovat i oni. Je to nedílnou součástí jejich povinností vyplývajících ze smlouvy.

Aplikace

Uvažuj o textu Ž 146,5–10, který se týká právě našeho vztahu k druhým. Co nám mají tyto verše připomenout? Co chtějí říct nám dnes, v naší společnosti?

I VY JSTE BYLI HOSTY V EGYPTĚ

Milujte tedy hosta, neboť jste byli hosty v egyptské zemi. (Dt 10,19)

Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi; v tom je celý Zákon i Proroci. (Mt 7,12)

Osobní studium

Jaké poselství Izraelcům je obsaženo ve verši Dt 10,19? Jak bys ho mohl aplikovat do svého života a do života církve?

Několik století předtím řekl Hospodin Abramovi: „Věz naprosto jistě, že tvoji potomci budou žít jako hosté v zemi, která nebude jejich; budou tam otročit a budou tam pokořováni po čtyři sta let“ (Gn 15,13; viz také Gn 17,8 a Sk 13,17). Toto proroctví se naplnilo a pro následující generace byl v prvních kapitolách knihy Exodus zaznamenán dramatický příběh jejich vykoupení (Ex 15,13) a záchrany (Ex 14,13) z Egypta. Tyto události slouží zároveň jako předobraz, symbol vykoupení a spasení, které jsme obdrželi v Ježíši Kristu. V tomto verši Hospodin připomíná, aby si Izraelci vždy dobře pamatovali, kde byli a kým tam byli – cizinci v cizí zemi.

Jinými slovy, měli pamatovat na to, jak byli na okraji společnosti, vydědění, dokonce otroky, vydanými na milost těm, kteří byli silnější a měli moc zneužívat, týrat a ponižovat. A přestože Izrael byl vyvolený národ povoláný Bohem, „království kněží“

(Ex 19,6), a mezi Izraelem a cizinci v jejich středu existovaly určité rozdíly – zejména v souvislosti s náboženskými obřady – pokud šlo o „lidská práva“, mělo se s cizinci, vdovami a se sirotky zacházet stejně férově a spravedlivě, jak to Izraelci očekávali sami pro sebe.

Jak verš Mt 7,12 shrnuje, co Hospodin řekl starověkému Izraeli o jejich chování k slabším mezi nimi?

Napomenutí, které dal Hospodin Izraelcům o tom, jak se mají chovat k lidem na okraji společnosti, nebylo ve starověkém světě vůbec běžné. Spíše bylo obvyklé, že měli postavení na úrovni zvířat.

Naproti tomu Izraelci měli být jiní, měli být světlem ostatním národům. A ano, tato odlišná norma chování měla svůj původ v Bohu, jehož uctívali, a ve způsobu, jakým ho uctívali. Jiný byl celý náboženský systém, který dostali od Hospodina. Právě laskavý přístup k lidem na okraji společnosti měl být celému světu svědectvím o výjimečnosti jejich Boha a víry. Důležitým smyslem existence vyvoleného národa bylo to, aby představovali světu jejich Boha.

Aplikace

Kdo může být pro tebe oním „cizincem“, kterému bys měl projevat lásku a milosrdenství?

SOUDIT SPRAVEDLIVĚ

¹⁶V oné době jsem také přikázal vašim soudcům: „Vyslechněte své bratry a suďte každého v rozepří s jeho bratrem i s bezdomovcem spravedlivě.“ ¹⁷Při soudu nebudte straniční, vyslechněte jak malého, tak velkého a nikoho se nelekejte; soud je věcí Boží. Záležitost, která bude pro vás obtížná, předložte mně a já ji vyslechnu.“ (Dt 1,16.17)

„Bud' proklet, kdo převrací právo bezdomovce, sirotka a vdovy.“ A všechen lid řekne: „Amen.“ (Dt 27,19)

Osobní studium

Jako věřící jsme povoláni odrážet Boží charakter. Apoštol Pavel napsal: „Znovu vás v bolestech rodím, dokud nebudete dotvořeni v podobu Kristovu“ (Ga 4,19). Vždyť původně jsme byli stvořeni, abychom byli „obrazem Božím“ (Gn 1,27). Tento obraz byl však později poškozen hříchem. Jak jsme viděli, když Mojžíš mluvil o Boží moci a majestátu, řekl zároveň, že Hospodin nepřijímá úplatky a že „nebere ohled na osobu“ (Dt 10,17), jinými slovy, že se zajímá o slabé a o lidi na okraji společnosti. Dělá to Bůh a my bychom ho měli následovat.

Uvažuj nad uvedenými texty. Co mají společného? Jak bys shrnul jejich hlavní myšlenku?

Dt 1,16.17

Dt 16,19

Dt 24,17

Dt 27,19

Je téměř příslovečné, že slabí, chudí a znevýhodnění se u většiny lidských sou-

dů nedočkají stejné spravedlnosti jako ti, kteří mají peníze, moc a známosti. Nezáleží na zemi, historickém období, kultuře ani na tom, jak ušlechtilé myšlenky jsou obsažené v ústavě či jiných zákonech země. Realita zůstává stejná: chudí, slabí a utlačovaní téměř nikdy na spravedlnost nedosáhnou.

Právě proto je tak pozoruhodné, co Hospodin říká v uvedených verších. Nespravedlnost, která je všude jinde tak běžná, nemá mít své místo v Izraeli, uprostřed Božího lidu, mezi těmi, kdo mají představovat Hospodina okolnímu světu. Pokud bychom použili současný jazyk, Hospodin chtěl, aby si ve starověkém Izraeli byli „před zákonem všichni rovni“.

Tento koncept však přesahuje otázku zákonů. „Budte svatí, neboť já Hospodin, váš Bůh, jsem svatý“ (Lv 19,2). Ano, věděli, kdo je pravý Bůh, měli i správný způsob bohoslužby, a dokonce přinášeli i správné oběti. Ale k čemu to vlastně bylo, když špatně zacházeli se slabými a s chudými, kteří žili mezi nimi? Prostřednictvím proroků Hospodin často a opakovaně ostře kritizuje ty, co utlačovali chudé a nuzné v Izraeli. Jak můžeš být „svatý“, a zároveň špatně zacházet s druhými? Nemůžeš, bez ohledu na to, jak přísně zachováš náboženské obřady.

Aplikace

Uvažuj o textech Am 2,6; 4,1; 5,11; Iz 3,14.15; 10,1.2 a Jr 2,34. Jak tato slova proroků odrážejí Hospodinovo varování starověkému Izraeli? Čím jsou tato slova aktuální i pro tebe dnes?

ČISTÁ A NEPOSKVRNĚNÁ ZBOŽNOST

¹⁰Když poskytněš svému bližnímu nějakou půjčku, nevejdeš do jeho domu, abys na něm vymáhal zástavu. ¹¹Zůstaneš venku a muž, kterému jsi půjčku poskytl, vynese ti zástavu ven. ¹²Jestliže je ten muž zchudlý, s jeho zástavou neulehneš. ¹³Vrátíš mu zástavu při západu slunce, aby ulehl ve svém plášti a žehnal ti. To bude tvá spravedlnost před Hospodinem, tvým Bohem. ¹⁴Nebudeš utiskovat nádeníka, zchudlého a potřebného ze svých bratří ani ze svých hostí, kteří žijí v tvé zemi v tvých branách. ¹⁵Dáš mu jeho mzdu ještě téhož dne, než nad ním zapadne slunce, neboť je zchudlý a svým životem na ní závisí, aby nevolal proti tobě k Hospodinu a aby na tobě nebyl hřích. (Dt 24,10–15)

Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa. (Jk 1,27)

Osobní studium

Které důležité principy jsou vyjádřeny v úvodních verších Dt 24,10–15 v souvislosti s naším chováním k těm, kteří jsou ve vztahu k nám v nevýhodném postavení?

Vidíme v tom, jak Bohu záleží na lidské důstojnosti. Ano, možná nám něco patří, něco jsme půjčili a nyní je čas to získat zpět – ale i v tomto případě bychom se měli chovat s úctou a důstojně. Ani když jsme v právu, neměli bychom se snižít k ponižování, urážkám a útokům. Namísto toho bychom měli klidně počkat. Zdá se, že Dt 24,12.13 ukazuje, jak se chovat k někomu, kdo nám dal svůj jediný majetek – plášť chránící jej před chladem pouště – jako zálohu. Měli bychom mu umožnit, aby se mohl alespoň vyspat v teple. Ostatní verše se věnují tomu, jak bychom měli přistupovat k chudým, kteří pro nás pracují a které je často jednoduché utlačovat nebo vykořisťovat. K takovému chování bychom se nikdy neměli snižít, protože v Hospodinových očích jde o velmi vážný, politováníhodný hřích. Pokud měl být Izrael svatým národem a nést pravdu

uprostřed světa naplněného zlem, modlářstvím a hříchem a pokud měl být svědkem o milosrdném Hospodinu, pak se zcela určitě musel vyznačovat laskavostí k slabým a lidem na okraji společnosti. V opačném případě by jejich svědectví nestálo vůbec za nic.

Uvažuj o textu Jk 1,27–2,11. Jak tyto verše odrážejí slova, která Hospodin říkal Izraelcům v Deuteronomiu? Apoštol v těchto verších spojuje špatné zacházení s chudými s Desaterem. Jak tomu rozumíš?

Ačkoliv Desatero se výslovně nevěnuje vztahu bohatých k chudým, platí, že přísné dodržování litery zákona a současně týrání či zanedbávání chudých nebo nuzných zesměšňuje víru člověka. Pokud má někdo vlašný nebo nepřátelský vztah k slabým či potřebným, nemůže o sobě tvrdit, že žije podle Desatera. Milovat bližního jako sebe sama je nejlepším, nejvznešenějším vyjádřením Božího zákona. Tato skutečnost je pravdou pro dnešek, stejně jako jí byla v době apoštola Jakuba nebo v době, kdy se Mojžíš přimlouval za izraelský národ na hranicích zaslíbené země.

Aplikace

Jako adventisté sedmého dne bereme příkázání velmi vážně. Proč je důležité brát vážně i pokyny zaznamenané v Deuteronomiu a u Jakuba? Proč by (v souvislosti s texty u Jakuba) naše přesvědčení o důležitosti zachovávání zákona mělo posílit i naše předsevzetí pomáhat chudým a potřebným mezi námi?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Je nepochopitelné, že se Izraelci i v těch nejúspěšnějších dobách království, za vlády Davida a Šalomouna, kdy prožívali obrovské Boží požehnání, dopouštěli útlatu chudých, zranitelných a znevýhodněných.

„A tak, protože zvyšujete chudému nájemné a berete od něho obilnou daň – postavili jste si domy z tesaného kamene, ale bydlet v nich nebudete, vysadili jste překrásné vinice, ale víno z nich pít nebudete. Neboť znám vaše mnohá přestoupení, bezpočet vašich hříchů: Utlačujete spravedlivého, berete úplatek a odstrkujete chudé v bráně“ (Amos 5,11.12; ČSP).

„Hospodin zahajuje soud se staršími svého lidu a s velmoži jeho: „Spásali jste vinici, máte ve svých domech, oč jste obrali utištěného“ (Iz 3,14).

Otázky k rozhovoru

1. Izraelci si měli pamatovat, že byli „hosté“ – „cizinci“ – v Egyptě. To byl také jeden z důvodů, proč se měli k cizincům, běžencům a lidem na okraji společnosti chovat tak, jak by si oni sami přáli, aby se k nim druzí chovali, když byli otroky. Jak tato pravda souvisí s evangeliem a skutečností, že jsme byli Ježíšovou krví vykoupeni z otroctví hříchu? Jak by mělo to, co Ježíš vykonal pro nás, ovlivňovat způsob, jakým se chováme k druhým v naší blízkosti – a především k těm bezmocným?
2. Můžeme Boha uctívat ve správný den, můžeme správně chápat biblické pravdy o pekle, o stavu mrtvých po smrti, o znamení šelmy. To je jistě správné. Jaký by to však mělo smysl, kdybychom se k druhým chovali nevráživě a povýšeně, kdybychom utlačovali slabé kolem nás nebo se nestavěli na stranu spravedlnosti, kdyby to bylo třeba ve prospěch druhých. Jak to souvisí s poznáním pravdy? Proč si máme dávat pozor na to, abychom se nespokojili s tím, že mít povědomí o pravdě stačí a Bůh od nás nic víc nechce? Proč je takové uvažování pro nás nebezpečné?
3. Jakou roli by měla hrát naše víra při chápání toho, co se běžně označuje jako „lidská práva“?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Velký národ díky Hospodinu

Texty na tento týden

Dt 4,1–9

Základní verš

„A má jiný veliký národ nařízení a práva tak spravedlivá jako celý tento zákon, který vám dnes předkládám?“ (Dt 4,8)

První tři kapitoly Deuteronomia jsou v podstatě lekce z dějepisu, které lidem připomínaly, čím do té doby prošli. Od čtvrté kapitoly tyto příběhy z dějin dostávají postupně stále více formu kázání. Vyprávění o tom, co bylo, není určeno jen pro milovníky historie. Jeho hlavním smyslem je ukázat Boží moc a milost, které se projevily v jejich životech. A ačkoli jako národ mnohokrát selhali, Hospodin stále považuje smlouvu, kterou s nimi uzavřel, za platnou.

Čtvrtá kapitola začíná hebrejským výrazem *ve-ata*, který se překládá jako „a nyní“. Zatím poslouchali vyprávění o událostech, které se odehrály v minulosti a které jim měly připomenout, co všechno Bůh udělal, aby je přivedl až sem. „A nyní“ měli začít jednat podle toho, co jim Hospodin řekl (viz také Dt 10,12). Jejich řízení mělo být odpovědí na Boží skutky.

To je také důvod, proč první sloveso následující po „nyní“ je právě „slyš“ (Dt 4,1). V hebrejštině je to přesně totéž sloveso (i ve stejném tvaru), jaké zaznívá na začátku modlitby Šema. Ono „slyš“ znamená nejen vnímat ušima, ale i „věnovat pozornost“ a „poslouchat“. Toto sloveso nacházíme v Deuteronomiu často (v uvedeném tvaru pětadesátkrát).

Úvod čtvrté kapitoly bychom tedy mohli shrnout následovně: *A nyní, Izraeli, pro všechno, co jsem pro tebe udělal, musíš poslouchat následující...*

Osnova lekce

V této lekci budeme společně uvažovat nad 4. kapitolou knihy Deuteronomium. Poté, co Mojžíš připomenul Izraelcům, co už pro ně Bůh v minulosti udělal (Dt 1–3), nyní bude hovořit o tom, co od nich (a obecně od všech svých dětí) očekává v prostředí, ke mají být „světlem“.

- Dt 4,1.2: Důsledně respektovat to, co Hospodin nařídil (neděle)
- Dt 4,3.4: Dávat si pozor na negativní vliv pohanského okolí (pondělí)
- Dt 4,3.4: Přimknout se k Hospodinu (úterý)
- Dt 4,5–9: Být dobrým příkladem a požehnáním pro své okolí (středa + čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NEPŘIDÁVEJ ANI NEUBÍREJ

1Nyní tedy, Izraeli, slyš nařízení a práva, která vás učím dodržovat, abyste zůstali naživu a mohli obsadit zemi, kterou vám dává Hospodin, Bůh vašich otců. 2K tomu, co vám přikazuji, nic nepřidáte a nic z toho neuberete, ale budete dbát na příkazy Hospodina, svého Boha, které vám udílím. (Dt 4,1.2)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu. Proč Hospodin varoval Izraelce hned na začátku před tím, aby něco přidávali k jeho zákonu nebo z něj něco ubírali? (Viz také Dt 12,32.)

Hospodin Izraelcům přikazuje zachovávat „ustanovení a právní předpisy“. Proč je varuje před přidáváním a ubíráním? Kdo by měl zájem a odvahu měnit Boží zákony?

Dnes už samozřejmě odpověď známe.

„Satan neúnavně pokračoval ve svých snahách dokončit dílo, které začal v nebesích – totiž změnit Boží zákon. Podařilo se mu přesvědčit svět o pravdivosti učení, které předkládal v nebesích před pádem do hříchu, že Boží zákon je nedokonalý a potřebuje změny. Velká část vyznavačů křesťanství ukazuje svým postojem i svými slovy, že přijali tento blud.“ (2SM 107)

Když uvažujeme o dějinách starověkého Izraele, vidíme, že do mnoha problémů se dostali ze dvou zásadních příčin. První byla skutečnost, že se z praktických důvodů roz-

hodli některé předpisy a pravidla ignorovat. Druhou bylo, že k zákonu přidávali taková nařízení a požadavky, které zákon původně neobsahoval. To vše v konečném důsledku vedlo až k přestupování zákona.

Uvažuj o textu Mt 15,1–9 v souvislosti s předchozím varováním obsaženým v Mojžíšových slovech. Jak se zde projevuje jednání, před kterým Hospodin varoval svůj lid?

Když Izraelci nakonec vstoupili do země, kterou jim Hospodin zaslíbil, velmi často ignorovali i přímé varování, které dostali – například v souvislosti s modlářstvím. Výsledkem bylo, že se uchýlovali k různým pohanským praktikám, které se pak stávaly i součástí toho, co považovali za uctívání Hospodina. V prvním století bylo již součástí jejich náboženství množství lidských tradic. Ježíš to komentuje slovy: „A tak jste svou tradicí zrušili slovo Boží“ (Mt 15,6).

Ať už tedy šlo o přidávání, nebo ubírání, vedlo to ke změnám zákona a národ nesl nepřijemné důsledky.

Aplikace

V čem byste si měli vy jako společenství věřících dávat pozor, abyste k Božím příkazům nepřidávali své lidské, nebo abyste si je naopak neulehčovali podle vlastní úvahy?

BAAL-PEÓR

³Na vlastní oči jste viděli, co Hospodin učinil kvůli Baal-peórovi, že každého muže, který chodil za Baal-peórem, Hospodin, tvůj Bůh, vyhladil z tvého středu. ⁴Ale vy, kteří jste se přimkli k Hospodinu, svému Bohu, jste do dnes všichni živi. (Dt 4,3,4)

¹Když Izrael pobýval v Šitímu, začal lid smilnit s Moábkami. ²Zvaly totiž lid k obětním hodům svého božstva a lid hodoval a klaněl se jejich božstvu. ³Tak se Izrael spřáhl s Baal-peórem. Proto Hospodin vzplanul proti Izraeli hněvem. ⁴I řekl Hospodin Mojžíšovi: „Vezmi všechny představitele lidu a dej jim na slunci zpřerážet údy kvůli Hospodinu, ať se Hospodinův planoucí hněv odvrátí od Izraele.“ ⁵Mojžíš tedy izraelským soudcům řekl: „Pobijte každý ze svých mužů ty, kdo se spřáhli s Baal-peórem.“ (Nu 25,1-5)

Osobní studium

V Dt 4,3,4 se Mojžíš vrací k tragické události, která se odehrála v Šitímu. Tento odkaz na minulou události měl Izraelcům sloužit jako připomenutí důležitých duchovních a praktických pravd, ze kterých si měli vzít ponaučení.

Přečti si text Nu 25,1-15. Co se zde událo a jak to ovlivnilo život Izraele? Jaké ponaučení si ze svého obrovského selhání měli vzít?

Příběhy o tom, jak Izraelci vyhlazují některé pohanské národy, jsou pro nás i dnes velmi znepokojivé. Uvedený příběh nám však pomáhá alespoň částečně pochopit, o co šlo. Izraelci měli pohanským národům svědčit o jediném pravém Bohu. Měli být příkladem a ukazovat, co je podstatou uctívání pravého Boha. Místo toho se však přiklonili k pohanským „bohům“ okolních národů a tím se často dostávali do otevřené vzpoury vůči samotnému Hospodinu, jehož měli představovat světu.

O „smilstvu“ se často mluví v duchovním smyslu a charakterizuje praktiky Izraele při uctívání pohanských bohů (viz Oz 4,12-14).

V Nu 25. kapitole je však ukázáno, že Izraelci, alespoň zpočátku, hřešili i přímo v sexuální oblasti. Satan zde opět stavěl na zkažené lidské přirozenosti. Podle příběhu pohanské ženy sváděly muže, kteří ochotně pokušení podlehli.

Není pochyb o tom, že tělesné smilstvo postupně přerostlo do duchovního. Izraelci, kteří smilnili s pohankami, se postupně začali účastnit i uctívání pohanských bohů. V Nu 25,3 čteme: „Tak se Izrael spřáhl s Baal-peórem“. Znamená to, že tomuto falešnému božstvu obětovali a klaněli se mu. Rozhodli se všechny pokyny a ponaučení, která od Hospodina dostali, hodit za hlavu a vyměnit za naplnění svých vášní a žádostivosti.

Jak se to mohlo stát? Snadno. Nejprve zatvrdili své svědomí tělesným smilstvem a to je přivedlo k pádu do duchovního smilstva, což bylo v konečném důsledku satanovým cílem. Podle textu byla jejich zkaženost tak velká, že jeden z nich dokonce přivedl Midjánku do samotného tábora, přímo před Mojžíše a před ty, kteří plakali a nařkali před svatostánkem.

Aplikace

Naše mysl a tělo jsou neoddělitelně spojeny. To, co ovlivňuje jednu část, má vliv i na tu druhou. Co se z tohoto příběhu můžeme naučit o tom, jak nebezpečné je pro náš duchovní život dávat volný průchod svým vášním?

PŘIMKNI SE K HOSPODINU, SVĚMU BOHU

³Vaše oči viděly, co Hospodin učinil kvůli Baal-peórovi, jak každého, kdo šel za Baal-peórem, Hospodin, tvůj Bůh, ze tvého středu vyhladil. "Zatímco vy, kteří lnete k Hospodinu, svěmu Bohu, vy všichni jste dnes naživu. (Dt 4,3,4; ČSP)

Osobní studium

Pro hřích související s Baal-peórem zemřely tisíce lidí. „Každého, kdo šel za Baal-peórem, Hospodin, tvůj Bůh, ze tvého středu vyhladil“ (Dt 4,3; ČSP). Ne všichni se však k tomuto odpadnutí přidali. O koho šlo?

Jak verš Dt 4,4 vysvětluje rozdíl mezi těmi, co padli do hříchu, a těmi, kterým se to nestalo? Jak rozumíš výrazu „lnete k Hospodinu“ (ČSP)? Jak se to prakticky projeví v životě člověka?

Mezi verši 3 a 4 je velký kontrast. Hospodin vyhladil „každého“, kdo se uchýlil k modloslužbě, a zároveň zůstali naživu „všichni“, kteří se Hospodina drželi. Neexistoval žádný prostor mezi. Bylo tomu tak tehdy a je tomu tak i nyní. Stojíme buď na Ježíšově straně, nebo se stavíme proti němu (Mt 12,30).

Hebrejský výraz přeložený jako „přimknout se“ (ČEP), jinde „lnout“ (ČSP), často poukazuje na silný závazek a úzké propojení s něčím nebo někým. Slovo se stejným základem je použito v Gn 2,24: „Proto opustí

muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.“ (Viz také Rt 1,14.) Ve stejném kontextu se nachází v Deuteronomiu ještě na dalších čtyřech místech: 10,20; 11,22; 13,5 a 30,20. Ve všech případech jde o stejnou myšlenku: lid se má přimknout, má přilnout ke svěmu Bohu. Měli se mu zcela odevzdat a on se měl stát zdrojem jejich síly.

Je důležité si všimnout, že tím, kdo realizuje toto sloveso, jsou lidé. Sami Izraelci se musí rozhodnout, že chtějí přilnout k Hospodinu a pak se v jeho moci a síle vyhnout pádu do hříchu.

Uvažuj o textech Ju 1,24 a 1K 10,13. Jakou mají společnou myšlenku s Dt 13,4? Pokus se ji zformulovat vlastními slovy. Jak jí rozumíš?

Bůh je věrný a má moc uchránit nás od pádů. Musíme se však vědomě rozhodnout stát při něm, podobně jako se věrní z našeho příběhu rozhodli přimknout k Hospodinu. Pokud takto jednáme, můžeme si být jisti, že i přes pokušení můžeme zůstat věrní.

Aplikace

Jak může člověku pomoci přimknout se k Hospodinu pravidelný čas vyhrazený pro modlitbu, studium Bible a prožívání společenství s jinými věřícími? Co dalšího pomáhá tobě přilnout k Bohu?

VELKÝ A VÝJIMEČNÝ NÁROD

⁵Hled', učil jsem vás nařízením a právům, jak mi přikázal Hospodin, můj Bůh, abyste je dodržovali v zemi, kterou přicházíte obsadit. ⁶Bedlivě je dodržujte. To bude vaše moudrost a rozumnost před zraky lidských pokolení. Když uslyší všechna tato nařízení, řeknou: „Jak moudrý a rozumný lid je tento velký národ!“ ⁷Což se najde jiný velký národ, jemuž jsou jeho bohové tak blízko, jako je nám Hospodin, náš Bůh, kdykoli k němu voláme? ⁸A má jiný velký národ nařízení a práva tak spravedlivá jako celý tento zákon, který vám dnes předkládám? ⁹Jenom si dej pozor a velice se střež zapomenout na věci, které jsi viděl na vlastní oči, aby nevymizely z tvého srdce po všechny dny tvého života. Seznam s nimi své syny i vnuky. (Dt 4,5–9)

Osobní studium

V textech následujících po verši Dt 4,4 se nacházejí některé z nehlubších a nejkrásnějších myšlenek celého Písma. Dalo by se říct, že se právě zde nachází podstata poselství knihy Deuteronomium a vše ostatní je jen komentář, výklad.

Uvažuj o úvodních verších (Dt 4,5–9). Proč Hospodin prostřednictvím Mojžíše říká, co všechno udělal pro Izrael? Jak se dá hlavní myšlenka těchto veršů aplikovat do našeho života?

Hospodin chtěl, aby si Izraelci uvědomovali, že byli vybráni a povoláni ze zvláštního důvodu. Byli „velkým“ národem, tak jak to Bůh řekl Abramovi hned při jeho prvním povolání: „Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno. Staň se požehnaním!“ (Gn 12,2; viz také 18,18).

Důvodem, proč je Hospodin učinil velkým národem, bylo, aby se stali „požehnaním“ (Gn 12,2) pro „veškeré čeledi země“ (Gn 12,3). A přestože tím největším požehnaním mělo být, že Ježíš, Mesiáš, vyjde z jejich

pokrevní linie, do té doby měli být světlem celému světu. „Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země“ (Iz 49,6). Neznamená to, že by Izraelci byli původci spásy, ale že jejich prostřednictvím měl být představen pravý Bůh, který jediný může přinést skutečnou záchranu.

Zatímco Izraelci uctívali Boha, který stvořil celý vesmír, Hospodina nebes a země, pohanské národy uctívaly kameny, skály, dřevo, zvířata a demony (Dt 32,17; Ž 106,37). Jaký obrovský rozdíl!

Mojžíš v těchto verších poukazuje na dvě skutečnosti, které dělaly z Izraele výjimečný národ. Zaprvé, Hospodin jim byl blízko, například prostřednictvím svatyně. Druhým důvodem byla „nařízení a práva tak spravedlivá jako celý tento zákon“ (Dt 4,8).

Uvažuj o verších Dt 4,32–35. Jaké další argumenty Hospodin připomíná, aby Izraelcům zdůraznil mimořádnost povolání, které dostali?

Aplikace

Je nepochybné, že Izraelci dostali obrovský dar a nesmírnou zodpovědnost. Jak se k tomu postavili? Co se z toho můžeš naučit pro sebe?

MOUDRÝ A ROZUMNÝ NÁROD

Bedlivě je dodržujte. To bude vaše moudrost a rozumnost před zraky lidských pokolení. Když uslyší všechna tato nařízení, řeknou: „Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!“ (Dt 4,6)

Osobní studium

Jak jsme viděli, Dt 4,1–9 je jasným vyjádřením dvou skutečností: Izrael je mimořádný národ a byl pověřen misijním úkolem. Na pozadí těchto veršů se objevuje myšlenka, že potřebují poslouchat Hospodinovy příkazy a následovat ho.

Znovu se soustředěte na verš Dt 4,6. Jak měli Izraelce vnímat okolní národy? Na základě čeho? Jak by se tento princip dal aplikovat do života církve a jednotlivců dnes?

Na první pohled by se mohlo zdát, jako by to byla právě „spravedlivá nařízení a práva“, která obsahují moudrost a rozumnost. Text však říká něco jiného. Hospodin učil svůj lid tato ustanovení a předpisy, ale moudrost národa nespočívá v znalosti těchto zákonů, ale v tom, že je zachovává a žije podle nich. Právě v poslušnosti Izraele měla spočívat jejich moudrost a rozumnost.

Izraelci mohli mít ten nejlepší systém zákonů, pravidel a pokynů na světě (a vlastně i měli), ale jaký by z toho měli prospěch, kdyby se jimi neřídili? Jejich moudrost a rozumnost měla pocházet z toho, jak se Boží zákony projevovaly v je-

jich životech. Měli žít podle pravd, které jim Hospodin světil. A to se mohlo stát jen tak, že je budou poslouchat. Ani nejkrásnější pravdy celého vesmíru by Izraelcům a okolním národům nebyly k ničemu, kdyby podle těchto pravd Izraelci nežili. A proto je Hospodin neustále vyzývá k poslušnosti, protože právě život podle přikázání, ustanovení a předpisů, ne přikázání, ustanovení a předpisy samotné, bylo to, na čem opravdu záleželo, pokud se měli stát svědky světa.

„Poslušnost Božího zákona by jim přinesla prospěch, jaký by ostatní národy světa pokládaly za zázrak. Bůh jim mohl dát moudrost a zručnost ke každé umělecké práci, přál si být i nadále jejich učitelem. Poslušnost Božích zákonů je měla zušlechtit a povznést. Kdyby ho poslouchali, Bůh by je chránil před nemocemi, které sužovaly ostatní národy, a obdařil by je mimořádnou duševní silou. Měli být po všech stránkách na výši, a tím ukazovat Boží slávu, majestát a moc. Měli se stát královstvím kněží a svatým lidem. Bůh jim dal všechny prostředky, aby se stali nejslavnějším národem na zemi.“ (COL 288; PM 146)

Aplikace

Uvažuj o textu Mt 5,13–16. Jak se v Ježíšových slovech adresovaných jeho následovníkům odrážejí stejné principy, které byly řečeny Izraelcům? Jak by se měly projevit v našich životech?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Od chvíle, kdy v nebi začal velký spor, se satan snaží odstranit Boží zákon. Aby dosáhl tohoto cíle, vzbouřil se proti Stvořiteli, a poté, co byl vyhnán z nebe, pokračuje ve svém boji na zemi. Od začátku sleduje stále stejný záměr: Oklamat lidi a svést je k přestupování Božího zákona. Ve skutečnosti není podstatné, jakým způsobem tohoto cíle dosáhne – zda se mu podaří svést lidi k odmítnutí celého zákona, anebo zda zavrhnou jen jedno přikázání. Kdo totiž přestupuje jedno přikázání, zavrhuje celý zákon; svým vlivem a příkladem se postavil na stranu hříchu, ‚provinil se proti všem‘ (Jk 2,10).“ (GC 582; VDV 378)

V souvislosti s Baal-peórem v knize *Na úsvitu dějin* čteme: „Velké množství lidí se spolu s ním přišlo podívat na slavnost. Omámeni hudbou a tancem a okouzlení krásou pohanských vestálků, odložili svou věrnost Hospodinu. Víno otupilo jejich smysly a strhlo zábrany. Přestali se ovládat. Poté, co své svědomí poskvrnili pohledem na oplzlé výjevy, byli vedeni k tomu, aby se poklonili modlám, přinesli oběť na pohanských oltářích a zúčastnili se ponižujících rituálů.“ (PP 454; NUD 214.215)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o podobnosti situace, postavení a pověření mezi starověkým Izraelem a adventisty sedmého dne. Co všechno nám bylo svěřeno v porovnání s ostatním světem a jinými církvemi? I před námi vyvstává otázka: Co uděláme s tím vším, co jsme od Boha dostali? Jak okolnímu světu představujeme svou „moudrost a rozumnost“?
2. „Ale vy, kteří jste se přimkli k Hospodinu, svému Bohu, jste do dnes všichni živi“ (Dt 4,4). Podmětem slovesa „přimkli“ jsou lidé. Hospodin nás nedrží tak, že bychom my sami byli donuceni přidržet se jeho. Místo toho nám dává dar svobodné vůle, abychom se mohli sami rozhodnout, zda se k Bohu přimkneme. Když se tak rozhodneme, jak ho máme následovat a držet se ho?
3. Uvažujte společně o závěrečné otázce v části na neděli. Co to znamená přidat něco k Božím přikázáním nebo z nich ubírat? Kromě zřejmých příkladů, mezi které patří i sobota, jak se něco takového může stát v případech, kdy si ani nemusíme uvědomit, že se něco takového děje?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Zákon a milost

Texty na tento týden

Ez 28,15.16; Dt 4,44; Ř 3,20; Dt 10,1–15; Dt 5,6–22; Dt 9,1–6

Základní verš

„Nepohrdám Boží milostí: Kdybychom mohli dosáhnout spravedlnosti skrze zákon, byla by Kristova smrt zbytečná.“ (Ga 2,21)

Křesťané většiny denominací mluví o zákonu a milosti a snaží pochopit vztah mezi nimi. Zákon je Boží standard svatosti a spravedlnosti. Porušení zákona je hřích. „Každý, kdo se dopouští hříchu, jedná i proti zákonu Božímu, neboť hřích je porušení zákona“ (1J 3,4). A protože jsme tento zákon porušili všichni, „podle Písma je všechno v zajetí hříchu“ (Ga 3,22). Zachránit nás může pouze Boží milost: „Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit“ (Ef 2,8.9).

I když je téma zákona a milosti vyjádřeno různými způsoby a v různých variacích, najdeme je v celé Bibli, včetně knihy Deuteronomium. Ano, i Deuteronomium popisuje vztah mezi zákonem a milostí – a děje se tak v jedinečném kontextu.

Osnova lekce

Při studiu této lekce se zaměříme na to, co kniha Deuteronomium říká o Božím zákoně a jeho smyslu v životě Božích dětí.

- Ez 28,15.16; Ř 7,7: Všeobecný úvod – zákon, láska a svoboda (neděle)
- Dt 17,18.19; 30,10: Zákon v knize Deuteronomium (pondělí)
- Dt 10,12–15: Zákon jako pozitivní dar (úterý)
- Dt 5,12–15: Příkázání o sobotě – symbol spasení z milosti (středa)
- Dt 9,1–6: Spasení z pouhé milosti (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BOŽÍ LÁSKA, SVOBODA A ZÁKON

¹⁵Na svých cestách jsi byl bezúhonný ode dne svého stvoření, dokud se v tobě nenašla podlost.

¹⁶Pro množství tvých obchodů se tvé nitro naplnilo násilím a ty jsi zhřešil. I skolím tě, srazím z hory Boží, cherube ochránce, vyhladím tě zprostředka ohnivých kamenů. (Ez 28,15.16)

Co tedy máme říci? Že zákon je hříšný? Naprosto ne! Ale hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona. Vždyť bych neznal žádostivost, kdyby zákon neřekl: „Nepožádáš!“ (Ř 7,7)

Osobní studium

Bůh je Bohem lásky a láska je základním principem Božího charakteru a podstatou jeho vlády. Bůh chce, abychom ho milovali, a proto nás stvořil jako morální bytosti s morální svobodou, svobodou založenou na lásce.

Středem myšlenky morální svobody je morální zákon. Elementární částice, mořské vlny či klokaní podléhají přírodním zákonům, ale netýká se jich morální zákon, nepotřebují ho. Důležitý je jen pro bytosti obdařené schopností rozlišovat mezi dobrem a zlem. Proto Boží morální zákon platí i pro anděly v nebi.

Uvažuj o úvodním textu (Ez 28,15.16). V Luciferovi se našla „podlost“ a on „zhřešil“. Jak rozumíš významu těchto slov v souvislosti s nebem? Co se z toho můžeme dozvědět o existenci morálního zákona v nebesích?

Slova podlost (ČEP) nebo zvrácenost (ČSP) a hřích se používají v souvislosti s lidmi. Písmo však těmito slovy popisuje i to, co se odehrálo v nebesích, tedy v jiné části stvoření. Dozvídáme se z toho něco o tom, co existuje v nebi i na zemi.

Jak může podle úvodního verše (Ř 7,7) existovat stejný princip i v nebesích, kde také žijí morální bytosti – andělé?

Jak vysvětluje Ellen G. Whiteová: „Boží vůle je vyjádřena v příkázáních jeho svatého zákona a zásady tohoto zákona jsou zásadami nebes. Nejvyšší poznání, jakého mohou andělé dosáhnout, je poznání Boží vůle. Její konání je tou nejvyšší službou, které zasvěcují své síly.“ (MB 109; MON 65)

Nezáleží na tom, zda jde o nebesa nebo zemi. Všude, kde se nacházejí bytosti schopné morálních rozhodnutí, Bůh stanovil i morální zákon, který mají dodržovat. Porušení tohoto zákona je v nebi i na zemi hříchem.

Aplikace

Proč je myšlenka morálního zákona neoddělitelná od myšlenky morálních bytostí? Co by bez zákona definovalo to, co je morální, a co ne?

ZÁKON V DEUTERONOMIU

¹⁸Když dosedne [panovník] na svůj královský trůn, dá si napsat do knihy opis tohoto zákona, opatrovaného lévijskými kněžími. ¹⁹Bude jej mít u sebe a bude v něm číst po všechny dny svého života, aby se učil bát Hospodina, svého Boha, a bedlivě dodržoval všechna slova tohoto zákona a tato nařízení. (Dt 17,18.19)

⁹Hospodin se bude opět nad tebou veselit (...) ¹⁰budeš-li poslouchat Hospodina, svého Boha, a dbát na jeho přikázání a nařízení, zapsaná v knize tohoto zákona, a navrátíš-li se k Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší. (Dt 30,9b.10)

Osobní studium

Izraelský národ stojí na hranici s Kanaánem. Boží vyvolený lid má konečně zdědit zemi, kterou mu Bůh zaslíbil. Deuteronomium přináší Mojžíšovy poslední pokyny Izraelcům předtím, než se ujmou své země. Mezi těmito nařízeními byly i příkazy, aby Izraelci poslouchali.

Přečti si následující texty. Na co tyto texty opakovaně poukazují a proč je to pro lidi tak důležité?

Dt 4,44

Dt 17,19

Dt 28,58

Dt 30,10

Dt 31,12

Dt 32,46

Dt 33,2

I zběžné přečtení knihy Deuteronomium ukazuje, jak zásadní měla být pro Izraelce poslušnost Božího zákona. Ve skutečnosti to byla součást smlouvy. Bůh pro ně tolik udělal a udělá. Nemohli to udělat sami a nic z toho si nijak nezasloužili. (Milost přece znamená, že nám Bůh dává to, co si nezasloužíme.) Hospodin žádal Izraelce jen o jediné – aby odpověděli poslušností jeho zákona.

Ani dnes to není jiné. Boží milost nás zachraňuje nezávisle na našich skutcích. „Jsme totiž přesvědčeni, že se člověk stává spravedlivým vírou bez skutků zákona“ (Ř,28). Naší odpovědí je zachovávání zákona. Není to snaha něčím si záchranu zasloužit. To by bylo marné. „Vždyť ze skutků zákona ‚nebude před ním nikdo ospravedlněn, neboť ze zákona pochází poznání hříchu‘“ (Ř 3,20). Zákon zachováváme proto, že jsme z milosti dostali spasení. „Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání“ (J 14,15).

Deuteronomium je lekcí o milosti a zákoně. Bůh nás milostí spasil. Udělal pro nás to, co jsme sami pro sebe nemohli udělat, podobně jako se Izraelci nemohli vysvobodit z Egypta vlastními silami. Naší odpovědí na Boží milost je, že vírou žijeme život poslušnosti Bohu a jeho zákonu. Od pádu Adama do hříchu až do doby zkoušek, kdy se projeví znamení šelmy, existují lidé, kteří jsou popsáni jako ti, kteří „zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši“ (Zj 14,12). Boží vztah s jeho lidem, se kterým uzavřel smlouvu, je vztah zákona a milosti. Boží milost nám odpouští, že jsme porušili zákon. Boží milost nám umožňuje, abychom poslouchali jeho zákon. Je to poslušnost, která se rodí ze smluvního vztahu s Bohem.

Aplikace

Jak se můžeš vyhnout tomu, aby ses stal zákonickým a tvé zachovávání zákona bylo formální a bez důvěry v Boží milost?

ABY SE TI VEDLO DOBŘE

¹²Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší, ¹³abys dbal na Hospodinova přikázání a nařízení, která ti dnes udílím, aby s tebou bylo dobře. ¹⁴Hle, Hospodinu, tvému Bohu, patří nebesa i nebesa nebes, země a všechno, co je na ní. ¹⁵Avšak Hospodin přilnul jenom k tvým otcům, zamíloval si je a vyvolil jejich potomstvo, vás, ze všech národů, jak tomu je dnes. (Dt 10,12–15)

Osobní studium

Skeptici, kteří hledají důvody k odmítnutí Bible, často poukazují na tvrdá slova, která Bůh používá ve Starém zákoně. Poukazují na to, že starozákonní Bůh byl přísný, mstivý a zlý, a to zejména ve srovnání s Ježíšem. Tento argument není nový, ale i když se objevil už před mnoha staletími, je dnes stejně chybný jako v době svého vzniku.

Ve Starém zákoně je Hospodin stále znovu představován jako ten, kdo miluje svůj lid Izrael a chce pro něj pouze to nejlepší. Tato láska je popisována i v Deuteronomiu.

V jakém kontextu jsou zapsány úvodní verše Dt 10,1–15 a co říkají o tom, co Bůh cítil ke svému lidu, dokonce i tehdy, když Izraelci zhřešili? Co tě tento text učí o milosti?

Z uvedených textů vyzraňuje Boží láska a milost. Všimni si zejména veršů 12 a 13. Je to ve skutečnosti jedna dlouhá věta, jedno-duchá otázka: O co jiného tě já, tvůj Bůh, žádám, než abys mě následoval (...) abys

šel po mých cestách, miloval mě, sloužil mi a dodržoval mé zákony, aby se ti vedlo dobře?

Uvedené verše jsou v druhé osobě jednotného čísla. Bůh promlouvá k celému národu a zároveň ke každému jednotlivci osobně. Tento koncept se v Písmu vyskytuje velmi často.

Nemůžeme zapomenout ani na konec 13. verše. Zachovávej tyto věci „aby ti bylo dobře“ (ČSP). Jinými slovy, Bůh přikazuje lidem zachovávat přikázání, protože je to v jejich nejlepším zájmu, pro jejich dobro. Bůh je stvořil, udržuje je, Bůh ví, co je pro ně nejlepší, a chce, aby to mohli prožívat. Poslušnost jeho zákona, Desatera, jim bude přinášet prospěch.

Zákon se často přirovnává k plotu, k ochranné zdi. Pokud zůstaneme za touto zdí, budeme ochráněni před množstvím zla, které by nás jinak dostihlo a zničilo. Bůh ustanovil zákon z lásky ke svému lidu. Poslušnost jeho zákona je pro nás dobrá.

Aplikace

Jakou zkušenost máš s tím, že tě poslušnost Božího zákona ochránila a že se ti díky tomu „vedlo dobře“?

SOBOTA JAKO SYMBOL VYSVOBOZENÍ Z OTROCTVÍ

¹²Dbej na den odpočinku, aby ti byl svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. ¹³Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. ¹⁴Ale sedmý den je den odpočinutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvůj býk a tvůj osel, žádné tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách, aby odpočinul tvůj otrok a tvá otrokyně tak jako ty. ¹⁵Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží. Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku. (Dt 5,12–15)

Osobní studium

V Deuteronomiu se opakovaně objevuje téma Boha, který vykupuje svůj lid Izrael z Egypta. Text Izraelcům neustále připomíná, co pro ně Bůh udělal. „Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou a vztaženou paží, za veliké hrůzy, se znameními a zázraky“ (Dt 26,8; viz také Dt 16,1–6).

V celém Starém zákoně je příběh vysvobození z Egypta uváděn jako příklad mocného Božího vysvobození Izraelců z otroctví a útlaku na základě jeho milosti. „Vždyť jsem tě vyvedl z egyptské země, vykoupil jsem tě z domu otroctví, poslal jsem před tebou Mojžíše, Árona a Mirjam“ (Mi 6,4).

Dokonce i v Novém zákoně se objevuje obraz vysvobození z Egypta velkou Boží mocí. Je symbolem spasení vírou v Krista. „Izraelští věřili, a proto prošli Rudým mořem jako po suché zemi, ale když se o to pokusili Egyptané, pohltily je vlny“ (Žd 11,29; viz také 1K 10,1–4).

Přečti si text Dt 5,6–22, kde Mojžíš opakuje Desatero, základní ustanovení smlouvy Izraele s Hospodinem. Všimni si čtvrtého

přikázání a důvodu, který je zde uveden. Co důležitého se z něj dozvídáme o zákonu a milosti?

Mojžíš opakuje přikázání, aby lidé v sedmý den odpočívali, a přidává mu další smysl. Přestože bylo v Exodu zapsáno do kamene, Mojžíš přidává další důvod pro svěcení soboty. Zachovávejte sobotu ne pouze jako vzpomínku na stvoření, ale i jako připomínku vykoupení z egyptského otroctví. Boží milost vyvedla Izraelce z Egypta a nabídla jim odpočinek od každodenní práce (Žd 4,1–5). Nyní, jako odpověď na milost, kterou jim Bůh prokázal, potřebovali předat tuto milost i druhým.

Sedmý den, sobota, se nestává pouze mocným symbolem stvoření, ale také symbolem vykoupení a milosti. Každý v domácnosti, nejen děti, ale i služebnictvo, zvířata a také i cizinci mohou odpočívat. Sobota poskytuje milost, kterou dostali Židé, i ostatním, dokonce i těm, kteří nejsou účastníky smlouvy s Bohem. Tato zpráva se nachází v samotném srdci Božího zákona. To, co Bůh ve své milosti udělal pro Izraelce, měli oni dělat pro ostatní.

Aplikace

Přečti si text Mt 18,21–35. Jakým způsobem se princip z tohoto podobenství projevuje v přikázání o sobotě, zejména v popisu vyjádřeném v Deuteronomiu?

NE PRO TVOU SPRAVEDLNOST

¹Slyš, Izraeli, dnes přejdeš Jordán, aby sis podrobil pronárody větší a zdatnější, než jsi ty, města veliká a opevněná až k nebi, ²veliký a vysoký lid, Anákovce, o kterých víš. Slyšel jsi o nich úsloví: „Kdo se postaví proti Anákovcům?“ ³Dnes poznáš, že Hospodin, tvůj Bůh, který jde před tebou, je jako šířící oheň. On je vyhladí a on je před tebou pokoří, takže si je podrobíš a rychle je vyhubíš, jak ti Hospodin slíbil. ⁴Neříkej si však v srdci, až je Hospodin, tvůj Bůh, před tebou vypudí: „Pro mou spravedlnost mě Hospodin přivedl, abych obsadil tuto zemi.“ Vždyť tyto pronárody vyhání před tebou pro jejich zvlí. ⁵Přicházíš obsadit jejich zemi ne pro svou spravedlnost a přímou svého srdce. Hospodin, tvůj Bůh, vyhání před tebou tyto pronárody pro jejich zvlí a proto, aby splnil, co přísahal Hospodin tvým otcům, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi. ⁶Věz tedy, že ne pro tvou spravedlnost ti Hospodin, tvůj Bůh, dává tuto dobrou zemi, abys ji obsadil, neboť jsi lid tvrdé šíje. (Dt 9,1–6)

Osobní studium

Ústředním bodem křesťanství i židovství je téma ospravedlnění z víry. „Co říká Písmo? ‚Uvěřil Abraham Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost‘“ (Ř 4,3).

Ellen G. Whiteová to vyjádřila takto: „Co je ospravedlnění z víry? Je to Boží dílo, kdy Bůh položí lidskou slávu do prachu a dělá pro člověka to, co on sám pro sebe nemůže udělat. Když lidé uvidí vlastní nicotu, jsou připraveni obléknout si Kristovu spravedlnost.“ (FLB 111)

Když vezmeme v úvahu, kdo je Bůh a jak je svatý, v kontrastu s tím, kdo jsme my a jak jsme zničení hříchem, pak je zřejmé, že je zapotřebí úžasné čin milosti, abychom mohli být zachráněni. Ten čin se stal. Čin milosti se odehrál na kříži, kde Kristus, nevinný, zemřel za hříchy vinných.

S tímto obrazem v mysli uvažuj o úvodních verších Dt 9,1–6. Co říká Mojžíš lidem? Jakým dramatickým způsobem poukazuje na realitu Boží milosti vůči nehodným? Jak

popisovaný příběh odráží princip ospravedlnění z víry?

Kdybychom chtěli shrnout Pavlovo učení o evangeliu, možná bychom tak mohli učinit slovy Dt 9,5: „ne pro tvou spravedlnost a přímou tvého srdce“ tě Bůh zachrání. Udělá to kvůli zaslíbení „věčného evangelia“ (Zj 14,6). Udělá to pro zaslíbení, které nám dal, „ne pro naše skutky, nýbrž ze svého rozhodnutí a z milosti, kterou nám daroval v Kristu Ježíši před věčnými časy“ (2Tm 1,9; viz také Tt 1,2). Pokud nám bylo toto zaslíbení dané před „věčnými časy“, určitě jsme ho nedostali na základě našich skutků, protože před „věčnými časy“ jsme ještě neexistovali, a tudíž jsme nemohli dělat žádné dobré skutky.

I přes naše chyby, selhání a naši tvrdohlavost Bůh pro nás a v nás koná svou nádhernou práci. Bůh ti přikazuje, abys ho poslouchal a zachovával jeho přikázání. Zaslíbení již bylo dáno a čin spásy byl vykonán: tvé skutky, poslušnost, i kdyby byly jakkoliv dobré (což asi ani nebudou), nejsou cestou k tvému spasení, ale naopak jeho ovocem v tobě.

Aplikace

Pán tě zachránil svou milostí. Jeho zákon je napsán ve tvém srdci a jeho Duch ti dává sílu jít a poslouchat jeho zákon. Co tedy máš pro své spasení udělat ty sám?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Nepřítel Krista, který se vzbouřil proti Božímu zákonu v nebi, použil jako zkušený, vycvičený generál všechny své schopnosti a moc, zkoušel jeden úskok za druhým, byl plný klamu, aby zmařil výsledky zachovávání Božího zákona, jediného detektoru hříchu a standardu spravedlnosti.“ (RH, 18. listopadu 1890)

V pozorovatelném vesmíru září zhruba dvě stě miliard galaxií. Každou galaxii tvoří kolem sta miliard hvězd. To je dohromady naprosto nepředstavitelné množství hvězd.

Podle naší zkušenosti platí, že kdokoli něco vymyslí a vytvoří, musí být „větší“ než to, co udělal, musí přesahovat to, co vytvořil. Picasso je více než obraz, který namaloval, přesahuje své dílo. Bůh, který stvořil vesmír, musí být ještě velkolepější než vesmír samotný, musí ho přesahovat.

V této souvislosti přemýšlejte o následujícím textu: „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest“ (J 1,1–3). Co tedy udělal Bůh, který stvořil a udržuje vše, co existuje, který stvořil pro nás nepředstavitelné množství hvězd? Ponižil se, stal se lidským dítětem, žil bezhříšný život, zemřel na kříži a nesl trest za naše hříchy a zlo, abychom my mohli mít zaslíbení věčného života.

Poznali jsme nesmírně důležitou pravdu: milost, kterou jsme dostali v Ježíši Kristu na kříži. Co za to od nás Bůh žádá? „Závěr všeho, co jsi slyšel: Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí“ (Kaz 12,13).

Otázky k rozhovoru

1. Společně přemýšlejte o otázce na konci pondělní části. Zamyslete se nad tím, jak se mohou lidé, kteří věří ve správnost zachovávání Desatera (včetně čtvrtého přikázání) vyhnout nenápadné pasti zákonictví. Jak se poslušnost, dokonce i přísná a neochvějná poslušnost, liší od legalismu? V čem spočívá rozdíl mezi nimi?
2. Vzpomeňte si na příběhy, které jste slyšeli (nebo zažili) a které ukazují, jak špatným důsledkům vede porušování Desatera. Co by nás to mělo naučit o tom, jak zákon odráží realitu Boží lásky k nám?
3. Čím nás kříž učí, že je zbytečné pokoušet se dostat do nebe vlastními silami?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Zvol si život

Texty na tento týden

Gn 2,8,9; Ř 6,23; 1J 5,12; Dt 30,1–20; Ř 10,6–10; Dt 4,19; Zj 14,6–12

Základní verš

„Dovolávám se dnes proti vám svědectví nebes i země: Předložil jsem ti život i smrt, požehnání i zlořečení; vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo.“ (Dt 30,19)

Podobné případy jsou vždy smutné: mladému člověku, v tomto případě 22leté ženě, diagnostikovali smrtelné onemocnění. Nádor na mozkku. Ani všechny zázraky moderní medicíny pro ni nemohly nic udělat. Konec byl nevyhnutelný. Ale tato mladá žena, Sandy, nechtěla zemřít.

Měla plán. Když zemře, její hlava bude zmrazena při velmi nízké teplotě v tekutém dusíku. Doufala, že tak se zachovají její mozkové buňky a budou čekat. Za padesát, sto, tisíc let, prostě někdy v budoucnu, kdy bude technologie dostatečně vyspělá, snad napojí její mozek, který se skládá z nervových spojení, na počítač. A Sandy bude moci znovu „žít“, možná dokonce navždy.

Je to smutný příběh. Nejen proto, že tato mladá žena umírala, ale také proto, do čeho vložila svou naději. Jako většina lidí chtěla Sandy život, chtěla žít. Ale naneštěstí si zvolila cestu, která nebude fungovat.

Tento týden se při našem studiu knihy Deuteronomium zaměříme na příležitosti, které v životě dostáváme. A prozkoumáme tu nejdůležitější volbu, kterou potřebujeme udělat – rozhodnout se pro život za podmínek, které nám Bůh, Dárce a Udržovatel života, milostivě nabízí.

Osnova lekce:

V této lekci si znovu připomeneme, že se každý den rozhodujeme. Svobodně si můžeme vybrat ze dvou možností – život, nebo smrt. Každá z těchto alternativ má v našem životě své důsledky.

1. Rozhodnutí pro život – celkový biblický pohled
 - Gn 3,22.23: Rozhodnutí pro život v ráji (neděle)
 - Mt 7,24–27: Naše rozhodnutí a jeho důsledky (pondělí)
2. Rozhodnutí pro život v knize Deuteronomium
 - Dt 30,15–20: Předložil jsem ti... (úterý)
 - Dt 30,11–14: Dar života na dosah ruky (středa)
 - Dt 8,19; 11,16: Podmínka uchování daru – zůstat na Boží straně (čtvrtek)

STROM ŽIVOTA

²²I řekl Hospodin Bůh: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé. Nepřipustím, aby vztáhl ruku po stromu života, jedl a byl živ navěky.“²³Proto jej Hospodin Bůh vyhnal ze zahrady v Eden, aby obdělával zemi, z níž byl vzat. (Gn 3,22.23)

Osobní studium

Nikdo se nás neptal, jestli se chceme narodit. Nerozhodli jsme se existovat, podobně jako jsme si nezvolili, kde a kdy se narodíme a kdo budou naši rodiče.

Stejně to bylo i s Adamem a Evou. Nerozhodli se, že je Bůh stvoří, podobně jako o tom nemohl rozhodnout list, skála či hora. Lidské bytosti nedostaly pouze samotnou existenci (i skála existuje) a život (i měňavka žije), ale dostaly život jako svobodné bytosti obdařené rozumem, stvořené k Božímu obrazu.

Vědomě jsme však neudělali ani rozhodnutí, že budeme existovat jako racionální svobodné bytosti stvořené k Božímu obrazu. To, co nám Bůh nabízí, je volba žít dál. Můžeme si zvolit život, věčný život v něm. Můžeme ho mít díky Ježíši a jeho smrti na kříži.

Uvažuj o textech Gn 2,8.9.15–17 a Gn 3,22.23. Jaké dvě možnosti představil Bůh člověku v souvislosti s jeho existencí?

„Uprostřed rajske zahrady rostl strom života, jehož plody měly schopnost udr-

žovat při životě. Kdyby Adam nepřestal poslouchat Boha, mohl mít i nadále volný přístup k tomu stromu a žil by věčně. Když však zhřešil, odloučil se od stromu života, a propadl smrti. Boží rozsudek: „Navrátíš se do země, z níž jsi byl vzat,“ hovoří o úplném zániku života.“ (GC 532.533; VDV 347)

Už od samého počátku nám Bible nabízí pouze jednu ze dvou možností: věčný život, který jsme měli původně mít, a věčnou smrt, což je vlastně pouze návrat do prázdnoty, z níž jsme vyšli.

Je zajímavé, že „strom života“, o kterém Bible mluví jako o zdroji nesmrtelnosti a o kterém se poprvé zmiňuje hned v první knize, se znovu objevuje i v poslední knize Bible. (Viz Zj 2,7 a 22,2.14.) Poselstvím této zprávy je i to, že ačkoli jsme měli mít přístup ke stromu života, vinou hříchu jsme ho ztratili. Poté, na konci, když se problém hříchu úplně a definitivně vyřeší, díky Ježíši a jeho plánu spasení budou mít vykoupení, ti, co si zvolili život, přístup ke stromu života. Bude to tak, jak to mělo být už od začátku.

Aplikace

Jak se svými každodenními rozhodnutími rozhoduješ pro život nebo pro smrt?

NELZE SI ZVOLIT ZLATOU STŘEDNÍ CESTU

²⁴A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozváznému muži, který postavil svůj dům na skále. ²⁵Tu spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a vrhly se na ten dům; ale nepadl, neboť měl základy na skále. ²⁶Ale každý, kdo slyší tato má slova a neplní je, bude podoben muži bláznivému, který postavil svůj dům na písku. ²⁷A spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a obořily se na ten dům; a padl, a jeho pád byl veliký. (Mt 7,24–27)

Osobní studium

V Bibli dostáváme na výběr dvě možnosti. Rozhodnutí je na nás.

Přečti si následující texty. Jaké dvě možnosti, dvě rozhodnutí se nacházejí nebo jsou naznačeny v těchto textech? Jak jsou tyto možnosti představeny?

J 3,16

Gn 7,22.23

Ř 6,23

Ř 8,6

1J 5,12

Mt 7,24–27

Když se nad tím pořádně zamyslíme, dojdeme k závěru, že žádná zlatá střední cesta v nabídce není. Než bude úplně ukončen velký spor, hřích, satan, zlo, neposlušnost a vzpoura budou zcela vymýceny. Když se to stane, každý z nás bude mít buď život, věčný život, který pro nás Bůh původně naplánoval před stvořením světa, nebo naším „trestem bude věčná záhuba, daleko od Pána a slávy jeho moci“ (2Te 1,9).

Jakou budoucnost si volíš svými každodenními rozhodnutími? Volba je jen a jen ve tvých rukou. Sám si vybíráš život, nebo smrt?

Aplikace

Proč je biblická pravda o tom, že peklo není místem věčného ohně a mučení, potěšující zprávou? Co by to vypovídalo o Božím charakteru, pokud by bylo konečným osudem ztracených věčně vědomé trápení?

ŽIVOT A DOBRO, SMRT A ZLO, POŽEHNÁNÍ A PROKLETÍ

¹⁵Hleď, předložil jsem ti dnes život a dobro i smrt a zlo; ¹⁶když ti dnes přikazuji, abys miloval Hospodína, svého Boha, chodil po jeho cestách a dbal na jeho přikázání, nařízení a právní ustanovení, pak budeš žít a rozmnožíš se; Hospodin, tvůj Bůh, ti bude žehnat v zemi, kterou přicházíš obsadit. ¹⁷Jestliže se však tvé srdce odvrátí a nebudeš poslouchat, ale dáš se svést a budeš se klanět jiným bohům a sloužit jim, ¹⁸oznamuji vám dnes, že úplně zaniknete. Nebudete dlouho živi v zemi, kam přecházíš přes Jordán, abys ji obsadil. ¹⁹Dovolávám se dnes proti vám svědectví nebes i země: Předložil jsem ti život i smrt, požehnání i zlořečení; vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo ²⁰a miloval Hospodína, svého Boha, poslouchal ho a přimkl se k němu. Na něm závisí tvůj život a délka tvých dnů, abys mohl sídlit v zemi, o které přísahal Hospodin tvým otcům, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že jim ji dá. (Dt 30,15–20)

Osobní studium

Ke konci knihy Deuteronomium, po popisu toho, co se stane lidem, kteří nebudou poslouchat Boha a poruší jeho smlouvu, začíná 30. kapitola slibem, že i kdyby lidé neposlušali a byli potrestáni vyhanstvím, Bůh je přesto nakonec navrátí do zaslíbené země.

Samozřejmě, stane se tak pod podmínkou, že vyznají své hříchy a odvrátí se od svých zlých cest.

Jaké možnosti předkládá Hospodin Izraelcům v úvodních verších (Dt 30,15–20)? Jak tyto možnosti odrážejí myšlenky celého Písma? Jaká motivace pro volbu života zaznívá v tomto textu?

Bůh jasně říká, že on, Hospodin, předložil Izraelcům dvě možnosti, stejné, jaké dal i Adamovi a Evě v zahradě Eden. Hebrejská slova pro „dobro“ *tov* a „zlo“ *ra* v Deuteronomiu, jsou tatáž hebrejská slova, která jsou použita v knize Genesis na popsání stromu poznání „dobrého“ *tov* a „zlého“ *ra*. Ani na tomto místě, tak jako nikde jinde v Bibli, není nabídka zlaté střední cesty. Neexistuje neutrální místo. Buď mohli Izraelci sloužit

Bohu a mít život, nebo si mohli zvolit smrt. Stejně možnosti máme i my dnes.

Na jedné straně je život, dobro, požehnání. Na druhé straně smrt, zlo, prokletí. Dá se také říci, že Bůh nabízí ve skutečnosti pouze jednu možnost, pouze život a pouze požehnání. Pokud se od Boha odvrátíme, přirozeným důsledkem budou špatné věci, protože už nebudeme pod jeho zvláštní ochranou.

Lidé mají dvě možnosti. Je také jasné, že mají svobodnou volbu, mohou dělat vlastní rozhodnutí. Tyto verše, podobně jako celá Bible, Starý i Nový zákon, by nedávaly smysl bez posvátného daru svobodné volby, svobodných rozhodnutí.

Bůh Izraelcům říká: Použijte svobodnou vůli, kterou jsem vám dal, a zvolte si život, zvolte si požehnání, zvolte si dobro, nevolte si smrt, zlo a prokletí.

Zdá se zcela očividné, jaká by měla být naše volba. A přesto víme, jak se lidé rozhodují. Velký spor věků byl a je přítomen v životech lidí i v současnosti. Měli bychom se poučit z příkladu Izraele a uvědomit si, co se může stát, pokud se zcela neodevzdáme Pánu a nezvolíme si život a vše, co tato volba s sebou přináší.

Aplikace

Uvažuj znovu o textu Dt 30,20. Všimni si spojení mezi láskou a poslušností. Co museli Izraelci dělat, aby byli Hospodinu věrní? Jak se stejný princip projevuje u nás dnes?

POŽEHNÁNÍ NA DOSAH RUKY

"Tento příkaz, který ti dnes udílím, není pro tebe ani nepochopitelný, ani vzdálený. ¹²Není v nebi, abys musel říkat: „Kdo nám vystoupí na nebe, vezme jej pro nás a ohlásí nám jej, abychom ho plnili?“ ¹³Ani za mořem není, abys musel říkat: „Kdo se nám přeplaví přes moře, vezme jej pro nás a ohlásí nám jej, abychom ho plnili?“ ¹⁴Vždyť to slovo je ti velmi blízko, ve tvých ústech a ve tvém srdci, abys je dodržoval. (Dt 30,11–14)

Osobní studium

Deuteronomium začíná tím, že Bůh říká, co se stane, pokud lidé vyznají své hříchy a odvrátí se od svých zlých cest. Jaké nádherné zaslíbení jim bylo nabídnuto!

Přečti si text Dt 30,1–10. Jaké zaslíbení dal Izraelcům Bůh i přesto, že jim řekl, jaké budou důsledky jejich neposlušnosti? Co nás to učí o Boží milosti?

Bylo určitě potěšením slyšet takové zaslíbení. Bůh nechtěl říci, že nevádí, když nebudou dělat to, co jim Bůh přikázal. Bůh nikomu nenabízí levnou milost. Zaslíbení jim ale připomínalo Boží lásku, na kterou měli odpovědět tím, že ho také budou milovat a projevovat mu svou lásku poslušností jeho nařízení.

Co Bůh říká v úvodních verších (Dt 30,11–14) Izraelcům? Jaký základní slib dává v těchto verších? Jaká místa v Novém zákoně vyjadřují stejnou myšlenku?

Bůh lidi vyzývá k životu s ním prostřednictvím nádherného zaslíbení. Nežádá od

nich nic těžkého. Boží příkaz není příliš složitý nebo záhadný, že by ho nemohli pochopit. Není ho nemožné naplnit. Není vzdálený daleko v nebi, tak daleko, že by jim ho někdo musel přinést. Není na druhé straně oceánu. Nikdo jim ho odtud nemusí dopravit. Hospodin říká: „Vždyť to slovo je ti velmi blízko, ve tvých ústech a ve tvém srdci, abys je dodržoval“ (Dt 30,14). Znáš ho velmi dobře, takže mu můžeš dobře rozumět. Je v tvém srdci, takže víš, co musíš dělat. Proto neexistuje omluva pro neposlušnost. „Všechno, co od nás Bůh požaduje, můžeme splnit v jeho síle. Všechny Boží příkazy obsahují zároveň sílu k jejich vykonání.“ (COL 333; PM 168)

Apoštol Pavel cituje některé z úvodních veršů v kontextu spasení v Kristu. Používá je jako příklad ospravedlnění z víry. (Viz Ř 10,6–10.)

Po těchto verších v Deuteronomiu jsou děti Izraele vyzvány, aby si vybraly život nebo smrt, požehnání nebo prokletí. Pokud si z milosti a víry zvolí život, dostanou ho.

Aplikace

I dnes platí stejná nabídka. Co si zvolíš?

OTÁZKA UCTÍVÁNÍ

Jestliže však přesto na Hospodina, svého Boha, zapomeneš a budeš chodit za jinými bohy, sloužit jim a klanět se jim, dosvědčuji vám dnes, že docela vyhynete. (Dt 8,19)

Střežte se, aby se vaše srdce nedalo zlákat, takže byste se odchýlili, sloužili jiným bohům a klaněli se jim. (Dt 11,16)

Osobní studium

Ústředním bodem smluvního vztahu mezi Bohem a Izraelem bylo uctívání Boha. To, co odlišovalo Izraelce od světa kolem nich bylo, že oni jediní jako národ sloužili pravému Bohu, a ne falešným pohanským bohům a bohyním, kteří ve skutečnosti bohy nebyli. „Nyní hleďte, jsem jedině já, jiný bůh vedle mne není“ (Dt 32,39).

Uvažuj o následujících textech. Jaké společné varování se nachází ve všech těchto verších? Proč bylo toto varování pro izraelský národ tak důležité?

Dt 4,19

Dt 8,19

Dt 11,16

Dt 30,17

Před tisíci lety, podobně jako dnes, Boží lid existoval uprostřed kultury a v prostředí uznávajícím standardy, tradice a koncepty, které byly v příkrém rozporu s vírou

Izraele. Proto musí být Boží lid stále obezřetný. Velmi lehce může přijmout světské způsoby, modly a bohy.

Náš Bůh je „žárlivě milující“ (Dt 4,24; Dt 5,9; Dt 6,15). Pouze on sám jako náš Stvořitel a Vykupitel je hoden toho, abychom ho uctívali. Ani zde neexistuje zlatá střední cesta. Buď uctíváme Boha, který přináší život, dobro a požehnání, nebo uctíváme jiné bohy, kteří přinášejí zlo, prokletí a smrt.

Přečti si Zj 13,1–15 a zaměř se na způsob, jakým je zde popsáno uctívání. Pak tyto verše porovnej se Zj 14,6–12. Jak text ze Zjevení odráží varování, které Izraelci dostali v knize Deuteronomium v souvislosti s falešnou bohoslužbou?

Přestože jsou okolnosti rozdílné, otázka zůstává stejná. Budou lidé uctívat pravého Boha a získají život, nebo podlehnou tlaku, ať už viditelnému, nebo skrytému, poruší svou loajalitu vůči Bohu a budou čelit smrti? Odpověď se skrývá v srdci každého jednotlivce. Bůh nikdy nenutil starověké Izraelce, aby ho následovali, a nenutil ani nás. Jak vidíme ve Zjevení 13, šelma a její obraz používají násilí. Bůh používá jen lásku.

Aplikace

Jak se můžeme ujistit, že se pomalu, možná nenápadně, neodvracíme od Boha a nenahrážujeme ho jinými bohy?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

I my dnes, podobně jako Izraelci v minulosti, máme možnost volby. Důležité je zde slovo volba. Někteří křesťané věří, že Bůh ještě před narozením předurčil některé k zatracení, a dokonce k věčným mukám v pekle. Písmo nás učí, že naše svobodná volba života, nebo smrti, požehnání, nebo prokletí, dobra, nebo zla rozhodne o tom, jaký osud nás čeká (život, dobro a požehnání, nebo smrt, zlo, prokletí). Je dobré vědět, že i když někdo udělá nesprávná rozhodnutí, výsledkem je smrt, věčná smrt, nikoliv věčné mučení v ohnivém jezeře.

„Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu‘ (Ř 6,23). Život je dědictví spravedlivých, smrt je úděl bezbožných. Mojžíš Izraeli řekl: ‚Předložil jsem ti dnes život a dobro i smrt a zlo‘ (Dt 30,15). Smrt, o níž se mluví v těchto textech Písma, není přirozená smrt, kterou umírají všichni lidé od Adama, protože jsou hříšní. Je to ‚druhá smrt‘, opak věčného života.“ (GC 544; VDV 353)

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte více o myšlenkách z úterý. Zamyslete se nad tím, jestli je to Bůh, kdo přímo trestá lidi tady a teď za jejich neposlušnost, nebo zda je to, co se jim stane, přirozeným důsledkem porušení zákona. Je možné, že jsou správné obě možnosti? Nebo jsou případy, kdy je to buď jedno, nebo druhé? Jak rozumíte tomuto tématu?
2. Co nám říkají verše, které byly v dnešním citátu od Ellen G. Whiteové, o Boží moci, která dokáže překonat hříchy?
3. Přečti si Ř 10,1–10, kde Pavel cituje z Dt 30,11–14. Vysvětluje spasení z víry v Ježíše a ukazuje, v čem je rozdílné od toho, když se snažíme získat si spasení a spravedlnost prostřednictvím zákona. Proč podle vás Pavel použil tyto verše z Deuteronomia? Všimněte si zejména verše Ř 10,10. „Srdcem věříme k spravedlnosti a ústy vyznáváme k spasení.“ Co chtěl Pavel těmito slovy říct?
4. Pokud si nedáš pozor, jak tě může tvá kultura, společnost a skupina, ve které žiješ, svést k uctívání falešných bohů?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Navrát se k Bohu

Texty na tento týden

Dt 5,26–29; Dt 4,29–31; Dt 30,3–10; Mk 1,14.15

Základní verš

„Odtamtud budete hledat Hospodina, svého Boha; nalezněš ho, budeš-li ho opravdu hledat celým svým srdcem a celou svou duší.“ (Dt 4,29)

Pro všechny platí jednoduchá životní pravda: jsme hříšní. Čas od času se najde nějaký „expert“, který odmítá myšlenku lidské hříšnosti. Stačí se však podívat na zprávy nebo si vzpomenout na dějiny lidstva, a pravdivost tohoto křesťanského učení je očividná.

Nemusíme jít ani tak daleko, stačí se podívat do zrcadla. Každý, kdo má odvahu podívat se hluboko do vlastního srdce (což může být děsivé místo), pochopí pravdivost veršů z Ř 3,9–23, které končí slovy „všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“.

Samozřejmě, už další verš nám přináší dobrou zprávu o tom, že „jsou ospravedlnováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši“ (Ř 3,24). Důležité pro tuto dobrou zprávu je pokání, vyznání našich hříchů, pocit lítosti, prosba Boha za odpuštění a odvrácení se od svých hříchů. Protože jsme hříšní, pokání by mělo být nedílnou součástí našeho života. Tento týden se podíváme na koncept pokání z pohledu Deuteronomia.

Osnova lekce

Další zásadní téma knihy Deuteronomium je pokání hříšníků, tedy jejich zastavení na cestě hříchu a zásadní změna životního směřování. V této lekci se zaměříme na milujícího Boha, který zve hříšníky k pokání, protože je chce zachránit.

- Dt 5,26–29: Boží touha – proměněné lidské srdce (neděle)
- Dt 4,29–31: Boží láska – zná naši slabost (pondělí)
- Dt 30,6–10: Boží zaslíbení – odpuštění pro ty, kdo se vracejí (úterý)
- Dt 30,3–6: Boží dar – změněné srdce, které umí milovat (středa)
- Mk 1,14.15: Boží pozvání – „Čiňte pokání!“ (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

KÉŽ SE MNE BOJÍ

²⁶Kdo ze všeho tvorstva by mohl slyšet hlas živého Boha, mluvícího zprostředku ohně, jako slyšíme my, a zůstat naživu? ²⁷Přístup k němu ty a vyslechni všechno, co Hospodin, náš Bůh, řekne. Ty nám pak vypovíš všechno, co k tobě promluví Hospodin, náš Bůh, a my to vyposlechneme a učiníme.“ ²⁸Hospodin vyslechl vaše slova, když jste mluvili ke mně, a řekl mi: „Vyslechl jsem slova tohoto lidu, jak mluvili k tobě. Dobře to všechno pověděli. ²⁹Kéž mají stále takové srdce, aby se mě báli po všechny dny a dbali na všechny mé příkazy, aby se jim i jejich synům vždycky vedlo dobře. (Dt 5,26–29)

Osobní studium

Biblická hebrejšтина, podobně jako mnoho jiných jazyků, je protkána jazykovými frázemi, v nichž určitá slova mají jiný význam než v běžném kontextu. Jedna taková fráze, která se nachází ve Starém zákoně, je *mi-jiten*. Mí je tázák zájmeno „kdo?“ A *jiten* znamená „dá“. A tak doslovný překlad spojení *mi-jiten* je „kdo dá?“.

Ve Starém zákoně však tato fráze opisuje myšlenku chtění, přání, obrovskou touhu, kterou překladatelé vyjadřují např. slovem „kéž“, „kéž by“.

Po své záchraně z Egypta Izraelci čelící problémům na poušti vyjádřili touhu: „Kéž bychom byli zemřeli Hospodinovou rukou v egyptské zemi“ (Ex 16,3). Zde je v hebrejštině použito právě výraz *mi-jiten*.

V Ž 14,7 David říká: „Kéž už přijde Izraeli ze Sijónu spása!“ V hebrejštině je i na tomto místě použito právě spojení *mi-jiten*.

Stejný výraz se nachází v originále i v Jóbově prosbě: „Kéž přijde, oč žádám, a kéž Bůh dá, v co naději skládám“ (Jb 6,8).

Uvažuj o textu zaznamenaném v Dt 5,22–29 a zaměř se zejména na verš 29. Jak v tomto kontextu rozumíš vyjádření toužebného přání „kéž“?

Bůh Stvořitel, ten, který utvořil vesmír, čas a hmotu, ten, který slovem utvořil svět, ten, který vdechl Adamovi dech života – vyslovuje slova, která se obvykle spojují s lidskou slabostí a omezeními. Je to nádherný obraz existence svobodné vůle! Vidíme, že v době, kdy zuří vesmírný velký spor, existují omezení v tom, co Bůh může dělat. Použití spojení *mi-jiten* odhaluje, že dokonce ani Bůh nemůže nerespektovat naši svobodnou vůli. Kdyby tak učinil, už by to nebyla svobodná vůle.

Jako lidé se můžeme zcela svobodně rozhodnout hřešit, nebo si můžeme zcela svobodně zvolit Pána Boha. Můžeme se jím nechat vést, můžeme si vybrat, zda budeme pozitivně reagovat na jeho Ducha, vyznávat své hříchy a následovat ho. Konečná volba je v našich rukou, nikdo ji nemůže udělat za nás. Je to volba, kterou musíme dělat každý den.

Aplikace

Jaká rozhodnutí jsou před tebou v následujících hodinách či dnech? Jak se můžeš naučit podřídit se Boží vůli a jeho moci, aby ses rozhodoval správně?

HLEDEJ HOSPODINA A NAJDEŠ HO

²⁹Odtamtud budete hledat Hospodina, svého Boha; nalezněš ho, budeš-li ho opravdu hledat celým svým srdcem a celou svou duší. ³⁰Ve svém soužení, až tě v posledních dnech toto všechno stihne, navrátíš se k Hospodinu, svému Bohu, a budeš ho poslouchat. ³¹Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, je Bůh milosrdný, nenechá tě klesnout a nepřipustí tvou zkázu, nezapomene na smlouvu s tvými otci, kterou jim stvrdil přísahou. (Dt 4,29–31)

Osobní studium

Všude v Bibli nacházíme důkazy o tom, že Bůh zná budoucnost. Zná předem, co se stane. Ví o vzestupu a pádu světových mocností (Da 7) a ví i to, co lidé udělají, dříve než se tak stane. „Amen, pravím ti, že ještě této noci, dřív než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš“ (Mt 26,34). Pán zná konec od začátku. Jeho znalost budoucnosti, dokonce i našich svobodných rozhodnutí, však nemá žádný vliv na svobodu volby člověka.

Hospodin věděl ještě před tím, než přivedl Izraelce do zaslíbené země, jak se v ní budou chovat.

Přečti si text Dt 4,25–28. Co řekl Hospodin, že bude lid dělat po příchodu do zaslíbené země?

Ve verších Dt 4,15–20 Hospodin vysloveně říká Izraelcům, že si nemají dělat modly a nemají je uctívat. Následující verše jasně říkají, že budování model a jejich uctívání je přesně to, co udělají, i přes jasné varování, které dostali.

Všimni si, že v Dt 4,25 Mojžíš jasně říká, že se to nestane hned. Po všem, co s Bohem prožili, neupadnou hned do modloslužby. Ale po čase, když přijdou nové generace, budou mít tendenci zapomínat (Dt 4,9) na to, co pro ně Bůh učinil, a na to, před čím je varoval. Zapomínání povede Izraelce k tomu, že budou dělat přesně to, před čím je Hospodin varoval.

Uvažuj o úvodním textu Dt 4,29–31. Co Hospodin slibuje udělat pro Izraelce v této konkrétní situaci?

Boží milost je nádherná a udivující. Kdyby se Izraelci obrátili k Hospodinu poté, co začali sloužit modlům, dokonce i poté, co pocítili následky svých činů, odpustil by jim. Pokud by se svobodně rozhodli litovat svých činů, přijal by jejich pokání.

V Dt 4,30 je důležité sloveso „navrátit se“. Vrátit se k Hospodinu, vrátit se tam, kde měli po celou dobu být. V hebrejštině pochází slovo „vrátit se“ ze stejného slovního základu jako slovo „kát se“.

Pokání může zahrnovat různé aspekty, ale jeho podstatou je návrat k Bohu poté, co nás od něj naše hříchy oddělily.

Aplikace

Kdy se ti stává, že se od Boha vzdaluješ? Co ti pomáhá se vždy znovu vrátit k Bohu?

NÁVRAT K BOHU

⁶Hospodin, tvůj Bůh, obřeže tvé srdce i srdce tvého potomstva a budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a budeš živ. ⁷Všechny tyto kletby pak vloží Hospodin, tvůj Bůh, na tvé nepřátele a na ty, kdo tě nenávislně pronásledovali. ⁸Ty budeš opět poslouchat Hospodina a dodržovat všechny jeho příkazy, které ti dnes udílím. ⁹Hospodin, tvůj Bůh, ti dá nadbytek dobrého v každé práci tvých rukou, plodu tvého života a plodu tvého dobytka i plodin tvé role. Hospodin se bude opět nad tebou veselit k tvému dobru, jako se veselil nad tvými otci, ¹⁰budeš-li poslouchat Hospodina, svého Boha, a dbát na jeho přikázání a nařízení, zapsaná v knize tohoto zákona, a navrátíš-li se k Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší. (Dt 30,6–10)

Osobní studium

V celém Deuteronomiu se objevuje klíčové téma: poslouchej Boha, a budeš požehnaný, neposlouchej ho, a budeš trpět následky svých rozhodnutí. Ani v Novém zákoně to není jiné. „Neklamte se, Bohu se nikdo nebude posmívat. Co člověk zaseje, to také sklídí. Kdo zasévá pro své sobectví, sklídí zánik, kdo však zasévá pro Ducha, sklídí život věčný“ (Ga 6,7.8).

Naneštěstí hřešit je po pádu pro lidi téměř tak snadné a přirozené jako dýchat. Navzdory všem varováním a zaslíbením („tento příkaz, který ti dnes udílím, není pro tebe ani nepochopitelný, ani vzdálený“, Dt 30,11) upadli lidé znovu do hříchu; udělali tedy přesně to, před čím je Bůh varoval.

Dokonce i tehdy byl Bůh ochoten přijmout je zpět, pokud by se svobodně a upřímně rozhodli litovat svých hříchů a vrátili se k němu.

Přečti si znovu Dt 30,1–10. Co Bůh slibuje, že vykoná pro svůj lid i navzdory všemu

špatnému, čeho se dopustil? Z jaké podmínky vycházejí tato nádherná zaslíbení?

Myšlenka je jednoduchá a jasná: pokud uděláš nesprávné rozhodnutí, tvá rodina i ty budete čelit hrozným následkům vašich rozhodnutí. Takto působí hřích. I poté však můžeš vyznat své hříchy, obrátit se a Pán tě přijme zpět a požehná ti.

V těchto verších se mnohokrát vyskytuje kořen hebrejského slova *tešuvah*. V Deuteronomiu opakovaně nacházíme tento výraz v podobném kontextu (kurziva doplněna): „a navrátíš se k Hospodinu, svému Bohu“ (Dt 30,2); „Ty však se navrátíš, uposlechněš Hospodina“ (Dt 30,8; ČSP) a nakonec „navrátíš-li se k Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší“ (30,10). V překladech se často používají slovesa „obrátit se“ a „navrátit se“ jako synonyma.

Navzdory všemu, co se stalo, navzdory nevěrnosti Izraele a naprostému porušení smlouvy, Hospodin se svým lidem neskočil, nezanevřel na něj. Pokud ani oni nechtěli, aby je nechal být, mohli svou touhu vyjádřit tím, že činili pokání.

Aplikace

Ačkoliv se tyto texty zaměřují na Izraelce a byly napsány v jiném historickém kontextu, i nám mohou pomoci pochopit důležitost upřímného pokání pro nás, kteří jsme se rozhodli následovat Boha. V čem jsou tyto myšlenky aktuální pro tebe právě dnes?

CELÝM SVÝM SRDCEM

³Změní Hospodin, tvůj Bůh, tvůj úděl, slituje se nad tebou a shromáždí tě zase ze všech národů, kam tě Hospodin, tvůj Bůh, rozptýlil. ⁴Kdybys byl zapuzen až na kraj světa, Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud shromáždí a vezme tě odtamtud. ⁵Hospodin, tvůj Bůh, tě uvede do země, kterou obsadili tvoji otcové, a ty ji znovu obsadíš a on ti bude prokazovat dobrodiní a rozmnoží tě víc než tvé otce. ⁶Hospodin, tvůj Bůh, obřeže tvé srdce i srdce tvého potomstva a budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a budeš živ. (Dt 30,3–6)

Osobní studium

Pasáž Dt 30,1–10 odhaluje Boží milost a dobrotu k odpadlíkům a hříšníkům – dokonce i k těm, kteří dříve obdrželi speciální požehnání. „Což se najde jiný veliký národ, jemuž jsou jeho bohové tak blízko, jako je nám Hospodin, náš Bůh, kdykoli k němu voláme?“ (Dt 4,7). I přes to všechno, co pro Izraelce Bůh udělal, i přesto, že neměli skutečnou výmluvu pro své hříchy, hřešili. Platí to i o nás?

A jestliže ano, co s tím?

Znovu uvažuj o verších Dt 30,1–10. Tentokrát se zaměř na to, čeho se mělo týkat pokání Izraelců. Odkud a proč se měli navrátit k Hospodinu? Co se od nich vyžadovalo a co by nás to mělo naučit o podstatě skutečného pokání?

Izraelci se nakonec sami museli rozhodnout, že se vrátí k Bohu a celým svým srdcem ho budou poslouchat. Šlo o jejich srdce, protože pokud by jejich srdce byla v souladu

s Bohem, následovaly by i jejich činy a poslušnost Boha.

Proto dostali nádherné zaslíbení, že pokud se vrátí k Hospodinu, pokud se k němu navrátí s upřímným srdcem, bude v nich působit a obřeže jejich srdce. Volbu museli udělat oni sami. Během zajetí se měli vrátit k Bohu a on by je přivedl zpět k sobě a do zaslíbené země. A pak, v zaslíbené zemi, by jim požehnal. Součástí tohoto požehnání bylo i to, že bude měnit jejich srdce, aby se ještě více obrátili k němu oni i jejich děti. „Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a budeš živ.“

Bůh neustále vyzývá svůj lid k pokání (viz Sk 5,31). V jiném historickém kontextu Ellen G. Whiteová napsala: „Jenže lidé nařikali proto, že jim jejich hříchy způsobily utrpení, nikoli proto, že přestupováním Božího svatého zákona zneuctili Boha. Právě pokání je rozhodné odvrácení se od zla“ (PP 557; NUD 271). Právě tuto pravdu můžeme najít v Dt 30,1–10.

Aplikace

Jak můžeme poznat, zda nám je líto jen následků našich hříchů, nebo zda je nám opravdu líto hříchů samotných? Proč je tento rozdíl tak důležitý?

VÝZVA K POKÁNÍ

¹Za těch dnů vystoupil Jan Křtitel a kázal v judské poušti: ²„Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.“ ³To je ten, o němž je řečeno ústy proroka Izaiáše: „Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“ ⁴Jan měl na sobě šat z velbloudí srsti, kožený pás kolem boků a potravou mu byly kobylky a med divokých včel. ⁵Tedy vycházel k němu celý Jeruzalém i Judsko a celé okolí Jordánu, ⁶vyznávali své hříchy a dávali se od něho v řece Jordánu křtít. ⁷Ale když spatřil, že mnoho farizeů a saduceů přichází ke křtu, řekl jim: „Plemeno zmijí, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nadcházejícím hněvem? ⁸Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činite pokání.“ (Mt 3,1–8)

¹⁴Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium: ¹⁵„Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“ (Mk 1,14.15)

Osobní studium

Nový zákon je plný myšlenek o pokání. Jan Křtitel začal svou službu právě výzvou k pokání.

Uvažuj o úvodním textu Mt 3,1–8. Jak se v těchto verších objevuje myšlenka návratu k Bohu? Jak se odkaz knihy Deuteronomium odráží v tom, co říká Jan Křtitel lidem? Proč mají jeho slova zvláštní význam pro farizeje a saduceje?

Také Ježíš začal svou službu výzvami k pokání.

Co Ježíš říká ve verši Mk 1,15 a proč dává do souvislosti pokání s evangeliem?

Myšlenka zůstává stejná, ať už ji vyslovil Jan Křtitel, když mluvil k náboženským vůdcům, nebo Ježíš k celému národu. Jsme hříšníci, a přestože Kristus přišel, aby hříšníky spasil, musíme svých hříchů litovat. A toto pokání znamená, že musíme opustit své hříšné cesty a navrátit se k Bohu. Ať

už jsme úplně odešli od víry, jsme dlouholetými křesťany nebo jsme nově obrácení, musíme uznat vlastní hříšnost, vyznat své hříchy, vyjádřit lítost. Nejen nad nepřijemnými důsledky, ale nad samotnými hříchy. Musíme se také vědomě rozhodnout přestat tyto hříchy dělat a zcela se spolehnout na Ježíšovy zásluhy. „Jen ochotně poslouchej Hospodina, svého Boha...“ (Dt 15,5).

Někteří biblisté vidí v Novém zákoně ozvěny myšlenky pokání vyjádřené v Deuteronomiu. Například když Petr obviňuje národ z toho, že ukřižovali Ježíše, mnozí lidé „když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: ‚Co máme dělat, bratří?‘“ (Sk 2,37). Byli si vědomi svých hříchů a litovali jich („byli zasaženi v srdci“). Chtěli vědět, co by teď měli udělat, aby se smířili s Bohem, proti kterému se provinili.

Nejsme i my ve stejné situaci – hříšníci, kteří se provinili proti Bohu?

Aplikace

Přečti si Sk 2,38. Jak Petr odpověděl na položenou otázku? Jak tento příběh vysvětluje princip, na kterém stojí pravé pokání?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Každým pokrokem v křesťanském životě se prohlubuje také naše pokání. Lidem, kterým odpustil hříchy a které přijal za svůj lid, Pán říká: ‚Až si vzpomenete na své zlé cesty, své nedobré skutky, budete se sami sobě ošklivit pro své nepravosti a ohavnosti‘ (Ez 36,31). A dále Pán říká: ‚Ustanovím svou smlouvu s tebou. I poznáš, že já jsem Hospodin, a budeš si to připomínat a stydět se a už neotevřeš ústa pro svou hanbu, až tě smírím se sebou přes všechno, co jsi páchala, je výrok Panovníka Hospodina‘ (Ez 16,62.63). Pak už nikdy nebudeme chválit sami sebe. Pochopíme, že dostatečné úrovně můžeme dosáhnout jen v Kristu. Vyznáme s apoštolem: ‚Vím totiž, že ve mně, to jest v mé lidské přirozenosti, nepřebývá dobro‘ (Ř 7,18). ‚Já však se zanic nechci chlubit ničím, leč křížem našeho Pána Ježíše Krista, jímž je pro mne svět ukřížován a já pro svět‘ (Ga 6,14).“ (COL 160.161; PM 80)

„Dobrotivost Boží tě chce přivést k pokání‘ (Ř 2,4). Boží milosrdenství a soucit obepíná jako zlatý řetěz všechny zbloudilé. Bůh prohlašuje: ‚Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství‘ (Jr 31,3).“ (COL 202; PM 104)

Otázky k rozhovoru

1. *Ano, máme činit pokání. Jak se však můžeme vyhnout tomu, že budeme vnímat vyznávání hříchů jako jakousi zásluhu, díky které nám je odpuštěno? Jaká je jediná cesta, která vede k tomu, že nás Bůh přijme?*
2. *„Když jidáš, který ho zradil, viděl, že Ježíše odsoudili, pocítil výčitky, vrátil třicet stříbrných velekněžím a starším a řekl: ‚Zhřešil jsem, zradil jsem nevinnou krev!‘ Ale oni odpověděli: ‚Co je nám po tom? To je tvoje věc!‘ A on odhodil ty peníze v chrámě a utekl; šel a oběsil se“ (Mt 27,3–5). Jidáš určitě lítoval toho, co Ježíši udělal (vždyť proto spáchal sebevraždu). Proč není jeho jednání považováno za skutečné pokání?*
3. *Jak nás má vědomí toho, že jsou všichni lidé hříšní, dokonce i já sám, udržovat pokorné před ostatními (abychom je neodsuzovali) a také pokornými před Bohem? V čem nám může skutečnost, že pro naši záchranu byla nezbytná smrt Božího Syna na kříži, ukázat hrůzu hříchů?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Pamatuj a nezapomínej

Texty na tento týden

Gn 9,8–17; Dt 4,36–40; 4,9,23; 8,11–18; 24,18,22

Základní verš

„Pamatuj, nezapomeň, jak jsi rozlilil Hospodina, svého Boha, na poušti. Ode dne, kdy jsi vyšel z egyptské země, až do svého příchodu na toto místo jste byli vůči Hospodinu vzpurní.“ (Dt 9,7)

V Bibli najdeme slova *pamatuj* a také *zapomeň*. Obě poukazují na něco lidského, na něco, co se odehrává v naší mysli. Obě slova jsou slovesa a jsou to protiklady. Pamatovat znamená nezapomínat. Zapomínat znamená nepamatovat si.

Bůh často svému lidu připomíná, aby si pamatovali vše, co pro ně dělá, aby si pamatovali jeho milost a jeho dobrotu. Velkou část Starého zákona tvoří zapsaná poselství proroků, kteří připomínali Izraelcům, co pro ně Hospodin udělal. Neměli zapomenout ani na to, jak je Bůh povolal a jakým lidem se měli stát jako odpověď na toto povolání. „Skutky Hospodiny si připomínám, připomínám si onen tvůj div z dávnověku“ (Ž 77,12).

Neplatí také pro nás jako církev i jako jednotlivce, že nemáme zapomínat na to, co pro nás Bůh udělal? Je velmi snadné zapomenout.

Osnova lekce

V této lekci se zaměříme na důležitý princip vyjádřený v Deuteronomiu. Podíváme se, jak nezapomínat a jak pamatovat na to, jak Bůh pracuje v našich životech.

1. Úvod: Bůh pamatuje na člověka
 - Gn 9,8–17: Duha – ujištění, že Bůh na nás pamatuje (neděle)
2. Bůh touží po tom, aby člověk pamatoval na něj
 - Dt 4,36–40: Vzpomínka na velké Boží činy (pondělí)
 - Dt 4,9,23,24; 8,11–18: Nebezpečí zapomnětlivosti (úterý, středa)
 - Dt 24,18,22: „Pamatuj, že jsi byl otrokem“ (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

DUHA – PŘIPOMÍNKA VĚČNÉ SMLOUVY

⁸Bůh řekl Noemu a jeho synům: ⁹„Hle, já ustavuji svou smlouvu s vámi a s vaším potomstvem ¹⁰i s každým živým tvorem, který je s vámi, s ptactvem, s dobytčím i s veškerou zemskou zvěří, která je s vámi, se všemi, kdo vyšli z archy, včetně zemské zvěře. ¹¹Ustavuji s vámi svou smlouvu. Už nebude vyhlazeno všechno tvorstvo vodami potopy a nedojde již k potopě, která by zahladila zemi.“ ¹²Dále Bůh řekl: „Toto je znamení smlouvy, jež kladu mezi sebe a vás i každého živého tvora, který je s vámi, pro pokolení všech věků: ¹³Položil jsem na oblak svou duhu, aby byla znamením smlouvy mezi mnou a zemí. ¹⁴Kdykoli zahalím zemi oblakem a na oblaku se ukáže duha, ¹⁵rozpomenu se na svou smlouvu mezi mnou a vámi i veškerým živým tvorstvem, a vody již nikdy nezpůsobí potopu ke zkáze všeho tvorstva. ¹⁶Ukáže-li se na oblaku duha, pohlédnu na ni a rozpomenu se na věčnou smlouvu mezi Bohem a veškerým živým tvorstvem, které je na zemi.“ ¹⁷Řekl pak Bůh Noemu: „Toto je znamení smlouvy, kterou jsem ustavil mezi sebou a veškerým tvorstvem, které je na zemi.“ (Gn 9,8–17)

Osobní studium

Poprvé se slovo „pamatuj“ vyskytuje v Gn 9. kapitole po celosvětové potopě. Bůh řekl Noemovi, že dá na oblohu duhu jako symbol a připomínku své smlouvy s celou zemí a že nikdy více nezničí zemi potopou.

Uvažuj o úvodních verších Gn 9,8–17. Jak rozumíte tomu, že se Bůh na něco „rozpomene“? Je snad zapomnětlivý? Nebo jsme spíše my?

Bůh nepotřebuje duhu, aby nezapomněl na svůj slib a na smlouvu, kterou s lidmi uzavřel. Promluvil jazykem, který lidé dokážou pochopit. Duha je symbolem pro nás, abychom si pamatovali Boží slib formulovaný do smlouvy, že Bůh už nikdy nezničí celou zemi vodou. Duha měla být připomenutím této speciální smlouvy. Vždy, když se ukáže duha, Boží lid si připomene nejen Hospodinův soud nad světem, ale také Boží lásku ke světu a slib, že už nikdy nepřijde potopa.

Tento příběh nám ukazuje, jak je důležité pamatovat si Boží zaslíbení, jeho varování a Boží působení na světě.

Duha na obloze je ještě důležitější dnes, kdy na základě poznání přírodních zákonů mnoho vědců odmítá myšlenku, že se celosvětová potopa vůbec stala. I lidé, kteří žili před potopou, byli přesvědčeni, že na základě zákonů přírody, tak jak je poznali, není možné, aby nastala celosvětová potopa. „Usoudili, že příroda je nad Bohem přírody. Kdyby bylo Noemovo poselství pravdivé, příroda by musela změnit své zákonitosti“ (PP 97; NUD 39). Před potopou tedy lidé tvrdili, že na základě přírodních zákonů není možné, aby potopa přišla. Po potopě lidé dokazují, že na základě přírodních zákonů potopa nikdy nebyla. Pokud si budeme pamatovat, co znamená duha, můžeme v duze na obloze vidět jistotu vykreslenou nádhernými barvami, že Boží slovo je pravdivé. Pokud můžeme důvěřovat tomu, že Bůh dodrží slib o potopě, proč nedůvěřovat i všemu ostatnímu, co nám říká?

Aplikace

Až přistě uvidíš duhu, vzpomeň si na Boží slib. Jak se můžeme naučit důvěřovat všem jeho zaslíbením?

VZPOMÍNKA NA VELKÉ BOŽÍ ČINY

³⁶Z nebe ti dal slyšet svůj hlas, aby tě napomenul, na zemi ti dal spatřit svůj veliký oheň a jeho slova jsi slyšel zprostředku ohně. ³⁷Protože miloval tvé otce, vyvolil po nich i jejich potomstvo a tebe vyvedl svou velikou mocí z Egypta, ³⁸aby před tebou vyhnal pronárody větší a zdatnější, než jsi ty, a přivedl tě do jejich země a dal ti ji do dědictví, jak tomu je dnes. ³⁹Proto poznej dnes a vezmi si k srdci, že Hospodin je Bůh nahoře na nebesích i dole na zemi; žádný jiný není. ⁴⁰Dbej na jeho nařízení a příkazy, které ti dnes udílím, aby se vedlo dobře tobě i tvým synům po tobě a abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti pro všechny dny dává Hospodin, tvůj Bůh. (Dt 4,36–40)

Osobní studium

Ve čtvrté kapitole Deuteronomia jsme četli Mojžíšova slova adresovaná Izraelcům popisující výsady, které jako Bohem vyvolený lid dostali. Hospodin je vysvobodil z Egypta „zkouškami, znameními, zázraky a bojem, pevnou rukou a vztaženou paží, velkými hroznými činy, jak to vše s vámi učinil Hospodin, váš Bůh, v Egyptě tobě před očima“ (Dt 4,34b). Bůh pro své vyvolené udělal obrovské věci. A udělal to způsobem, který jim měl pomoci zapamatovat si a nikdy nezapomenout, co všechno pro ně Bůh vykonal.

Uvažuj o textu Dt 4,32–39. Co si měli pamatovat a proč to bylo důležité?

Mojžíš připomíná Izraelcům historii, vrací je k samotnému stvoření a klade jim řečnickou otázku, zda v historii lidstva byl nějaký čin, který by se vyrovnal tomu, co pro ně udělal Bůh. Říká jim, aby se ptali, aby sami studovali a posoudili, zda se někdy

stalo něco podobného tomu, co zažili při odchodu z Egypta a při dlouhé cestě pouští. Prostřednictvím otázek se Mojžíš snažil, aby si Izraelci sami uvědomili, co pro ně Hospodin vykonal a jak vděční mu mají být za jeho mocné činy v jejich životech.

Ústředním bodem toho, co Bůh dělal, bylo vysvobození izraelského národa z Egypta. Dalším mimořádným a v něčem možná ještě úžasnějším činem bylo, že k nim ze Sínaje promluvil samotný Hospodin, takže jeho slova slyšeli „zprostředku ohně“.

Uvažuj o textu Dt 4,40. K jakému závěru vedl Mojžíš lid? Co chtěl, aby si uvědomili o Božích činech v jejich prospěch?

Hospodin neudělal všechny ty věci jen tak bezdůvodně. Vysvobodil svůj lid, dodržel svou část smlouvy, kterou s nimi uzavřel. Byli vysvobozeni z Egypta a stáli před branami zaslíbené země. Bůh splnil svou část. Nyní bylo na nich, aby splnili tu svou, která spočívala jednoduše v poslušnosti.

Aplikace

Jak tento obraz představuje plán spasení, tak jak je vyjádřen v Novém zákoně? Co pro tebe Ježíš udělal? Jaká má být tvá odpověď na Boží činy?

DÁVEJ POZOR, ABYS NEZAPOMNĚL

Jenom si dej pozor a velice se střež zapomenout na věci, které jsi viděl na vlastní oči, aby nevy-mizely z tvého srdce po všechny dny tvého života. Seznam s nimi své syny i vnuky. (Dt 4,9)

²³Dávejte si pozor, abyste nezapomněli na smlouvu Hospodina, svého Boha, kterou s vámi uzavřel, a neudělali si tesaň sochu, zpodobení čehokoli, co ti Hospodin, tvůj Bůh, zakázal, ²⁴neboť Hospodin, tvůj Bůh, je oheň šířající, Bůh žárlivě milující. (Dt 4,23.24)

Osobní studium

Uvažuj o verších Dt 4,9.23.24. Jaké pokyny dává Hospodin Izraelcům? Proč je jeho pokárání tak důležité pro celý národ?

Na začátku obou textů vystupují do popředí dva výrazy – „dávat pozor“ a „zapomenout“. Bůh Izraelcům říká, aby se měli na pozoru před tím, že zapomenou. Nezapomeň na to, co pro tebe udělal Bůh, a nezapomeň ani na smlouvu, kterou s tebou uzavřel.

Výraz „dávej si pozor“, který je použit v Dt 4,9, se nachází v celém Starém zákoně a znamená „chránit“, „dávat pozor“, „bdít“ nebo „hlídat“. Je zajímavé, že poprvé se v Písmu vyskytuje ještě před pádem do hříchu, když Hospodin řekl Adamovi, aby „střežil“ zahradu Eden, kterou mu svěřil (Gn 2,15).

Nyní Bůh přikazuje lidem, každému jednotlivě (sloveso je zde v jednotném čísle), aby se „chránili“. V opačném případě mohou „zapomenout“. Nejde zde o „zapomínání“

ve smyslu ztráty paměti (ačkoli po čase se to dalším generacím klidně může stát). Jde spíše o laxní přístup k povinnostem, které vyplývaly ze smlouvy s Bohem. Měli si pamatovat, kým jsou a jak mají žít svůj život před Bohem, před ostatními Izraelci, před cizinci mezi nimi a také před okolními národy.

Přečti si znovu Dt 4,9 (viz také Dt 6,7 a Dt 11,19). Zaměř se na poslední část, která připomíná, že měli těmto věcem učit i své děti a vnoučata. Jak to souvisí s tím, že nemáme zapomínat?

Není náhoda, že hned po tom, co jim Mojžíš řekl, aby nedovolili, aby tyto věci „vymizely z jejich srdce“, jim připomíná, že je mají předávat i následujícím generacím. Jejich děti potřebovaly tyto věci slyšet, ale ještě možná důležitější je, že vyprávěním a převyprávěním příběhů o tom, co pro ně Bůh vykonal, lidé nezapomněli na věci, které se staly. Je to možná nejlepší způsob, jak si v paměti zachovat, co Bůh pro svůj lid vykonal.

Aplikace

V čem vyprávění druhým o tvých zkušenostech s Bohem pomůže nejen tobě, ale i jim? Jakým způsobem Izraelcům pomáhalo vyprávění o Božím vedení nezapomínat na Hospodina?

SYTÝ A BOHATÝ

¹¹Střez se však, abys nezapomněl na Hospodina, svého Boha, a nepřestal dbát na jeho příkázání, práva a nařízení, která ti dnes udílím. ¹²Až se dosyta najíš a vystavíš si pěkné domy a usídliš se, ¹³až se ti rozmnoží skot a brav, až budeš mít hodně stříbra a zlata, až se ti rozmnoží všechno, co máš, ¹⁴jen ať se tvé srdce nevypíná, takže bys zapomněl na Hospodina, svého Boha, který tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. ¹⁵Vodil tě velikou a hroznou pouští, kde jsou ohniví hadi a štíři, žíznivým krajem bez vody, vyvedl ti vodu z křemene skály, ¹⁶krmil tě na poušti manou, kterou tvoji otcové neznali, aby tě pokořil a vyzkoušel a aby ti nakonec prokázal dobro. ¹⁷Neřikej si v srdci: „Tohoto blahobytu jsem se domohl svou silou a zdatností svých rukou.“ ¹⁸Pamatuj na Hospodina, svého Boha, neboť k nabytí blahobytu ti dává sílu on, aby utvrdil svou smlouvu, kterou přísahal tvým otcům, jak tomu je dnes. (Dt 8,11–18)

Osobní studium

Jeden kazatel vyprávěl příběh o tom, jak před mnoha lety přistál spolu se svou ženou na letišti a po přistání zjistil, že ztratili zavazadlo. „Přímo tam,“ řekl, „u pásu se zavazadly a na veřejnosti jsme poklekli, modlili se a prosili Pána o navrácení našeho ztraceného zavazadla.“ Poté vyprávěl, že o mnoho let později se jim stalo totéž: dorazili na letiště, ale zavazadlo nedorazilo. Svě ženě řekl: „Neměj strach, pojištění to pokryje.“ Boha a jeho pomoc už nepotřebovali.

Uvažuj o textu Dt 8,7–18 v kontextu předchozího příběhu. Jaké varování dává Bůh svému lidu? Jak by se tento princip měl projevit v našich životech dnes?

Jaký prospěch měli mít Izraelci z věrnosti Bohu? Nestanou se jen vlastníky nádherné a bohaté „země, v níž budeš jíst chléb bez nedostatku, ve které nebudeš postrádat ničeho“ (Dt 8,9), ale budou také v této zemi nesmírně požehnání. Budou mít velká stáda, zlato a stříbro a nádherné domy. Dostanou

veškerý materiální komfort, který tento život nabízí.

Ale co potom? Budou čelit nebezpečí, které vždy přichází s bohatstvím a blahobytem. Zapomenou na to, že je to Hospodin, kdo „k nabytí blahobytu ti dává sílu“ (Dt 8,18).

Možná ne hned, ale jak léta poplynou a budou mít veškeré materiální pohodlí, které potřebují, zapomenou na minulost, zapomenou na to, jak je Bůh vedl „velikou a hroznou pouští“ (Dt 1,19), a budou si pamatovat pouze svou vlastní moudrost a schopnosti, které jim zaručily úspěch.

Před takovou situací je Bůh varoval. Naneštěstí se jim přesně to stalo, jak se dozvídáme při čtení poselství proroků z té doby.

V době, kdy mají všechno a prosperují, jim Mojžíš připomíná, aby si pamatovali a aby nezapomínali, že to byl Bůh, kdo to pro ně udělal, a aby se nedali oklamat materiálním požehnáním, které jim dal. O několik století později sám Ježíš varoval v podobnosti o rozsévání před „vábibostí majetku a chtivostí ostatních věcí“ (Mk 4,19).

Aplikace

Nezáleží na tom, kolik peněz nebo materiálních věcí máme, jsme z masa a kostí a čeká na nás hrob v zemi. Co nám to připomíná o nebezpečí bohatství, kdy pro bohatství zapomeneme na Boha, na toho jediného, který nás z toho hrobu může vysvobodit?

PAMATUJ NA TO, ŽE JSI BYL OTROK

¹⁸Ale pamatuj, že jsi byl otrokem v Egyptě a že Hospodin, tvůj Bůh, tě odtud vykoupil. Proto ti přikazují, abys to dodržoval. (...) ²²Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi. Proto ti přikazují, abys to dodržoval. (Dt 24,18.22)

Osobní studium

Uvažuj o následujících textech. Na co neměli Izraelci zapomenout?

Dt 5,15

Dt 6,12

Dt 15,15

Dt 16,3.12

Dt 24,18.22

Jak jsme viděli, v celém Starém zákoně Hospodin neustále vracel mysl lidu k exodu, k jejich zázračnému vysvobození z Egypta. Do dnešního dne, o tisíce let později, si praktikující Židé připomínají tuto událost slavením Paschy, památníku toho, co pro ně Bůh udělal. „Až přijдете do země, kterou vám Hospodin dá, jak přislíbil, dbejte na tuto službu. Až se vás pak vaši synové budou ptát, co pro vás tato služba znamená, odpovíte: „Je to velikonoční obětní hod Hospodinův. On v Egyptě pomínil domy synů Izraele. Když udeřil na Egypt, naše domy vysvobodil.“ Lid padl na kolena a klaněl se“ (Ex 12,25–27).

Velikonoce jsou pro dnešní církev symbolem vysvobození, které jsme dostali v Kristu,

„neboť byl obětován náš velikonoční beránek, Kristus“ (1K 5,7).

Přečti si Ef 2,8–13. Co si mají pamatovat tito věřící z pohanů? Shoduje se to s tím, co bylo řečeno v Deuteronomiu Židům, že si mají pamatovat?

Apoštol Pavel chtěl, aby si nově věřící z pohanů pamatovali, co pro ně Bůh v Kristu vykonal, před čím je zachránil a co mají, protože jim Bůh projevuje milost. Podobně jako v případě dětí Izraele neměli v sobě a ze sebe nic, co by je dělalo dobrými v Božích očích. Byla to Boží milost, která jim byla dána, přestože byli „bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení“. A díky Kristově milosti získali vše.

Ať už jsou to Izraelci na poušti, křesťané v Efezu nebo adventisté sedmého dne, je důležité, abychom si všichni pamatovali a abychom nezapomněli na to, co pro nás Bůh v Kristu udělal. „Prospělo by nám, kdybychom každý den uvažovali hodinu o Kristově životě. Měli bychom jej projít krok za krokem a představit si, čím vším musel projít. Zvláštní pozornost bychom měli věnovat posledním událostem jeho života. Když se budeme soustředit na neko-nečnou obět, kterou za nás přinesl, budeme naplnění jeho duchem a naše důvěra a láska k němu poroste.“ (DA 83; TV 49)

Aplikace

Z jakého otroctví vysvobodil Kristus tebe?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Jak velká je Boží blahosklonnost k mýlícím se a chybným lidem! Jak úžasné je jeho slitování! To neznamena, že by Bůh na svou smlouvu zapomněl, ale mluví k nám naším vlastním jazykem. Když se děti ptají na význam duhy, která se klene na obloze, měli by jim rodiče vyprávět příběh o potopě a říct jim, že Nejvyšší ji umístil na oblacích jako ujištění, že zemi už nikdy nezaplaví vody potopy. Duha svědčí o Boží lásce k člověku a posiluje jeho důvěru v Boha.“ (PP 106.107; NUD 45)

Od počátku křesťanství nikdy neexistovala církev, která by se těšila takovému bohatství a pohodlí, jaké má dnes církev v některých zemích světa. Otázka však je – za jakou cenu? Takový blahobyt určitě ovlivňuje naši duchovnost – a ne k dobrému. Jak by mohl?! Bohatství a hojnost materiálních věcí nikdy nepodporovaly křesťanské ctnosti – sebezapření a sebeobětování. Obvykle je to naopak. Čím více lidé mají, tím více se spoléhají na sebe a tím méně spoléhají na Boha. Bohatství a prosperita, jakkoli jsou příjemné, nesou s sebou mnoho nebezpečných pastí v duchovní oblasti.

Otázky k rozhovoru

1. Uvažujte o tom, jaký vliv má bohatství (které může být relativní, protože někdo, kdo se nepokládá za bohatého v jedné zemi, může být pokládán za extrémně bohatého v jiné zemi) na naši duchovnost. Jakými způsoby se ti, kteří mají peníze, mohou chránit před duchovním nebezpečím, které bohatství přináší?
2. Ve třídě se zamyslete nad závěrečnými událostmi Kristova života a nad tím, co nám to říká o Boží lásce k nám a o tom, proč nikdy nesmíme na jeho lásku zapomenout. Jaké další věci ukazují Boží dobrotu a proč bychom měli mít tuto skutečnost stále na paměti?
3. Někteří vědci říkají, že celosvětová potopa neexistovala, ačkoli Bible mluví o tom, že potopa se udála (a nakonec se ukázala i duha). Další zase říkají, že neexistovalo šestidenní stvoření, přestože Bible říká, že tomu tak bylo (a dokonce máme sedmý den, sobotu, jako památník stvoření). Co nám to říká o tom, jak silný a negativní může být vliv kultury na naši víru?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Ozvěny knihy Deuteronomium ve Starém zákoně

Texty na tento týden

2Kr 22; Neh 9,6; Jr 7,1–7; Ž 148,4; Jr 29,13; Mi 6,1–8; Da 9,1–19

Základní verš

„Avšak Hospodin přilnul jenom k tvým otcům, zamiloval si je a vyvolil jejich potomstvo, vás, ze všech národů, jak tomu je dnes.“ (Dt 10,15)

Jednou z fascinujících věcí v Bibli a zejména ve Starém zákoně je i to, že se často odkazuje nebo přímo cituje ze svých ostatních částí. Pisatelé pozdějších knih Starého zákona se odvolávají na dřívější pisatele, používají jejich texty, aby něco vyjádřili.

Ž 81 se například vrací zpět ke knize Exodus a cituje téměř doslovně úvod k Desateru, kdy žalmista píše: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, já jsem tě přivedl z egyptské země...“ (Ž 81,11).

Ve Starém zákoně se autoři odkazují na příběhy z Genesis, zejména na příběh stvoření. Prorok připomíná: „Viděl jsem zemi, a hle, je pustá a prázdná, nebesa jsou beze světla“ (Jr 4,23; viz také Gn 1,2).

Pozdější pisatelé Starého zákona, například proroci, se mnohokrát odvolávají na knihu Deuteronomium, která hrála (spolu se smlouvou v ní zapsanou) hlavní roli v počátcích izraelského národa. Jaké části Deuteronomia použili a na jaké myšlenky, které mohou mít význam i dnes, upozorňovali?

Osnova lekce

V rámci této lekce se podíváme na způsob, jakým se poselství (nebo jedinečné výrazy a koncepty) knihy Deuteronomium odrážejí na jiných místech Starého zákona.

- 2Kr 22,8–11: Nález „Knihy zákona“ v době Jóšijáše (neděle)
- 1Kr 8,27; Neh 9,6; Ž 148,4: Bůh, kterému patří „nebesa nebes“ (pondělí)
- Jr 4,4; 7,5–7; 29,11–13: Ozvěny v knize proroka Jeremjáše (úterý)
- Mi 6,1–8: Boží očekávání od jeho lidu podle Micheáše (středa)
- Da 9,1–19: Danielova vzpomínka na „Mojžíšův zákon“ (čtvrtek)

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

KNIHA ZÁKONA

⁸Velekněz Chilkijáš řekl písaři Šáfanovi: „Nalezl jsem v Hospodinově domě knihu Zákona.“ Chilkijáš dal tu knihu Šáfanovi a on ji četl. ⁹Poté písař Šáfan vstoupil ke králi a podal králi hlášení. Řekl: „Tvoji služebníci vyzvedli stříbro, které se nacházelo v domě, a vydali je těm, kdo pracují jako dohlížitelé v Hospodinově domě.“ ¹⁰Dále písař Šáfan králi oznámil: „Kněz Chilkijáš mi předal knihu.“ A Šáfan ji před králem četl. ¹¹Když král uslyšel slova knihy Zákona, roztrhl své roucho. (2Kr 22,8–11)

Osobní studium

Judský král Jóšijáš nastoupil na trůn v osmi letech a vládl 31 let (640 př. Kr. – 609 př. Kr.), až do své smrti na bitevním poli. V osmnáctém roce jeho vlády se stalo něco, co alespoň na chvíli změnilo dějiny Božího lidu.

Přečti si 2Kr 22. Jak se můžeme poučit z této události?

Velká část odborníků na Starý zákon se domnívá, že onou knihou Zákona (2Kr 22,8), která se na mnoho let ztratila, bylo Deuteronomium. V kontextu tohoto příběhu by to dávalo smysl.

„Varování zaznamenaná ve starobylém rukopise krále Jóšijáše hluboce zasáhla. Nikdy dříve si neuvědomil, jak často byl Izrael vyzván k tomu, aby se vydal po cestě života a stal se požehnáním pro okolní národy (Dt 30,16). V knize Zákona našel mnoho ujištění o tom, že je Bůh ochoten zachránit ty, kteří mu plně důvěřují. Stejně jako se v minulosti zasadil o vysvobození Izraele z egyptského otroctví, nyní by jej rád vyvýšil nad všechny národy světa.“ (PK 393; OSU 150)

V celé následující kapitole můžeme vidět snahu krále Jóšijáše „následovat Hospodina a zachovávat jeho příkazy, svědectví a nařízení z celého srdce a z celé duše a plnit slova této smlouvy“ (2Kr 23,3; viz také Dt 4,29; Dt 6,5; Dt 10,12; Dt 11,13). Tato reforma se týkala toho, že Jóšijáš dal odstranit „vyvolavače duchů zemřelých, jasnovidce, domácí bůžky, hnusné modly i všelijaké ohyzdné bůžky, které bylo možno vidět v zemi judské a v Jeruzalémě. Tak se naplnila slova napsaná v knize Zákona, kterou našel kněz Chilkijáš v Hospodinově domě“ (2Kr 23,24).

V Deuteronomiu se nachází mnoho varování a napomenutí před následováním pohanských praktik okolních národů. Jóšijášovy činy, které zahrnovaly i popravu pohanských kněží v Samaří (2Kr 23,20), odhalily, jak moc se Boží lid odklonil od pravdy, která mu byla svěřena. Místo toho, aby zůstali svatým lidem, jakým měli být, udělali kompromis se světem, a přesto si mysleli, že jejich vztah s Bohem je v pořádku.

Jak nebezpečný sebeklam!

Aplikace

Co by podle tebe mohl chtít Bůh dnes změnit v našich životech, domovech a sborech, abychom mu sloužili skutečně celým srdcem a celou duší?

BOHU PATŘÍ NEBESA I NEBESA NEBES

Hle, Hospodinu, tvému Bohu, patří nebesa i nebesa nebes, země a všechno, co je na ní. (Dt 10,14)

Ale může Bůh opravdu sídlit na zemi, když nebesa, ba ani nebesa nebes tě nemohou pojmout, natož tento dům, který jsem vybudoval? (1Kr 8,27)

Ty, Hospodine, jsi ten jediný, ty jsi učinil nebe, nebesa nebes a všechen jejich zástup, zemi i vše, co je na ní, moře i vše, co je v nich. Sám to všechno zachováš při životě a nebeské zástupy se ti klanějí. (Neh 9,6)

Chvalte ho, nebesa nebes, rovněž vody nad nebesy... (Ž 148,4)

Osobní studium

V knize Deuteronomium jasně poznáváme, že si Bůh sám vyvolil izraelský národ. Tím, že s ním uzavřel smlouvu, jejíž součástí je i zákon, určil, jaký k němu mají mít Izraelci vztah (Dt 7,6; 14,2 a 18,5).

Uvažuj o verších Dt 10,12–15, které zdůrazňují myšlenku zákona a to, že Izrael je Božím vyvoleným lidem. Jak rozumíš výrazu „nebesa nebes“ (v. 14)? Co chce tímto slovním spojením Mojžíš říct?

Nevíme sice úplně přesně, co znamená výraz „nebesa nebes“ v kontextu tohoto verše, Mojžíš však jasně ukazuje na Boží majestátnost, moc a velkolepost. Nepatří mu pouze samotné nebe, ale také „nebesa nebes“. Je to pravděpodobně výraz, který zdůrazňuje naprostou Boží suverenitu nad celým stvořením.

Přečti si znovu následující verše z úvodu dnešního dne, ve kterých se nachází stejné

slovní spojení jako v Deuteronomiu. O co jde v jednotlivých případech a jak v nich můžeme vidět vliv Deuteronomia?

1Kr 8,27

Neh 9,6

Ž 148,4

V Neh 9. kapitole je obzvláště zřetelné téma Boha jako Stvořitele, který jediný by měl být uctíván. On stvořil všechno, dokonce i „nebesa nebes a všechen jejich zástup“ (Neh 9,6). Neh 9,3 totiž říká, že „četli čtyřikrát za den z knihy Zákona Hospodina, svého Boha“, což byla nejspíše – podobně jako v době Jósijáše – kniha Deuteronomium. Vysvětlovalo by to, proč o několik veršů dále levité během chvály a uctívání Boha, použili slovní spojení „nebesa nebes“, pocházející přímo z Deuteronomia.

Aplikace

Bůh stvořil nejen zemi, ale i „nebesa nebes“. Tentýž Bůh zemřel na kříži! Proč je uctívání tak vhodnou odpovědí na to, co pro nás Bůh udělal?

DEUTERONOMIUM U JEREMJÁŠE

¹¹Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti. ¹²Budete mě volat a chodit ke mně, modlit se ke mně a já vás vyslyším. ¹³Budete mě hledat a naleznete mě, když se mne budete dotazovat celým svým srdcem. (Jr 29,11–13)

⁵Jestliže napravíte své cesty a své skutky, budete-li mezi sebou zachovávat právo, ⁶nebudete-li utlačovat bezdomovce, sirotka a vdovu, nebudete-li na tomto místě prolévat nevinnou krev a nebudete-li chodit ke své škodě za jinými bohy, ⁷pak vás nechám přebývat na tomto místě, v zemi, kterou jsem dal vašim otcům na věky věků. (Jr 7,5–7)

Obřezte se kvůli Hospodinu, obřezte svá neobřezaná srdce, mužové judští, obyvatelé Jeruzaléma, aby mé rozhořčení nevyšlehlo jako oheň a nehořelo a nikdo by je neuhasil, a to pro vaše zlé skutky. (Jr 4,4)

Osobní studium

Před lety jeden mladý muž, agnostik, vášnivě hledal pravdu – ať už by byla jakákoliv a vedla ho kamkoli. Nakonec dospěl nejen k víře v Boha Otce a Ježíše, ale přijal i poselství adventistů sedmého dne. Jeho oblíbeným veršem z Bible byl Jr 29,13, ve kterém se říká „Budete mě hledat a naleznete mě, když se mne budete dotazovat celým svým srdcem.“ Po mnoha letech našel tento verš při studiu Bible znovu, ale tentokrát v knize Deuteronomium. Jeremjáš verš převzal od Mojžíše.

Uvažuj o textu Dt 4,23–29. Jaký je kontext tohoto zaslíbení pro Izrael a jak se může týkat nás dnes?

Jak jsme již poznali, kniha Deuteronomium byla znovu objevena během vlády krále Jósijáše. Právě za jeho vlády Jeremjáš začal svou proročskou službu. Není divu, že i v Je-

remjášových spisech můžeme vidět vliv Deuteronomia.

Přečti si text Jr 7,1–7. Co zde Jeremjáš říká lidu a jak to souvisí s tím, co bylo napsáno v knize Deuteronomium?

Mojžíš v knize Deuteronomium opakovaně zdůrazňuje, že jejich pobyt v zaslíbené zemi je podmíněný, a pokud nebudou poslouchat, nezůstanou na místě, které pro ně Bůh vybral. V Jr 7,4 zaznívá varování, že ačkoli chrám patří Hospodinu a Izraelci jsou vyvoleným lidem, na ničem z toho nezáleží, pokud nebudou poslouchat Boha.

Tato poslušnost zahrnovala i jejich chování k cizincům, sirotkům, vdovám – což je myšlenka, která se přímo vrací k Deuteronomiu a k některým ustanovením smlouvy, která měli dodržovat: „Nepřevracej právo příchozího a sirotka, neber do zástavy oděv vdovy“ (Dt 24,17; ČSP; viz také Dt 24,21; 10,18.19 a 27,19).

Aplikace

Přečti si text Jr 4,4 a porovnej ho s Dt 30,6. Jaké poselství je tam lidu sděleno a jak se tento princip vztahuje i na Boží lid dnes?

CO BŮH POŽADUJE

¹Slyšte nyní, co praví Hospodin: „Povstaň, veď soud s horami, nechť slyší pahorky tvůj hlas!“

²Slyšte Hospodinův spor, hory i nepohnutelné základy země! Hospodin vede spor se svým lidem, činí výtky Izraeli: ³„Lide můj, co jsem ti udělal? Jaké potíže jsem ti působil? Odpověz mi. ⁴„Vždyť jsem tě vyvedl z egyptské země, vykoupil jsem tě z domu otroctví“ (...) ⁶„Jak předstoupím před Hospodina? S čím se mám sklonit před Bohem na výšině? Mohu před něj předstoupit s obětmi zápalnými, s ročními býčky? ⁷Cožpak má Hospodin zalíbení v tisících beranů, v deseti tisících potoků oleje? Což smím dát za svou nevěrnost svého prvorozence, v oběť za svůj hřích plod svého lůna?“ ⁸Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem. (Mi 6,1–8)

Osobní studium

Velká část spisů proroků se skládala z výzev k věrnosti. Nejen věrnosti obecně, ale zejména k věrnosti v zachovávaní toho, k čemu se Izraelci zavázali ve smlouvě. Svůj závazek potvrdili hned po vstupu do zaslíbené země. Kniha Deuteronomium popisuje opětovné ujištění o Boží smlouvě s Izraelem. Přestože se Izraelci zdrželi čtyřicet let na poušti, Bůh byl připraven naplnit (nebo začít naplňovat) další ze svých slibů, svou část dohody. Proto Mojžíš Izraelce napomínal, aby také splnili to, co Bohu slíbili. Velká část prorockých spisů je vlastně v podstatě stejná: vyzývá, aby lidé dodržovali svou část smlouvy.

Uvažuj o úvodním textu (Mi 6,1–8). Co zde Bůh říká lidem a jak toto poselství souvisí s knihou Deuteronomium? (Viz také Am 5,24 a Oz 6,6.)

Teologové tyto verše z Micheáše označují za „soudní spor“. Hospodin „žaluje“ svůj lid za porušení smlouvy. V tomto případě Micheáš říká, že Hospodin „vede spor se svým lidem“ (Mi 6,2). Bůh tedy Izraelce předvolává před soud. Je to obraz, který ukazuje (kromě vztahového) na právní aspekt smlouvy. Nemělo by to být překvapivé, protože ústředním prvkem smlouvy byl zákon.

Aplikace

Soustřed se znovu na verš Mi 6,8. Jak se Boží požadavky projevují ve tvém každodenním životě?

Všimněte si také, že Micheáš používá jazyk Deuteronomia. „Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší, abys dbal na Hospodinova přikázání a nařízení, která ti dnes udílím, aby s tebou bylo dobře“ (Dt 10,12.13). Místo přímé citace však Micheáš tento výrok modifikuje tím, že „literu zákona“ z Deuteronomia vymění za „ducha zákona“, který je spravedlivý a milosrdný.

Zdá se, že vnější projevy náboženství a zbožnosti (spousta zvířecích obětí – „tisíce beranů“) nejsou tím, co ve skutečnosti tvoří smluvní vztah Izraele s Bohem. K čemu je všechna ta vnější zbožnost, když například: „Žádostivě dychtí po polích – a uchrvacují, po domech – a zabírají. Utiskují muže i jeho dům, člověka i jeho dědictví“ (Mi 2,2). Izrael měl být světlem pro svět. Národy, které ho pozorovaly, by měly s úžasem říct: „Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!“ (Dt 4,6). Proto měli jednat moudře a s porozuměním, což zahrnovalo i chovat se k lidem spravedlivě a milosrdně.

DANIELOVA MODLITBA

¹¹Celý Izrael přestoupil tvůj zákon a odchýlil se a neposlouchal tebe. Na nás je vylita kletba a zlořečení, jak je o tom psáno v zákoně Mojžíše, Božího služebníka, protože jsme proti tobě hřešili. ¹²Dodržel jsi své slovo, které jsi promluvil proti nám a proti našim soudcům, kteří nás soudili, že uvedeš na nás zlo tak veliké, že takové nebylo učiněno pod celým nebem; tak bylo učiněno v Jeruzalémě. ¹³Jak je psáno v zákoně Mojžíšově, přišlo na nás všechno to zlo. Neprosili jsme Hospodina, svého Boha, o shovívavost a neodvrátili se od svých nepravostí a nejednali prozíravě podle jeho pravdy. (Da 9,11–13)

Osobní studium

Jedna z nejznámějších modliteb v celém Starém zákoně se nachází v 9. kapitole knihy Daniel. Když se prorok Daniel při čtení knihy Jeremjáš dozvěděl, že končí období sedmdesátí let, během kterého byl Izrael „v troskách“ (Da 9,2), začal se horlivě modlit.

Jeho modlitba byla dojemnou, hlubokou prosbou, ve které vyznal své hříchy a hříchy svého lidu a uznal Boží spravedlnost uprostřed zkázy, která na ně dopadla.

Přečti si text Da 9,1–19. Jaká témata související s knihou Deuteronomium zde můžeme najít?

Danielova modlitba je shrnutím toho, před čím byl Izrael varován v Deuteronomiu – před důsledky nedodržení jeho části smlouvy. Daniel se dvakrát odvolává na „Mojžíšův zákon“ (Da 9,11,13), což jistě zahrnovalo i Deuteronomium.

Jak bylo řečeno v Deuteronomiu, Izraelci byli vyhnáni ze země (viz Dt 4,27–31 a Dt 28), protože neposlouchali Hospodina a sešli ze správné cesty. A to bylo přesně to, co bylo

předem řečeno Mojžíšovi (Dt 31,29), že se stane.

Je tragické, že okolní národy neměly důvod říkat: „Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ“ (Dt 4,6). Namísto toho byl Izrael „tupen všemi, kteří jsou kolem“ (Da 9,16).

Navzdory všem Danielovým slzám a prosbám si nikdy nepoložil běžnou otázku, kterou si klade mnoho lidí, když je zasáhne neštěstí: „Proč?“ Ani jednou se na to nezeptal, protože díky knize Deuteronomium přesně věděl, proč se to všechno stalo. Jinými slovy, Deuteronomium dalo Danielovi (a dalším vyhnancům) souvislosti, díky nimž mohli pochopit, že zlo, které je postihlo, nebylo pouze slepou náhodou, ale bylo ovocem jejich neposlušnosti.

Možná ještě důležitější je, že Danielova modlitba vyjadřuje, že navzdory těmto událostem existuje naděje. Bůh je neopustil, i když se to tak mohlo zdát. Deuteronomium nepřineslo pouze souvislosti nutné pro pochopení jejich situace, ale také poukazovalo na zaslíbení obnovy.

Aplikace

Uvažuj o textu Da 9,24–27, kde se nachází proroctví o Ježíši a jeho smrti na kříži. Proč bylo Danielovi dáno toto proroctví (a také nám ostatním) v souvislosti s vyhnáním Izraele a zaslíbením návratu?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Micheáš 6,1–8 je důležitým textem Starého zákona. Podobně jako Ámos 5,24 a Ozeáš 6,6 připomíná poselství proroků z osmého století před Kristem. Pasáž začíná příkladem soudního procesu, ve kterém prorok vyzývá lid, aby si vyslechl obvinění, které proti němu vznášá Hospodin. Hory a pohoří jsou soudci, protože existují již dlouhou dobu a byly svědky toho, jak Bůh jednal s Izraelem. Bůh neobviňuje Izrael z toho, že porušili smlouvu přímo, ale ptá se, zda mají nějaké obvinění proti němu. ‚Lide můj, co jsem ti udělal? Jaké potíže jsem ti působil? Odpověz mi. Tváří v tvář nespravedlnosti někteří lidé mohli přestat konat dobro. Když měli příležitost k tomu, aby rychle zbohatli, mohli někteří vlastníci půdy ustoupit z dodržování ustanovení zákona.‘ (Smith, Ralph L., *World Biblical Commentary*, Micah-Malachi. Grand Rapids, MI: Word Books, 1984, sv. 32, s. 50)

„Jóšijáš potom navrhl, aby se nejvyšší autority národa připojily k obyčejným lidem a slavnostně se Bohu zavázaly, že budou usilovat o nápravu. Shromáždění králova slova přijalo s takovým nadšením, ve které král ani nedoufal. ‚Všechn lid se za smlouvu postavil‘ (2Kr 23,3).

Protože se však podle vzoru okolních národů příliš dlouho klaněli modlám, nebylo v lidských silách toto zlo zcela vymýtit. Jóšijáš se ale rozhodl očistit zemi a odhodlaně šel za svým cílem (viz 2Kr 23,20.24).“ (PK 401; OSU 152)

Otázky k rozhovoru

1. *Jsmе adventisté sedmého dne a s naším poselstvím pravdy pro dnešek se vidíme (a právem) na místě starověkých Izraelců. I nám Bůh svěřil pravdu, kterou potřebuje slyšet svět kolem nás. Je to velká výsada. Jak dobře však podle vás zvládáme odpovědnost, která je spojena s takovou výsadou?*
2. *Představte si, že jste Daniel a viděli jste, jak byl váš národ napaden a poražen. Víte, že chrám, centrum vašeho náboženství a vaší víry, byl zničen bezbožnými pohany. Jak by však pro něj (nebo jiného Žida) mohla být znalost knihy Deuteronomium v této době zdrojem víry? Jak mu tato kniha pomohla pochopit vše, co se dělo a proč se to stalo? Jak nám může naše porozumění Písma jako celku pomoci vyrovnat se s tím, když prožíváme těžkosti a problémy, které by bez poznání Písma mohly být pro nás velmi těžké? Co nás to může naučit o důležitosti Bible pro naši víru?*
3. *Přečtěte si prorocství o sedmdesáti týdnech z Daniela 9,24–27. Jakou roli v tomto prorocství sehrává smlouva a proč je myšlenka smlouvy tak důležitá? Proč je důležitá i pro nás?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Ozvěny knihy Deuteronomium v Novém zákoně

Texty na tento týden

Mt 4,1–11; Dt 8,3; Sk 10,34; Ga 3,1–14; Sk 7,37; Žd 10,28–31

Základní verš

„On však odpověděl: „Je psáno: »Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.«“ (Mt 4,4)

Celý Nový zákon je doslova protkán texty Starého zákona. Inspirovaní pisatelé Nového zákona citovali inspirované autory Starého zákona jako autoritu. Samotný Ježíš opakovaně uváděl texty Starého zákona slovy „Je psáno“ (Mt 4,4), ve smyslu „ve Starém zákoně se píše“. Při jiné příležitosti řekl: „Ale je třeba, aby se naplnila Písma“ (Mk 14,49). Měl na mysli Starý zákon. Když Ježíš potkal dva učedníky na cestě do Emauz, místo toho, aby jim hned dal poznat, kdo je, „vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma“ (L 24,27).

Ať už se jedná o přímé citace Starého zákona, narážky nebo odkazy na příběhy či prorocství, autoři Nového zákona opakovaně používali texty Starého zákona, aby podpořili nebo odůvodnili svá tvrzení.

Mezi knihami, které byly citovány nejčastěji nebo se na ně odkazovalo, je právě Deuteronomium (dalšími pak jsou Genesis, Žalmy a Izajáš). Citaci z Deuteronomia bychom našli v každé knize Nového zákona.

Tento týden se podíváme na několik takových případů, abychom objevili pravdu, která nás i dnes může obohatit.

Osnova lekce

V rámci této další lekce se podíváme na způsob, jakým se poselství (nebo jedinečné výrazy a koncepty) knihy Deuteronomium odrážejí na stránkách Nového zákona.

- Mt 4,1–11: Ježíšova pokušení na poušti (neděle)
- Ef 6,9: Bůh nikomu nestrání (pondělí)
- Ga 3,9–14: Prokletý, který visí na dřevě (úterý)
- Sk 3,22; 7,37: Zaslíbený „prorok“ (středa)
- Žd 10,28–31: Bůh jako spravedlivý soudce (čtvrtek)

POKUŠENÍ NA POUŠTI

Tak ti dával [Bůh] poznat, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk žije vším, co vychází z Hospodinových úst. (Dt 8,3)

Nepokoušejte Hospodina, svého Boha, jako jste ho pokoušeli v Masse. (Dt 6,16)

Hospodina, svého Boha, se budeš bát, jemu budeš sloužit, při jeho jménu přísahat. (Dt 6,13)

¹Tehdy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. (...) ⁴On však odpověděl: „Je psáno: „Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ (...) ⁷Ježíš mu pravil: „Je také psáno: „Nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého.“ (...) ¹⁰Tu mu Ježíš odpoví: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: „Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.“

¹¹V té chvíli ho ďábel opustil, a hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho. (Mt 4,1–11)

Osobní studium

Uvažuj o úvodní pasáži Mt 4,1–11. Jak Ježíš reagoval na satanova pokušení na poušti? Jakou důležitou lekcí se z toho můžeme naučit my dnes?

Ježíš se se satanem nehádal ani s ním nediskutoval. Jednoduše citoval Písmo, které je „živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč“ (Žd 4,12). Ve všem, co říkal, najdeme citaci z Deuteronomia. Je zajímavé, že se Ježíš na poušti rozhodl citovat texty, které Izraelci dostali také na poušti.

Během prvního pokušení se Ježíš odvolával na Dt 8,3. Mojžíš připomínal starověkým Izraelcům, jak je Hospodin sytil manou během dlouhých let, které strávili na poušti. Všechno to bylo součástí procesu růstu, kterým je Bůh vedl. Měli si uvědomit, že „člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk žije vším, co vychází z Hospodinových úst“. Bůh nám dává nejen fyzické jídlo, ale i duchovní výživu. Nemůžeme si vzít jen to první, aniž jsme přijali i to druhé. Ježíš použil obraz chleba jako návrat k Deuteronomiu, napomenul satana

a odmítl pochybnosti, které se v něm satan snažil vyvolat.

V druhém pokušení se Ježíš odvolával na Dt 6,16, kde Mojžíš říká lidem, aby si vzpomněli na svou vzpouru v Masse (viz Ex 17,1–7). „Nepokoušejte Hospodina, svého Boha, jako jste ho pokoušeli v Masse.“ Slovo „pokoušet“ znamená zkoušet nebo testovat. Hospodin jim už mnohokrát ukázal svou moc a ochotu postarat se o ně. Když však přišly problémy, křičeli: „Je mezi námi Hospodin, nebo není?“ (Ex 17,7). A právě z tohoto příběhu čerpal Ježíš Boží slovo, kterým satana napomenul.

Při třetím pokušení se tentokrát satan snažil přimět Krista, aby se mu poklonil a uctíval ho. Jak otevřené a nehorázné odhalení toho, kým ve skutečnosti je a co skutečně chce! Místo toho, aby s ním začal diskutovat, Ježíš satana napomenul a znovu se vrátil k Božímu slovu – Deuteronomiu – ve kterém Hospodin varoval svůj lid před tím, co se stane, pokud od něj odpadnou a budou uctívat jiné bohy. „Hospodina, svého Boha, se budeš bát, jemu budeš sloužit, při jeho jménu přísahat“ (Dt 6,13). Tím myslel sebe a nikoho jiného.

Aplikace

Jak se můžeš naučit získávat více síly ze studia Božího slova, abys jasněji odrážel Ježíšův charakter a podobně jako on odolával satanovým pokušením?

BŮH NIKOMU NESTRANÍ

¹⁷Vždyť Hospodin, váš Bůh, je Bůh bohů a Pán pánů, Bůh veliký, všemocný a vzbuzující bázeň, který nebere ohled na osobu a nepřijímá úplatek, ¹⁸ale zjednává právo sirotku a vdově, miluje hosta a dává mu chléb a šat. ¹⁹Milujte tedy hosta, neboť jste byli hosty v egyptské zemi. (Dt 10,17–19)

A Petr se ujal slova: „Nyní skutečně vidím, že Bůh nikomu nestraní...“ (Sk 10,34)

Bůh nikomu nestraní. (Ř 2,11)

Vy páni, jedněte s otroky také tak a zanechte výhrůžek. Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestraní. (Ef 6,9)

Kdo se dopouští křivdy, dostane za to odplatu. Náš Pán nikomu nestraní. (Ko 3,25)

Osobní studium

V 10. kapitole Deuteronomia Mojžíš znovu zmiňoval dějiny Izraele a znovu je používal, aby vyzval lid k věrnosti. Uprostřed tohoto napomenutí řekl i něco jiného.

Uvažuj o úvodním textu Dt 10,17–19. Jakou zásadní zprávu zde Bůh lidem dává a proč je důležitá pro Boží církev i v současnosti?

Slovní spojení „nebere ohled na osobu“, případně „nikomu nestraní“, je přeloženo z hebrejštiny a doslova znamená „nezvedne tvář“. Tato fráze pravděpodobně pochází z prostředí soudu, kdy se soudce nebo král podívá do tváře souzeného a na základě postavení tohoto člověka (zda jde o někoho důležitého, nebo naopak bezvýznamného) vynese rozsudek. Hospodin s lidmi takto nezachází, přestože má velkou moc a sílu. Je spravedlivý ke každému bez ohledu na jeho postavení. Tato pravda se projevila i v životě Ježíše a v tom, jak se choval i k těm nejopovrhovanějším ve společnosti.

Uvažuj o následujících verších. Jak v nich autoři pracují s textem Dt 10,17?

Sk 10,34

Ř 2,11

Ef 6,9

Ko 3,25

1Pt 1,17

Tyto verše popisují různé situace. Pavel v listu Efezským říká pánům, aby si dali pozor, jak se chovají ke svým otrokům. V listu Římanům apoštol říká, že v otázce spasení a odsouzení není rozdíl mezi židem a pohanem. Navzdory jiným okolnostem, všechny texty poukazují na myšlenku z Deuteronomia, že Bůh „nezvedá tvář“. A pokud to nedělá „Bůh bohů a Pán pánů, Bůh veliký, všemocný a vzbuzující bázeň, který nebere ohled na osobu a nepřijímá úplatek“ (Dt 10,17), tak potom bychom to neměli dělat ani my.

Zejména v tom, jak tento text používá Pavel v listu Římanům, můžeme vidět poselství evangelia: všichni jsme na tom stejně, bez ohledu na naše postavení. Všichni jsme padlé bytosti, které potřebují Boží spásnou milost. Dobrou zprávou je, že bez ohledu na naše postavení je nám všem nabídnuto spasení v Ježíši Kristu.

Aplikace

Jak často ty sám „zvedáš tvář“ a proč nám kříž ukazuje, jak hříšný je tento postoj?

VZAL PROKLETÍ NA SEBE

Bud' proklet, kdo nebude plnit slova tohoto zákona a dodržovat je. (Dt 27,26)

²²Bude-li nad někým pro hřích vynesena rozsudek smrti, bude-li usmrčen a ty jej pověšíš na kůl, ²³ne-necháš jeho mrtvolu na kůlu přes noc, ale bezpodmínečně ho pohřbíš tyž den, protože ten, kdo byl pověšen, je zlořečený Bohem. (Dt 21,22.23)

⁹A tak lidé víry docházejí požehnání spolu s věřícím Abrahamem. ¹⁰Ti však, kteří spoléhají na skutky zákona, jsou pod kletbou, neboť stojí psáno: „Proklet je každý, kdo nezůstává věren všemu, co je psáno v zákoně, a nečiní to.“ ¹¹Je jasné, že nikdo není před Bohem ospravedlněn na základě zákona, neboť čteme: „Spravedlivý bude živ z víry.“ ¹²Zákon však nevychází z víry, nýbrž praví: „Kdo bude tyto věci činit, získá tím život.“ ¹³Ale Kristus nás vykoupil z kletby zákona tím, že za nás vzal prokletí na sebe, neboť je psáno: „Proklet je každý, kdo visí na dřevě.“ ¹⁴To proto, aby požehnání dané Abrahamovi dostaly v Ježíši Kristu i pohanské národy, abychom zaslíbeného Ducha přijali skrze víru. (Ga 3,9–14)

Osobní studium

Které z myšlenek apoštola Pavla obsažených ve verších Ga 3,1–14 jsou důležité i dnes pro nás? Jak ke zdůraznění své myšlenky používá apoštol texty Dt 27,26 a 21,22.23?

V křesťanství se list Galatským často využívá k tomu, aby si lidé ospravedlnili nedodržování Desatera a ostatních Božích příkazů. Tento argument se ovšem ve skutečnosti dává jako důvod pro nedodržování čtvrtého přikázání. Jako by dodržování tohoto jediného přikázání, na rozdíl od ostatních devíti, bylo nějakým projevem legalismu, o němž tu Pavel mluví.

Pavel však neargumentoval proti zákonu a rozhodně nic v této pasáži nemohlo ospravedlnit porušování přikázání o sobotě. Klíč se nachází v Ga 3,10, kde píše, že „ti však, kteří spoléhají na skutky zákona, jsou pod kletbou“, a pak cituje Dt 27,26. Nejde zde o poslušnost zákona, ale o „spoléhání se na zákon“, což je pro hříšné bytosti, jako jsme my, velmi obtížná, ne-li nemožná pozice.

Apoštol Pavel ukazuje, že nejsme spaseni na základě skutků zákona, ale Kristovou smrtí

za nás, která je nám připočtena vírou. Důraz je položen na to, co pro nás udělal Kristus na kříži. Aby Pavel lépe zdůraznil tento fakt, připomíná opět myšlenky z Dt 21,23. Podobně jako Ježíš, i Pavel říká, že „je psáno“, a ukazuje na autoritu Starého zákona. Cituje text pojednávající o někom, kdo se dopustil hrdelního zločinu, byl za něj popraven a pověšen na strom, snad pro odstrašení ostatních.

Pavel příklad používá jako popis Ježíšovy zástupné smrti na kříži. Kristus „za nás vzal prokletí na sebe“ tím, že čelil prokletí zákona, tedy smrti, které by jinak museli čelit lidé, protože porušili zákon. Dobrá zpráva evangelia spočívá v tom, že prokletí, které mělo být naše, se na kříži stalo jeho prokletím, „abychom zaslíbeného Ducha přijali skrze víru“ (Ga 3,14).

Nebo, jak napsala Ellen G. Whiteová: „Jen Ten, který je rovný Bohu, mohl vykonat smíření za toto přestoupení. Nikdo jiný než Kristus nemohl vykoupit padlého člověka z prokletí zákona a uvést ho opět do souladu s nebesy. Kristus vezme na sebe vinu a hanbu hříchu, aby zachránil ztracené lidstvo.“ (PP 63; NUD 24)

Aplikace

Co by tě čekalo, kdybys dostal spravedlivý trest za všechno, čeho ses dopustil? Kristus vzal na sebe trest za tvé hříchy, abys ho nemusel nést ty. Jaká je tvá reakce na jeho obět?

PROROK Z VAŠICH BRATŘÍ

¹⁵Hospodin, tvůj Bůh, ti povolá z tvého středu, z tvých bratří, proroka, jako jsem já. Jeho budete poslouchat ¹⁶zcela podle toho, co jsi žádal od Hospodina, svého Boha, na Chorěbu v den shromáždění: „Kéž neslyším už hlas Hospodina, svého Boha, a nevidím už ten veliký oheň, abych nezemřel.“ ¹⁷Hospodin mi řekl: „Dobře to pověděli. ¹⁸Povolám jim proroka z jejich bratří, jako jsi ty. Do jeho úst vložím svá slova a on jim bude mluvit vše, co mu přikážu. ¹⁹Kdo by má slova, která on bude mluvit mým jménem, neposlouchal, toho já sám budu volat k odpovědnosti. (Dt 18,15–19) Mojžíš řekl: „Hospodin, náš Bůh, vám povolá proroka z vašich bratří, jako jsem já; toho budete poslouchat ve všem, co vám řekne.“ (Sk 3,22)

To je on, který řekl synům izraelským: „Bůh vám z vašich bratří povolá proroka, jako jsem já.“ (Sk 7,37)

Osobní studium

Hospodin neustále varoval Izraelce, aby nepřebírali praktiky okolních národů. Naopak, měli být těmto národům svědky (Dt 4,6–8). V Dt 18,9–14 je Mojžíš znovu varuje před konkrétními praktikami. Ten, kdo je dělá, „je pro Hospodina ohavný“ (Dt 18,12; B21). V této souvislosti jim připomíná, že každý z nich by měl být „cele oddán Hospodinu, svému Bohu“ (Dt 18,13; B21).

Co říká Mojžíš Izraelcům v úvodních verzích Dt 18,15–19? Porovnej to se Sk 3,22 a 7,37. Jak Petr a Štěpán aplikovali text Dt 18,18?

V souvislosti se smlouvou na Sínaji mluví Mojžíš o tom, jak Izraelci při zjevení Božího zákona (Ex 20,18–21) chtěli, aby Mojžíš působil jako prostředník, přímlyuce mezi nimi a Bohem. Tehdy jim Mojžíš dvakrát slíbil (Dt 18,15,18), že Bůh mezi nimi povolá proroka podobného Mojžíšovi. Slib se týkal mimo jiné toho, že tento Prorok bude podobně jako Mojžíš prostředníkem mezi Bohem a lidmi.

O mnoho století později Petr i Štěpán citují tento text a říkají, že ukazoval na Ježíše. Pro Petra byl Ježíš naplněním všeho, o čem mluvil Bůh „úst svých svatých proroků“ (Sk 3,21). Petr vyzývá, aby proto vůdci poslouchali Ježíše a to, co říkal. Použil tento pro židy známý text a aplikoval ho přímo na Ježíše s tím, že musí činit pokání za to, co mu udělali (Sk 3,19).

Později ve Sk 7,37, když Štěpán, ač v jiné situaci než Petr, vyznává Ježíše, stejně jako on se odvolává na tento známý slib a také on tvrdí, že ukazoval na Ježíše. Říká, že Mojžíš ve své roli vůdce Izraelců byl obrazem, který ukazoval na Ježíše. Štěpán se podobně jako Petr snažil lidem vysvětlit, že Ježíš je naplněním proctví a mají mu naslouchat. Přestože ho obvinili z toho, že ho slyšeli, jak „mluví rouhavě proti Mojžíšovi a proti Bohu“ (Sk 6,11), vyznával Štěpán Ježíše jako Mesiáše, jako přímé naplnění toho, co Bůh prostřednictvím Mojžíše zaslíbil.

Aplikace

Jak nám tyto verše ukazují na Ježíše jako ústřední postavu celé Bible? Proč z tohoto faktu musí vycházet i naše porozumění Bible?

BŮH JAKO SPRAVEDLIVÝ SOUDCE

Ten, kdo má zemřít, bude usmrčen na základě výpovědi dvou nebo tří svědků. Nebude usmrčen na základě výpovědi jediného svědka. (Dt 17,6)

Má je pomsta i odplata, přijde včas a jejich noha zakolísá, den jejich běd se blíží, řítí se na ně, co je jim uchystáno. (Dt 32,35)

²⁸Už ten, kdo pohrdne zákonem Mojžišovým, nedojde slitování a propadá smrti na základě svědectví dvou nebo tří svědků. ²⁹Pomyslete, oč hroznějšího trestu si zaslouží ten, kdo zneuctí Božího Syna a za nic nemá krev smlouvy, jíž byl posvěcen, a tak se vysmívá Duchu milosti. ³⁰Vždyť víme, kdo řekl: „Já budu trestat, má je odplata.“ A jinde: „Pán bude soudit svůj lid.“ ³¹Je hrozné upadnout do ruky živého Boha. (Žd 10,28–31)

Osobní studium

List Židům je v celé své hloubce a vznešlosti v mnoha ohledech jen jednou dlouhou výzvou pro křesťany ze židů. O jakou výzvu šlo? Aby zůstali věrni Pánu!

Tato věrnost měla pocházet z lásky k Bohu, k tomu, jaký je, jaký má charakter a jak je dobrý, což se nejvýrazněji projevilo na kříži. Někdy je však třeba lidem připomenout, jak hrozné následky má odpadnutí od Boha. Potřebujeme si uvědomit, že pokud nakonec nepřijmeme to, co pro nás Kristus udělal tím, že zaplatil trest za naše přestoupení, budeme muset zaplatit tento trest sami, a to znamená „pláč a skřípění zubů“ (Mt 22,13); potom už bude následovat věčná smrt.

Uvažuj o úvodním textu Žd 10,28–31. Co Pavel říká a jak se to týká i nás?

Je zajímavé, že když chce Pavel křesťany ze židů povzbudit k věrnosti Bohu, cituje Deuteronomium, pasáž, v níž jsou židé v minulosti vyzváni k tomu, aby zůstali Bohu

věrní! Apoštol Pavel cituje Dt 17,6, kde se hovoří o tom, že někdo, kdo si zaslouží smrt, jí bude čelit pouze tehdy, když proti němu budou svědčit alespoň dva lidé.

Pavel ukázal, že pokud neposlušnost může vést ke smrti podle Starého zákona, o co „hroznějšího trestu si zaslouží ten, kdo zneuctí Božího Syna a za nic nemá krev smlouvy, jíž byl posvěcen, a tak se vysmívá Duchu milosti“ (Žd 10,29). Jinými slovy, máte více světla a více pravdy než měli oni, víte o oběti Syna Božího za vaše hříchy. Proto, pokud se odchýlíte od pravdy, vaše odsouzení bude větší než jejich odsouzení.

Pavel se pak vrací zpět k Dt 32,35, aby podpořil tento argument. Vzhledem k tomu, co v Kristu dostali a co věděli o díle, které pro ně Bůh vykonal, bude Hospodin, který řekl „má je pomsta i odplata“, soudit svůj lid a odplatí jim (Žd 10,30) za jejich nevěru. Bůh soudil i jejich předky, kteří neměli tolik poznání jako tito novozákonní židé. Těm se Boží láska plně zjevila na kříži. Pavel proto říká: Mějte se na pozor.

Aplikace

Hospodin bude soudit svůj lid. Jaká je tvá jediná naděje? (Ř 8,1)

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Stejně jako Starý zákon cituje sám sebe (to znamená, že někteří proroci citují nebo odkazují například na texty z pěti knih Mojžíšových), je i Nový zákon plný přímých citací, odkazů a narážek na Starý zákon. Mezi nejcitovanější patří Genesis, Žalmy, Izajáš a právě Deuteronomium. Novozákonní pisatelé často citovali i ze Septuaginty (LXX), která je někdy nazývána „řecký Starý zákon“. Jedná se o nejstarší známý řecký překlad hebrejských Písem. Prvních pět knih Bible, které se nazývají také Tóra nebo Pentateuch, bylo přeloženo ve třetím století před Kristem a zbytek Starého zákona pak asi ve druhém století před Kristem.

Poznání, jak inspirovaní novozákonní pisatelé Bible používají Starý zákon, nás učí hodně o tom, jak Bibli interpretovat. Jedna z prvních lekcí, které se můžeme naučit, je, že na rozdíl od tvrzení většiny současných biblických vzdělavců novozákonní pisatelé nikdy nepochybovali autentičnost a autoritu starozákonních příběhů, jako například existenci Adama a Evy, pád do hříchu, potopu, povolání Abrahama atd.

O tom, jak vykládat Bibli, se můžeme hodně dozvědět také z toho, jak inspirovaní autoři Nového zákona používali Starý zákon. A jedním z prvních poučení, které bychom se mohli dozvědět, je, že na rozdíl od většiny dnešních biblistů novozákonní pisatelé nikdy nepochybovali pravost nebo autoritu starozákonních knih. V jejich spisech se například neobjevilo nic, co by zpochybňovalo historicitu starozákonních příběhů – od existence Adama a Evy, pádu do hříchu, potopy, až po povolání Abrahama atd. Skepticismus, který vede ke zpochybňování Bible, by v našich srdcích a myslích neměl mít místo.

Otázky k rozhovoru

1. *Uvažujte o světle, které jsme jako adventisté sedmého dne dostali. Co by nás to mělo naučit o velké odpovědnosti, která na nás byla vložena, abychom zůstali věrní svěřené pravdě?*
2. *Znovu si přečtete text Dt 18,9–14. Jaké moderní projevy těchto „ohavností“ existují i dnes a jak se jim můžeme vyhnout?*
3. *Proč by křesťané, kteří chápou vesmírné důsledky Kristovy smrti na kříži, neměli nikdy „zvedat tvář“ (viz pondělní studium)? Jak můžeme v sobě rozpoznat tendenci nadržovat některým lidem, ale jiné soudit přísně? Neklameme sami sebe, když tvrdíme, že to vůbec není náš problém? Jak nás může kříž a to, že si jej budeme stále udržovat před očima, vyléčit z tohoto postoje?*

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

Mojžíšův život, smrt a vzkříšení

Texty na tento týden

Nu 20,1–13; 34,1–12; Ju 1,9; 1K 15,13–22

Základní verš

„A přece sám archanděl Michael, když se přel s ďáblem o Mojžíšovo tělo, neosmělil se vynést nad ním zatracující soud, ale řekl: Potrestej tě Hospodin.“ (Ju 1,9)

Během celého čtvrtletí jsme se setkávali s tím, že Mojžíš je nejdůležitější lidskou postavou v Deuteronomiu. Jeho život, charakter a poselství prostupují celou knihou. Samozřejmě, Deuteronomium je v první řadě o Bohu a jeho lásce k „lidu Izraele“. Bůh často používá Mojžíše, aby lidu ukázal tuto lásku a promluvil k nim.

Nyní, když se blížíme ke konci našeho studia knihy Deuteronomium, blížíme se také ke konci Mojžíšova života, alespoň ke konci jeho pozemského života.

„Mojžíš se měl nyní vydat na novou, tajuplnou cestu. Musí odejít, aby svůj život odevzdal do rukou svého Stvořitele. Věděl, že zemře osamocen. Žádnému lidskému příteli nebude dovoleno, aby mu v jeho posledních hodinách posloužil. Událost, jíž se jeho srdce levalo, byla tajemná a hrozná. Největším utrpením pro něj bylo, že se musí oddělit od lidu, s nímž byl tak dlouho spojen jeho život. Avšak s bezmeznou důvěrou svěřil sebe a lid do Boží lásky a milosti.“ (PP 470.471; NUD 223)

Mojžíšův život a služba ukazují hodně o Božím charakteru, podobně jako jeho smrt a vzkříšení.

Osnova lekce

Mojžíšův hřích negativně zasáhl do jeho života a ovlivnil i okolnosti jeho smrti. Přesto Boží milost nabízí řešení – odpuštění a nový život.

- Nu 20,7–13: Mojžíšovo selhání (neděle, pondělí)
- Dt 34,1–4: Mojžíšova smrt (úterý)
- Dt 34,5.6; Juda 1,9: Mojžíšovo vzkříšení (středa)
- 1K 15,13–22: Naděje na vzkříšení pro nás (čtvrtek)

MOJŽÍŠŮV HŘÍCH – 1. ČÁST

*7*Hospodin promluvil k Mojžíšovi: ⁸ „Vezmi hůl, svolaj spolu se svým bratrem Áronem pospolitost a před jejich očima promluvte ke skalisku, ať vydá vodu. Vyvedeš jim tak vodu ze skaliska a napojíš pospolitost i jejich dobytek.“ ⁹Mojžíš tedy vzal hůl, která byla před Hospodinem, jak mu přikázal. ¹⁰I svolal Mojžíš s Áronem shromáždění před skalisko. Řekl jim: „Poslyšte, odbojníci! To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?“ ¹¹Nato Mojžíš pozdvihl ruku, dvakrát udeřil svou holí do skaliska a vytryskl proud vody, takže se napila pospolitost i jejich dobytek. (Nu 20,7–11)

Osobní studium

Přes odpadnutí, selhání a hřích se Bůh neustále staral o děti Izraele. I když toho nebyli hodni, Bůh jim neustále projevoval milost. I my dnes přijímáme jeho milost, přestože si ji nezasloužíme. Kdybychom si ji zasloužili, už by to nebyla milost.

Kromě dostatku potravy, kterou jim Hospodin na poušti čtyřicet let zázračně zajišťoval, byla dalším projevem jeho milosti voda, bez níž by na suché, rozpálené a opuštěné poušti rychle zemřeli. Když apoštol Pavel mluvil o této zkušenosti, napsal: „[Všichni] pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus“ (1K 10,4).

„Poprvé vytryskl proud vody, který občerstvil Izrael na poušti, ze skály na Chorébu, když do ní Mojžíš uhodil. Kdekoli během celého jejich putování vznikla potřeba, vyprýštila vedle jejich tábora zázračně voda.“ (PP 411; NUD 193)

Uvažuj o textu Nu 20,1–13. Co se tu odehrálo a jak rozumíš Hospodinovu trestu pro Mojžíše za to, co udělal?

Když nad tím uvažujeme, není těžké cítit a chápat Mojžíšovu frustraci. Po všem, co pro ně Pán udělal, po znameních a zázračném vysvobození byli nakonec tady, na hranicích zaslíbené země. Co se stalo? Najednou neměli vodu, a tak se začali spolčovat proti Áronovi a Mojžíšovi. Bylo to tím, že jim Hospodin nyní nemohl zajistit vodu stejně, jako to dělal tolikrát předtím? Samozřejmě, že tak to nebylo. Hospodin to mohl udělat a také se to chystal udělat.

Podívejte se však na Mojžíšova slova, dříve než udeřil do skály, dokonce dvakrát. „Poslyšte, odbojníci! To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?“ (Nu 20,10). V jeho slovech je znát hněv, protože je oslovuje „vzbouřenci“!

Problém nebyl v tom, že se zlobil, což samo o sobě bylo sice nesprávné, ale pochopitelné. Problém spočíval v tom, že si přisvojil moc vyvést vodu ze skály, jako by to dokázal ve vlastní síle: „To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?“ Zdá se, že ve svém hněvu na chvíli zapomněl, že takový zázrak může mezi lidmi udělat pouze Bůh. A Mojžíš to měl vědět ze všech lidí nejlépe.

Aplikace

Jak často říkáš nebo děláš věci v hněvu, i když si třeba myslíš, že je oprávněný? Jak se můžeš naučit zastavit, modlit se a hledat moc Boží, abys mohl říct a udělat správně věci předtím, než řekneš nebo uděláš něco špatného?

MOJŽÍŠŮV HŘÍCH – 2. ČÁST

¹²Hospodin však Mojžíšovi a Áronovi řekl: „Protože jste mi neuvěřili, když jste měli před syny Izraele dosvědčit mou svatost, neuvedete toto shromáždění do země, kterou jim dám.“ ¹³To jsou Vody Meriba (to je Vody sváru), protože se Izraelci přeli s Hospodínem; on však mezi nimi prokázal svou svatost. (Nu 20,12.13)

Osobní studium

Znovu uvažuj o verších Nu 20,12.13. Jak Hospodin zdůvodnil Mojžíšovi, proč nemůže překročit hranici pouště a vejít do zaslíbené země? (Viz také Dt 31,2 a Dt 34,4.)

Podle tohoto textu šlo o víc než jen o to, že se Mojžíš snažil zaujmout Boží místo, což bylo samo o sobě velmi špatné. Prokázal totiž i nedostatek víry, což pro někoho takového jako Mojžíš bylo neomluvitelné. Byl to přece muž, který měl od události s hořícím keřem (Ex 3,2–16) takovou zkušenost s Bohem, jako měl málokdo z lidí. Přesto však podle Hospodina mu Mojžíš s Áronem „neuvěřili“. Mojžíš projevil nedostatek víry v to, co Bůh řekl. Výsledkem podle Hospodinových slov bylo, že oba s Áronem selhali, když měli dosvědčit Boží svatost „před syny Izraele“ (Nu 20,12). Jinými slovy, pokud by si Mojžíš zachoval chladnou hlavu a udělal správnou věc, kdyby uprostřed odpadnutí prokázal svou víru a důvěru v Boha, oslavil by Hospodina před

všemi lidmi a znovu by byl příkladem toho, jak vypadá pravá víra a poslušnost.

O co podle verše Nu 20,8 požádal Hospodin Mojžíše a co Mojžíš místo toho udělal? (Viz také Nu 20,9.10.)

V devátém verši si Mojžíš vzal hůl, tak jak mu to Hospodin přikázal. Zatím bylo všechno v pořádku. Ale v desátém verši, místo toho, aby promluvil ke skále, z níž by pak vystříkla voda jako ohromující projev Boží moci, Mojžíš do skály udeřil, a to hned dvakrát. Ano, i to, že ze skály vystříkla voda poté, co do ní Mojžíš udeřil, byl zázrak. Ale určitě ne takový, jako kdyby k ní jen promluvil, jak mu to přikázal i Hospodin.

Na první pohled se může zdát, že Boží trest pro Mojžíše byl moc přísný. Po tom všem, čím Mojžíš prošel, mu nebylo dovoleno vejít do zaslíbené země. Po celou dobu, co se tento příběh vypráví, si lidé kladou otázku, proč jedno jeho neuvážené rozhodnutí způsobilo, že mu bylo odepráno to, o co tak dlouho usiloval.

Aplikace

Co se podle tebe měli Izraelci naučit z toho, co se stalo Mojžíšovi?

MOJŽÍŠOVA SMRT

1Mojžíš vystoupil z Moábských pustin na horu Nebó, na vrchol Pisgy; ta je naproti Jerichu. Hospodin mu ukázal celou zemi: Gileád až po Dan, ²celý kraj Neftalího i zemi Efrajimovu a Manasesovu a celou zemi Judovu až k Zadnímu moři, ³i Negeb a okrsek Jerišské pláně, Palmové město, až k Sóaru. ⁴Pak mu Hospodin řekl: „Toto je země, o které jsem přísahal Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi slovy: Dám ji tvému potomstvu. Dal jsem ti ji spatřit na vlastní oči, ale nepřejdeš tam.“ (Dt 34,1–4)

Osobní studium

Chudák Mojžíši! Došel tak daleko, zažil tak mnoho, ale nakonec nemohl mít podíl na naplnění zaslíbení, které dal před mnoha stáletími Bůh Abramovi: „Tuto zemi dám tvému potomstvu“ (Gn 12,7).

Přečti si pasáž Dt 34,1–12. Co se stalo s Mojžíšem? Co o něm řekl Hospodin? V jakém světě je Mojžíš představen v těchto verších?

„O samotě Mojžíš přehléžl svůj život plný těžkostí od chvíle, kdy se vzdal poct faraonova dvora a opustil perspektivní egyptské království, aby svůj úděl spojil s Božím vyvoleným lidem. V mysli se mu vybavila dlouhá léta strávená na poušti s Jitrovými stády. Vzpomněl si na Toho, kdo se mu zjevil v horčícím keři, a na své povolání k vysvobození Izraele. V duchu znovu spatřil ony úžasné zázraky Boží moci, které Hospodin vykonal ve prospěch svého lidu, a Boží trpělivé milosrdenství během let jejich putování a vzpour. Pouze dva ze všech dospělých mužů a žen z celého Izraele, kteří vyšli z Egypta, byli shledáni tak věrnými, že mohli vstoupit do zaslíbené země. Jeho život plný těžkostí a sebeobětování se mu jevil jako téměř zbytečný.“ (PP 471.472; NUD 224)

Verš Dt 34,4 přináší zajímavou myšlenku: „Toto je země, o které jsem přísahal Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi slovy: Dám ji tvému potomstvu.“ Hospodin zopakoval téměř doslovně slova, která již dříve opakovaně říkal patriarchům a jejich dětem. Nyní stejná slova adresoval Mojžíšovi.

Hospodin také řekl: „Dal jsem ti ji spatřit na vlastní oči, ale nepřejdeš tam“ (Dt 34,4b). Není možné, aby Mojžíš z místa, na kterém stál, viděl lidskými očima vše, co mu Hospodin ukazoval – od Gileádu až po Dan, celý kraj Neftalího a tak dále. Ellen G. Whiteová jasně řekla: šlo o nadpřirozené zjevení, a to nejen území, ale i toho, jak to bude vypadat poté, co Izraelci zemi obsadí.

V určitém smyslu by se téměř mohlo zdát, že Hospodin Mojžíše škádlí, že si z něj dělá legraci: I ty jsi tam mohl být, kdybys mě byl poslouchal tak, jak jsi měl... nebo něco podobného. Místo toho však Hospodin ukázal Mojžíšovi, že navzdory všemu, dokonce i přes Mojžíšovu chybu, Bůh naplní svá zaslíbení, která dal patriarchům a celému izraelskému národu. Jak také uvidíme, Hospodin měl pro svého věrného, byť chybujícího služebníka připraveno ještě něco mnohem lepšího.

Aplikace

Jak vnímáš ty sám svá selhání? Jak se s nimi vyrovnáváš? Čím jsou pro tebe Boží zaslíbení o odpuštění a novém začátku?

MOJŽÍŠOVO VZKŘÍŠENÍ

⁵I zemřel Mojžíš, služebník Hospodinův, tam v moábské zemi podle Hospodinovy výpovědi.

⁶Pochoval ho v údolí v moábské zemi naproti Bét-peóru. Nikdo až dodnes nezná jeho hrob. (Dt 34,5.6)

A přece sám archanděl Michael, když se přel s ďáblem o Mojžíšovo tělo, neosmělil se vynést nad ním zatracující soud, ale řekl: Potrestej tě Hospodin. (Ju 1,9)

Osobní studium

Verše Dt 34,5.6 stručně popisují smrt Mojžíše, postavy tak důležité pro izraelský národ. Byl to muž, jehož spisy jsou živé i dnes, a to nejen pro židy, ale i pro křesťany.

Mojžíš zemřel a byl pohřben, lidé ho oplakali a tím to skončilo. I pro tuto situaci platí princip z knihy Zjevení: „A slyšel jsem hlas z nebe: Piš: Od této chvíle jsou blahoslavení mrtví, kteří umírají v Pánu. Ano, praví Duch, ať odpočinou od svých prací, neboť jejich skutky jdou s nimi!“ (Zj 14,13).

Mojžíšova smrt však nebyla poslední kapitolou v příběhu jeho života.

Jak rozumíš verši Ju 1,9? O čem mluví? Jak verš vysvětluje to, že Matouš popisuje setkání Ježíše s živým Mojžíšem (Mt 19,3.4)?

Bible nám dovolila pouze nahlédnout, jaká neuvěřitelná scéna je zde vykreslena. Michael, samotný Kristus, vedl se satanem spor o Mojžíšovo tělo. Čeho se tento spor týkal? Mojžíš byl nepochybně hříšník. Jeho

poslední známý hřích, když si přivlastnil Boží slávu, je podobný tomu, co udělal satan. „Vystoupím na posvátná návrší oblaků, s Nejvyšším se budu měřit“ (Iz 14,14). Právě takový postoj způsobil, že byl Lucifer svržen z nebe. Spor o Mojžíšovo tělo vznikl, protože Kristus si nyní pro Mojžíše nárokoval zaslíbené vzkříšení.

Jak to mohl Kristus udělat pro hříšníka, jakým byl Mojžíš? Pro někoho, kdo porušil Boží zákon? Odpovědí může být samozřejmě pouze kříž. Všechny oběti zvířat ukazovaly na Kristovu smrt, a tak Pán nyní jasně připomněl kříž a vyžadoval, aby byl Mojžíš vzkříšen. „Spasitel nevstoupil se svým nepřítelem do sporu, ale právě tehdy začal uskutečňovat své dílo: zlomil moc poraženého nepřítele a přivedl mrtvého k životu. To byl důkaz nadvlády Božího Syna. Satan o svou kořist přišel. Spravedlivý mrtvý byl znovu živ. Mojžíš vyšel z hrobu oslavený a vystoupil se svým Osvoboditelem vzhůru do Božího města.“ (PP 479; NUD 227)

Aplikace

Jak ti toto vyprávění o Mojžíšovi pomáhá pochopit hloubku plánu spasení a to, že dokonce i před ukřížováním Ježíše byl Mojžíš vzkříšen a dostal věčný život?

UJIŠTĚNÍ PRO VŠECHNY

¹³Není-li zmrtvýchvstání, pak nebyl vzkříšen ani Kristus. ¹⁴A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, ¹⁵a my jsme odhaleni jako lživí svědkové o Bohu: dosvědčili jsme, že Bůh vzkřísil Krista, ale on jej nevzkřísil, není-li vzkříšení z mrtvých. ¹⁶Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. ¹⁷Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, ¹⁸a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. ¹⁹Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí! ²⁰Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. ²¹A jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání: ²²jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života. (1K 15,13–22)

Osobní studium

Ve světle Nového zákona se to, že Mojžíš nemohl vstoupit do zaslíbené země, nakonec nezdá jako velký trest. Jeho domovem se sice nestal pozemský Kanaán, a dokonce ani pozemský Jeruzalém, který byl během známé historie velmi často místem válek, dobývání a utrpení. Namísto toho se Mojžíšovým domovem stal „nebeský Jeruzalém“ (Žd 12,22). To byl určitě mnohem lepší příbytek!

Mojžíš byl prvním známým biblickým příkladem vzkříšení z mrtvých. Henoch byl vzat do nebe, aniž zemřel (Gn 5,24) a s Eliášem to bylo podobné (2Kr 2,11). Ale podle zachovaných záznamů, byl Mojžíš prvním člověkem, který byl vzkříšen a dostal věčný život.

Nevíme, jak dlouho spal Mojžíš v hrobě, ale v podstatě na tom nezáleží. Zavřel oči, aby zemřel, a jestli je měl zavřené tři hodiny nebo tři sta let, pro něj to bylo stejné. Stejně je to pro všechny mrtvé v dějinách. Jejich i naše zkušenost, alespoň co se týká smrti, bude podobná jako zkušenost Mojžíše. Zavřeme oči a to, co uvidíme nejdříve, bude

buď druhý příchod Krista, nebo poslední soud (Zj 20,7–15).

Jaké velké zaslíbení se nachází v úvodních verších (1K 15,13–22)? Proč dávají Pavlova slova smysl jen tehdy, pokud chápeme, že mrtví spí v Kristu až do vzkříšení?

Bez naděje na vzkříšení nemáme žádnou naději, ale Kristovo vzkříšení je zárukou našeho vzkříšení. Kristus na kříži „dokonal očištění od hříchů“ (Žd 1,3), kde jako obětní beránek Kristus zemřel a vstal z mrtvých a díky jeho vzkříšení můžeme i my mít jistotu. Mojžíš je první příklad padlé lidské bytosti, která byla vzkříšena z mrtvých. Mojžíš mohl být vzkříšen díky tomu, co měl Kristus teprve vykonat. A díky tomu, že to Ježíš opravdu udělal, můžeme být vzkříšeni i my.

Mojžíš je pro nás příkladem spasení vírou, která se projevuje v životě věrnosti a důvěry v Boha. A to i tehdy, když v životě padáme a chybujeme. V celém Deuteronomiu vidíme Mojžíše, který vyzývá Izraelce, aby byli věrní a aby přijali nabídku milosti, která jim byla dána stejně, jako byla dána nám. I my se nacházíme na hranicích zaslíbené země.

Aplikace

Náš Bůh nás volá ke stejné věrnosti jako izraelský národ. Jaká rozhodnutí a kroky musíš udělat, abys neudělal stejnou chybu, před jakou nás varoval Mojžíš v Deuteronomiu?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Do skály, která symbolizovala Krista, bylo už jednou udeřeno, tak jako Kristus měl být jednou obětován. Bylo třeba ke skále jen promluvit, tak jako my musíme žádat o požehnání v Ježíšově jménu. Druhým udeřením do skály byl význam tohoto krásného předobrazu na Krista zničen.

Navíc si Mojžíš a Áron přisvojili moc, která náleží jedině Bohu. Izraelští vůdcové měli příležitost ovlivnit lid, aby k Bohu přicházel s úctou, a posílit víru v Hospodinovu moc a dobrotu. Když v hněvu volali: „To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?“ postavili se na Boží místo, jako by oni sami byli zdrojem moci. Mojžíš ztratil ze zřetele svého Všemocného pomocníka a Bůh ho nechal, aby svou pověst poskvřnil lidskou slabostí. Muž, který mohl zůstat věrný a nesobecký až do konce svého života, byl nakonec přemožen. (PP 418; NUD 194)

„Mojžíš byl spolu s Eliášem, který byl zaživa proměněn a vzat do nebe, přítomen na hoře proměnění. Takto byla Mojžíšova modlitba nakonec vyslyšena. Stál na ‚krásné hoře‘ uprostřed dědictví svého lidu a vydával svědectví Kristu, který byl středem všech zaslíbení daných Izraeli. Toto je poslední výjev, který byl lidem zjeven ze života muže, jehož nebesa tak vysoce poctila.“ (PP 479; NUD 228)

Otázky k rozhovoru

1. *Mojžíš byl vzkříšen a vzat do nebe krátce po své smrti. Ale tím se stal (jak předpokládáme) svědkem hrozných věcí, které se na zemi po jeho smrti udály. Jak je dobře, že většina z nás bude vzkříšena až při druhém příchodu Ježíše, kdy skončí všechno trápení, které na zemi máme. V čem je pak toto větším požehnáním, než to, co zažil Mojžíš?*
2. *Jak nám příběh Mojžíšovy smrti a vzkříšení ukazuje na to, jak nás Nový zákon, ačkoli je založen na Starém zákoně, posouvá dále v poznání a může nám přinést lepší pochopení skutečnosti?*
3. *V čem je příběh Mojžíšova života, včetně okamžiku, kdy v hněvu udeřil holí do skály, příkladem toho, co znamená žít vírou a být spasen z víry, bez skutků zákona?*
4. *Uvažujte o zaslíbeném vzkříšení na konci času. Proč je tak důležité pro naši naději? Pokud v tomto můžeme důvěřovat Bohu a pokud mu můžeme věřit, že nás vzkřísí ze smrti, neměli bychom mu pak věřit i ve všem ostatním? Vždyť pokud má moc nás vzkřísit, musí mít moc splnit i všechna ostatní zaslíbení.*

Praktický závěr

- *Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?*

Podněty k modlitbám

- *Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.*
- *Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?*
- *Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.*

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

POUŽITÉ ZKRATKY

Biblické překlady

Standardně je v lekcích Průvodce studiem Bible používán Český ekumenický překlad (ČEP). Pokud je použit jiný překlad, je u odkazu verše uvedena následující zkratka:

B21 Bible, překlad 21. století

ČSP Český studijní překlad

Díla Ellen G. Whiteové

U českých překladů knih Ellen G. Whiteové je uváděno nejnovější vydání z nakladatelství Advent-Orion.

Zkratka	Anglický název	Zkratka	Český překlad
COL	Christ's Object Lessons	PM	Perly moudrosti
DA	The Desire of Ages	TV	Touha věků
GC	The Great Controversy	VDV	Velké drama věků
MB	Thoughts from the Mount of Blessing	MON	Myšlenky o naději
PK	Prophets and Kings	OSU	Od slávy k úpadku
PP	Patriarchs and Prophets	NUD PP	Na úsvitu dějin Patriarchové a proroci

Zkratka	Anglický název
FLB	The Faith I Live By
LS	Life Sketches

Další materiály

Zkratka	Anglický název
BC	The Seventh-day Adventist Bible Commentary
RH	Advent Review and Sabbath Herald

Vážení a milí přátelé,

dění v poslední době nám převrací ten náš „starý dobrý“ svět „trochu“ na ruby. Mnoho lidí vidí jeden z pevných bodů života ve svém náboženství. Někteří citují slova staré písně: „... je to ta stará víra, stačila našim otcům a postačí i nám“. Jako poezie hezké, ale do těžkých okamžiků života to opravdu nestačí.

Svět se mění tak rychle, že „stará dobrá víra“ nemusí být spásou po náš dnešní den. Ježíš Kristus, náš Pán, neměl potřebu měnit cokoli v na Božím slově, ale velice důsledně vedl lidi k tomu, aby hledali vždy aktuální Pravdu, protože v konečném důsledku nemůžete hledat východisko pro dnešek v tom, co bylo včera.

Jednou jsem musel pracovat na vysoké střeše. Nemám výšky rád, prostě se jich bojím, ale měli jsme tam důležitou anténu, která potřebovala servis. Uvázal jsem si tedy jisticí lano a pracoval jsem na výměně celého zařízení. Po čase si hlava zvykne a bezpečnostní lano vám dá pocit jistoty. Vlastně to bylo příjemné, vidět svět z takové výšky. Druhý den to bylo třeba dokončit. Už bez velkého strachu jsem se připoutal k „včerejšímu“ lanu a dokončoval celou montáž. Tehdy se kolega začal smát a ukazoval mi na lano, na kterém jsem byl uvázan. Bylo hezké, barevné, ale mělo to jeden problém – jeho druhý konec dnes nebyl nikam ukotven. Stál jsem na kraji střechy a trochu jsem se bál pohnout. Když se kolega dost nasmál, zajistil mě a den skončil v klidu a míru.

Pokud je pro nás důležitý jen dobrý náboženský pocit, pak není co řešit. Ale pokud bere me vážně slova našeho Spasitele, že jedině On je tím pevným lanem víry, pak je třeba každý den hledat právě tohoto Krista, protože jedině On je skutečnou zachraňující Pravdou pro náš dnešní život.

Marek Škrla, hospodář Česko-Slovenské unie

Církev adventistů sedmého dne financuje většinu svých projektů z vlastních zdrojů prostřednictvím různých sbírek. Každou sobotu proběhnou v našich shromážděních sbírky dvě. Jedna je určena na provoz místního sboru a druhá na podporu různých celosvětových misijních projektů.

Přehled tematických sobot a sbírek v roce 2021 lze využít při plánování bohoslužeb v tomto roce. Všem dárcům bych chtěl poděkovat za jejich ochotu podporovat práci církve v naší zemi i v prostoru světa kolem nás.

Informace pro pokladníky sborů – misijní sbírky jsou odeslány na účet příslušného sdružení a sbírky se zvláštním určením mají uvedenu první část variabilního symbolu ve sloupci VS, druhá část variabilního symbolu je číslo sboru.

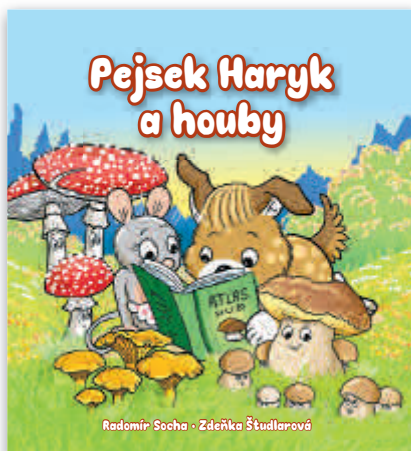
Plán tematických sobot, týdnů a sbírek v roce 2021			
Termín	Téma soboty	Sbírka	VS
Říjen			
2. 10.	Den modlitby a půstu		
9. 10.	Den kazatelské služby		
16. 10.	Den daru proctví; Sbírka pro potřeby DC ADRA ČR	Sbírka pro DC Adra	42
23. 10.	Sobota stvoření		
30. 10.			
Listopad			
6. 11.	Modlitební týden – zahájení		
13. 11.	Modlitební týden – ukončení a sbírka pro projekty Globální misie	Sbírka MT pro GK	100
20. 11.			
27. 11.			
Prosinec			
4. 12.	Den křesťanského správcovství		
11. 12.			
18. 12.			
25. 12.	Sbírka 13. soboty pro Severoasijsko-Pacifickou divizi	Sbírka 13. soboty	13

HopeTV.cz

NABÍDKOVÝ LIST 4.Q 2021

NOVINKY

PEJSEK HARYK A HOUBY

RADOMÍR SOCHA, ZDEŇKA ŠTUDLAROVÁ

Autor textu a odborník na houby Radomír Socha a ilustrátorka Zdeňka Študlarová vytvořili další knihu, která dětem zprostředkuje krásu nezištné pomoci, přátelství i porozumění. Praktické informace o houbách pak nenásilně doplní znalosti i nám dospělým.

16,5 × 18 cm / 184 strany / pevná vazba / 280 Kč

KRÁLOVNY BÍLÉHO PRSTENU MARTINA ŠPINKOVÁ, JITKA ZAJÍČKOVÁ

Je nutné se královnou narodit, nebo je možné se jí stát? Anna, Ella, Karolína a Tereza s pomocí nevyzpytatelného prstenu a upřímné, otevřené Průvodkyně odhalují, že cesta k srdci a vlastnostem královniny není v dnešním světě vůbec snadná. Vyplatí se dívkám projevit odvahu, získat sebeúctu a zvolit si dobro?

16,5 × 21,5 cm / 112 stran / pevná vazba / 198 Kč

MOŽNOST OBJEDNÁNÍ

- ▶ Advent-Orion, spol. s r. o.
Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec
tel.: 558 359 100, 603 553 628
e-mail: expedice@adventorion.cz
www.adventorion.cz

- ▶ Prostřednictvím sborového traktátníka doručení v příští zásilce do vašeho sboru (*neplatí se poštovné ani balné*).
- ▶ Osobní objednání – zásilky jsou expedovány po obdržení objednávky na adresu objednatele (*poštovné a balné ve výši 100 Kč*).

NOVINKY

HLAS JINÉ ABECEDY NÁSTĚNNÝ KALENDÁŘ 2022

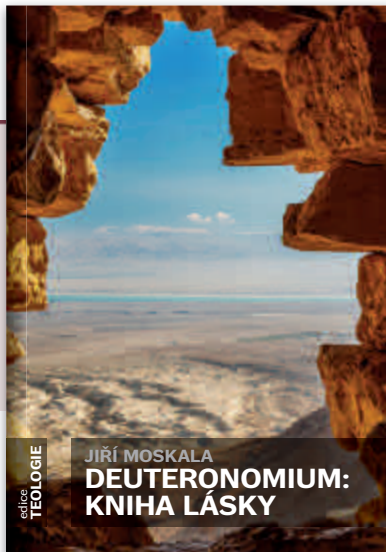
V řadě domácností má již své místo. Opět jsou zde obrázky z naší vlasti (i Slovensko takto mnozí z nás vnímáme), biblické texty, pár moudrých slov i místo pro každodenní poznámku.

33 × 23,5 cm / 28 stran /
drátěná spirála s očkem na pověšení / 110 Kč

DEUTERONIUM: KNIHA LÁSKY JIRÍ MOSKALA

Ve 4. čtvrtletí 2021 budeme v sobotní škole studovat 5. knihu Mojžíšovu. Jiří Moskala připravil doplňující materiál, který bezpochyby najde své uplatnění nejen při studiu lekcí sobotní školy. Ve 13 kapitolách se přesvědčíme o tom, že poslední z knih pentateuchu hovoří především o pozitivním postoji Boha k jeho lidu a o tom, jak my reagujeme na Boží lásku. Věříme, že poznání této skutečnosti pak nezůstane bez čtenářovy odezvy.

15 × 21 cm / 136 stran / brožura / 140 Kč

ZA OBZOREM (2021)

Téma svobody a nesvobody zřejmě není zcela na okraji. Každý je chápeme po svém. Tentokrát však možná objevíme i řadu nových podnětů, které osloví nejen nás samotné, ale i naše přátele, pro něž je časopis především určen.

17 × 24 cm / 64 strany / 10 Kč

HopeTV.cz

SERIÁLY PRO VÁS A VAŠE PŘÁTELE...

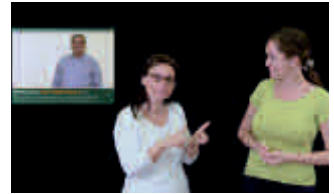
PŘÍBĚHY PRO DĚTI

HopeTV pro vaše děti připravila sedmidílnou sérii křesťanských písniček a povídaní, v níž pastor Radek Jonczy s dětmi zpívá a vypráví jim příběhy ze života. Z Příběhů pro děti si každý může odnést poučení o Bohu, kamarádství, pomoci i odvaze.

KOHOUTI KOKRHAJÍ VŠUDE STEJNĚ

Jan Bárta, výtvarník a někdejší ředitel humanitární organizace ADRA, vám přináší zajímavé a hluboce lidské postřehy ze svých pracovních cest po celém světě. Série je zpracována do podoby audioknihy.

VELKÝ PŘÍBĚH BIBLE III.

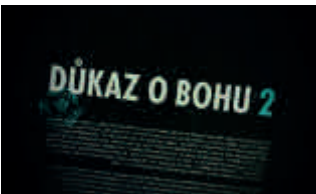
Jaký je vlastně základní příběh, který nám chce celá Bible sdělit? Nabízíme vám sérii přednášek Daniela Dudy s názvem „Velký příběh Bible“. Záznam je opatřen znakovým jazykem a je tedy vhodný ke sdílení s neslyšícími lidmi.

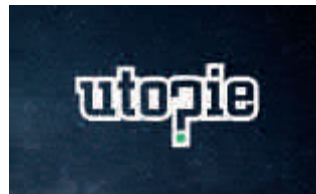
Projekt Identita vznikl jako reakce na stěžejní otázky členů Církve adventistů sedmého dne. Otázky týkající se základů a specifik jejich víry. Identita se pokouší na některé z nich odpovědět.

Seriál Hledání 2 sklídl po celém světě již mnoho ocenění a svým moderním zpracováním může i vám pomoci seznámit vaše přátele s křesťanstvím a nenásilnou formou je oslovit poselstvím evangelia.

Nechte se oslovit přímočarým a srozumitelným poselstvím Kornelia Novaka. Druhá řada seriálu rozhovorů s tímto misionářem a pouličním kazatelem je na téma Boží uzdravení a Ježíš Kristus. Kornelia Novaka zpovídá Martin Hasík.

Je opravdu víra křesťanů utopií? Čemu vlastně následovníci Krista věří a proč? Devatenáct témat se pokouší na tyto otázky odpovědět a ukázat, že víra rozhodně utopií být nemusí.

Kdysi byla fungující rodina samozřejmostí, dnes je spíše vzácností... Proto vznikl Projekt rodina – seriál, v němž nás vztahová poradkyně Milena Mikulková provede celou problematikou vztahů a rodinného života.

Láska, víra, naděje nesedí jen v kostele

Znáte nějaké duchovní
začátečníky, kteří hle-
dají Boha? Doporučte
jim sociální média na-
šeho online pastora!

www.pastorpavel.cz

  /pastorpaveleder

ADVENTISTICKÝ
TEOLOGICKÝ INSTITUT

VZDĚLÁNÍ pro život
život **PRO** službu
služba pro **JEŽÍŠE**

ZA OBZOREM

26 | Co s tím mají
společného děti?

30 | Slovo o svobodě
slova

Lenka Klicperová

NESMÍME TO VZDÁT...

64 STRAN

válečná fotografa vypráví o svých
zážitcích jako přímý účastník
válečných konfliktů

6 ROZHOVORŮ

TÉMATEM
LETOŠNÍHO ČÍSLA
JE SVOBODA
ČI NESVOBODA
V RŮZNÝCH PODOBÁCH.

Rozhovory:

- válečná fotografa Lenka Klicperová
- duchovní na vozíku Daniel Hottmar
- sochař nových šancí Čestmír Suška
- aktivní účastnice studentské demonstrace v listopadu 1989 Pavla Fáberová
- úspěšný spisovatel Josef Formánek
- psycholog Jakub Januška

Téma pokračuje článkem teologa Oldřicha Svobody o tom, jak se na svobodu dívá Bible, příběhem aktivní bojovnice za svobodu černochoů Sojourner Truth a neméně poutavým příběhem vězně svědomí Miloslava Bláhy. Pohled na svobodu představí i právník a pedagog Martin Turčan. Časopis také varuje před sociální nesvobodou moderní doby v článku Tomáše Kábrta Sociální dilema. Na znepokojivou otázku utrpení dětí hledá odpověď Clifford Goldstein. Různé názory a pohledy dalších lidí přináší anketa. Časopis Za obzorem může obohatit váš pohled na toto důležité a zajímavé téma.

17 × 24 cm / 64 stran / 10 Kč

OBJEDNÁVKY PŘIJÍMÁ:

Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec,
tel.: 558 359 100, 603 553 628, e-mail: expedice@adventorion.cz, www.adventorion.cz

INTERNETOVÉ STRÁNKY SOBOTNÍ ŠKOLY <http://sobotniskola.casd.cz>

základní informace o sobotní škole / lekce ve formátu pdf / doplňkové
materiály / odkazy na další studijní pomůcky / podněty k modlitbám

